ТИ БИ АЙ БАНК ЕАД

ГОДИШЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ, ИЗГОТВЕН В СЪОТВЕТСТВИЕ С МЕЖДУНАРОДНИТЕ СТАНДАРТИ ЗА ФИНАНСОВО ОТЧИТАНЕ, ТАКА КАКТО СА ПРИЕТИ ЗА ПРИЛАГАНЕ В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

31 ДЕКЕМВРИ 2019 ГОДИНА

СЪДЪРЖАНИЕ

Годишен консолидиран доклад за дейността, вкл.:	i-xviii
Консолидирана нефинансова декларация	*viii*
Декларация за корпоративно управление	*xiii*
Доклад на независимия одитор	1-9
Консолидиран отчет за всеобхватния доход	10-11
Консолидиран отчет за финансовото състояние	12
Консолидиран отчет за промените в собствения капитал	13
Консолидиран отчет за паричните потоци	14-15
Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет	17-105

Годишен консолидиран доклад за дейността на ръководството

на ТИ БИ АЙ Банк ЕАД

ТИ БИ АЙ Банк ЕАД („Банката") (ЕИК 131134023) е част от групата на 4Финанс, която към 31 декември 2019 г., чрез ТИ БИ АЙ ЕФ Файненшъл Сървисиз Б.В. притежава 100% (81,600,000 броя акции) от капитала на Банката. ТИ БИ АЙ Банк ЕАД, съвместно с дъщерните си дружества ТИ БИ АЙ Кредит ИФН С.А., ТИ БИ АЙ Лизинг ИФН С.А и 4Финанс ЕООД, предлага широка гама от банкови и финансови услуги на местни и чуждестранни клиенти чрез над 258 офиса и отдалечени работни места, обслужвани от 1,435 служители (2018 г.: 1,494 служители).

Банката развива дейност в България чрез централата си, както и в Румъния чрез клон, регистриран през октомври 2012 г. на базата на правото на единнния европейски паспорт. Дъщерните дружества на Банката работят по предоставяне на небанкови финансови услуги чрез наличната си офисна мрежа, като основната насока е към обслужване на физически лица и малки и средни предприятия.

Банката извършва услуги в качеството си на инвестиционен посредник, съгласно разпоредбите на Закона за публично предлагне на ценни книжа („ЗППЦК"). Като инвестиционен посредник, Банката отговаря на определени изисквания за защита на интересите на клиентите, съгласно Закона за пазарите на финансови инструменти („ЗПФИ") и Наредба 38 и Наредба 58, издадени от Комисията за финансов надзор („КФН"). Банката е създала и прилага организация, свързана със сключването и изпълнението на договори с клиенти, с изискването на информация от клиентите и с воденето на отчетност и съхраняването на клиентски архиви, съгласно нормативната уредба и по-специално изискванията на Наредба 38, чл.28-31 и Наредба 58, чл.3. Банката е изградила правила и процедури за вътрешен контрол, които да осигурят съответствие с нормативната уредба, приложима за дейността ѝ.

ТИ БИ АЙ Банк ЕАД има двустепенна структура на управление. Всички членове на надзорния и управителния съвет отговарят на изискванията на Закона за кредитните институции и на Наредба 20 на Българската народна банка („БНБ"), като са получили изрично одобрение от последната. ТИ БИ АЙ Банк ЕАД има функциониращ одитен комитет със съобразена с изискванията на Закона за независимия финансов одит структура.

Към 31 декември 2019 г. ТИ БИ АЙ Банк ЕАД е собственик на ТИ БИ АЙ Кредит ИФН С.А., Румъния, ТИ БИ АЙ Лизинг ИФН С.А., Румъния и 4Финанс ЕООД, България („Групата").

Към 31 декември 2018 г. ТИ БИ АЙ Банк ЕАД е собственик на ТИ БИ АЙ Кредит ИФН С.А., Румъния и ТИ БИ АЙ Лизинг ИФН С.А, Румъния („Групата").

Групата разполага с добре диверсифициран клиентски портфейл. Предприетата стратегия, насочена към засилено кредитиране на физически лица, обуславя чувствителното нарастване на кредитния портфейл, което характеризира дейността през 2018 г. и 2019 г. Доходността остава стабилна, като в същото време новопривлеченият депозитен ресурс се характеризира с нарастваща цена. От голямо значение е запазването на стабилни нива на ликвидност, поради което независимо от разрастването на дейността и резкия ръст на кредитната дейност, Групата запазва високи нива на ликвидност.

През 2019 г. Групата е реализирала нетен лихвен доход в размер на 169,257 хил. лева, което представлява увеличение от 19.87% спрямо 2018 г. в резултат на съществения ръст на кредитния портфейл. Печалбата на Групата за 2019 г. е в размер на 44,732 хил. лева при реализирана такава за предходната година в размер на 28,324 хил. лева.

Приходите от основна дейност (нетен лихвен доход, нетен доход от такси и комисиони, нетна печалба от промяна на валутните курсове и други приходи), аналогично на нетния лихвен доход, са се увеличили с 15.14% през отчетния период спрямо предходната година.

Структурата на нетния оперативен доход е следната: нетният лихвен доход заема дял от 91.75%, приходите от такси и комисиони заемат 11.18%, а останалите видове нетни оперативни приходи представляват загуба в размер на 2.93%.

През 2019 г. общите активи на Групата са се увеличили със 17.24% спрямо края на 2018 г. и достигат 909,247 хил. лева (2018 г.: 775,516 хил. лева). Към края на 2019 г. най-голямо нарастване се наблюдава в предоставени заеми на клиенти с 111,108 хил. лева. Нарастването на кредитния портфейл се дължи на увеличението на експозициите на дребно, които съществено надхвърлят дела на кредитите, предоставени на юридически лица.

Към 31 декември 2019 г., сумата на пасивите на Групата е 683,710 хил. лева (2018 г.: 569,718 хил. лева), като 92.8% от тях или 634,497 хил. лева (2018 г.: 534,966 хил. лева) представляват депозити, привлечени от клиенти и банки. През 2019 г. се наблюдава увеличение от 14.92% или с 79,057 хил. лева на депозитите от клиенти и увеличение над 100 % на депозити от банки с 20,474 хил. лева.

в хил. лева	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Общо активи	909,247	775,516	718,728	623,739	536,263	480,480	406,209
Собствен капитал	225,537	205,798	184,142	146,022	110,854	70,255	52,313

Наблюдава се и нарастване на собствения капитал на Групата с 9.59 % в резултат на реализираната печалба през годината.

Ликвидност и рискове

Според действащата политика за измерване и управление на ликвидността, за ключов индикатор се използва коефициента на ликвидните активи (съотношението на ликвидните активи към депозитите, различни от тези, привлечени от кредитни институции). Към края на 2019 г., този показател е 29.33 % (2018: 31.47 %), което демонстрира стабилност на паричния поток и е значително над минималния праг от 20 %.

	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Коефициент на ликвидност (%)	29.33	31.47	38.89	38.51	35.40	40.15	39.46

През 2018 г. банката започва да изчислява и съотношението на ликвидните активи към депозитите, вкл. привлечените от кредитни институции, като в края на 2019 г. то възлиза на 31.1% спрямо 35.7% година по-рано.

Тенденции, събития или рискове, които има вероятност да окажат съществено влияние върху дейността:

Пандемията от коронавирус („COVID-19“) беше потвърдена от Световната здравна организация в началото на 2020 г. и се разпространи от Китай из целия свят, причинявайки нарушения на обичайната дейност на бизнеса. На 8 март 2020 г. бяха оповестени първите положителни проби на COVID-19 в България. На 13 март 2020 г. Народното събрание на Република България обяви извънредно положение в страната заради коронавируса и бяха въведени засилени противоепидемични мерки и ограничения.

Разпространението на COVID-19 вече се оценява като събитие със значително влияние върху глобалното търсене и предлагане на стопански и финансови ресурси, като съществува значителна несигурност в икономическата активност на множество бизнеси и стопански субекти. За целите на консолидирания финансов отчет за 2019 г., ръководството го оценява като некоригиращо събитие, настъпило след датата на баланса. На този етап на разпространение на коронавируса и динамиката, с която се развива, практически е невъзможно да се направи надеждна преценка и измерване на възможните ефекти на пандемията върху дейността, активите и икономическото развитие на Банката и нейните дъщерни дружества.

В съответствие с мерките, предприети от правителствата и централните банки на България и Румъния, ръководството на Групата е започнало и вече е осъществило редица действия за ограничаване на потенциалните бъдещи негативни последици и ефекти, като основните от тях са:

- активиран е план за работа в извънредни условия;
- определени са критичните функции и обхвата на служителите по тях за осигуряване на тяхната непрекъсваемост;
- осигурена е защитена среда и дистанционен режим на работа;
- провежда се активно наблюдение и управление на входящите и изходящите потоци, като приоритетно се осъществява дистанционно ежедневно комуникация с кредитополучателите;
- извършва се извънреден мониторинг и оценка на евентуалните затруднения в хоризонт 3 до 6 месеца на всички кредитополучатели със значими експозиции;
- предприети са редица превантивни мерки за защита на персонала – Групата е закупила и предоставила на служителите си средства за лична хигиена и превенция;
- разпространени са до всички служители указания за поведение, за организиране и участие в служебни срещи, командировки, посещения на масови събития, пътувания в чужбина, ползване на отпуск;
- изготвен е план за организация на работата с клиенти.

В условията на ограничен икономически ръст, Групата работи за ефективно управление на риска, като усилията са насочени към подобряване на процесите в областта на кредитирането, разплащанията, обслужването на клиенти и поддържането на качеството на кредитния портфейл. Акцент се поставя върху навременните мерки за събиране на проблемни вземания. Тенденциите за бъдещото развитие на Групата като цяло са за продължаването на ръста на активите и преди всичко на кредитите и увеличаване на привлечените средства.

Основните рискове, свързани с дейността на Групата и на банковия сектор като цяло са:

- кредитен риск – максималната експозиция към кредитен риск към 31 декември 2019 г. възлиза на 886,990 хил.лв.;
- ликвиден риск – нетната разлика в ликвидността на активите и пасивите с падеж до 1 месец към 31 декември 2019 г. възлиза на 77,177 хил.лв.;
- валутен риск – за хеджиране на валутния риск, Групата използва валутни суапове;
- лихвен риск – ефектът от промяна на лихвените проценти с +/-100 базисни пункта върху печалбата за 2019 г. би възлизал на +/- 2,532 хил.лв.;
- инфлационен риск;
- бизнес риск;
- операционен риск (включително репутационен риск).

Предвид икономическата обстановка, бизнес рискът и кредитният риск оказват основно влияние върху дейността на Групата. В отговор на тези предизвикателства, Групата е определила ясна стратегия за развитие и се е насочила към определен кръг от клиенти и към разширяване на пазарния си дял чрез географска диверсификация на активите и пасивите.

Следва да се отбележи, че по отношение на голяма част от задълженията, представляващи срочни депозити от физически и юридически лица, се предприемат съответни мерки за мотивиране на клиентите за подновяване на депозитите. Депозитите на юридическите лица са предимно в големи размери и практиката показва, че обикновено условията се преразглеждат и договарят отново непосредствено преди техния падеж.

По отношение на лихвения риск се прилага политика на баланс между активите и пасивите с фиксиран лихвен процент и тези с променливи лихвени проценти. Практиката на Групата е да се определя минимален долен праг на лихвата при активите с плаващ лихвен процент.

С оглед на управлението на кредитния риск, Групата е разработила стриктни процедури за анализ и оценка на потенциалните кредитополучатели, включващи разработени скоринг процедури и детайлна верификация на предоставените данни. В допълнение, Групата има изградена ефективна система за

следене на плащанията, както и активни мерки за събиране на вземанията. Извършва се предварителен анализ, а впоследствие ежемесечен мониторинг за наличие на концентрация на свързани лица по сектори на икономиката и други разрези, съобразно вътрешните правила на Групата.

Действия в областта на научноизследователската и развойната дейност

Групата не е извършвала действия в областта на научноизследователската дейност.

Важни събития, настъпили след годишното счетоводно приключване

С изключение на упоменатите в Пояснителна бележка 32 от консолидирания финансов отчет към 31 декември 2019 г., не са настъпили други важни събития след 31 декември 2019 г., които биха се отразили на дейността на Групата или да изискват корекции във финансовите отчети.

Бъдещи планове на Групата

Ръководството на Групата очаква постепенно икономическата среда в България и Румъния да се стабилизира и да премине към плавен икономически растеж. Макроикономическата и финансовата стабилност ще допринесат за разрастващ се пазар на финансовите услуги при жизнеспособна, ефективна и конкурентоспособна банкова система. Очакваме ускоряване на процеса на интеграция на българската икономическа и финансова система в европейското пространство.

Това ще допринесе както за внедряването на нови, така и за разширяването на съществуващите банкови продукти и услуги. Групата ще продължи да поддържа адекватен финансов, управленски и технически капацитет, като основа за осъществяването на ефективна и просперираща банкова и финансова дейност.

Групата ще продължи своето развитие в основните сегменти на банковия и финансов пазар. Основният акцент ще бъде върху кредитирането на физически лица. Групата ще продължи да създава продукти, предлагащи конкурентни условия по депозитите и разплащателните сметки на своите клиенти, като ще развива проектно и търговско финансиране, както и нови иновативни продукти. Бъдещото развитие на Групата се изразява в създаването на още по-широка клиентска база и стабилна дистрибуторска мрежа за финансови услуги, включително офлайн и онлайн канали на дистрибуция. Основен акцент на развитие ще бъдат търговските сделки, извършени по електронен път. Групата ще продължи да поддържа високи стандарти на корпоративно управление, активно ще работи за развитие на банковата сигурност, прилагайки гъвкава и ефективна организационна структура с ясно разделение на отговорности и задължения. Групата ще продължи да създава възможности за вътрешна конкуренция между звената, контрол и стимулиране на активността при постоянно усъвършенстване на квалификацията на служителите. Групата ще следва амбициозна политика по набиране, обучение и обновяване на човешките ресурси.

Групата работи с висококвалифициран персонал, споделящ следните основни ценности:

- мотивация и професионална амбиция;
- открита и свободна комуникация;
- поемане на лична отговорност;
- ангажираност със стандартите и целите на организацията.

Основните цели и задачи пред Групата са свързани с:

- осигуряване на максимална сигурност на клиентите и вложителите на Групата;
- поддържане на много добро качество на активите при стабилна ликвидност и доходност;
- поддържане на достатъчна капиталова адекватност, отговаряща на рисковия профил на Групата, и правилно управление на валутния, лихвения и другите рискове, присъщи за банковата дейност;
- ефективен контрол на разходите;
- добра възвръщаемост на акционерния капитал.

Информация по чл. 187д от ТЗ за притежавани, придобивани или прехвърляни собствени акции

Не са придобивани или прехвърляни собствени акции през годината.

Участието на членовете на надзорния и управителния съвет в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници, притежаването им на повече от 25% от капитала на друго дружество, както и участието им в управлението на други дружества или кооперации като прокуристи, управители или членове на съвети, е както следва:

- **Ариел Хасон – председател на надзорния съвет**
  1) няма участия в търговски дружества като неограничено отговорен съдружник;
  2) юридически лица, в които притежава пряко или непряко най-малко 25% от гласовете в общото събрание или върху които има контрол:
     - Трейлпойнт Лтд., Израел – 100%
  3) юридически лица, в чиито управителни или контролни органи участва:
     - ТИ БИ АЙ ЕФ Файненшъл Сървисиз Б.В., Холандия – член на съвета на директорите и изпълнителен директор;
     - Кардан Н.В., Холандия – член на съвета на директорите и изпълнителен директор;
     - член без изпълнителни правомощия в органите на управление на дъщерни предприятия, изцяло контролирани от Кардан Н.В., Холандия.

- **Кийрън Донъли – член на надзорния съвет**
  1) няма участия в търговски дружества като неограничено отговорен съдружник;
  2) няма юридически лица, в които притежава пряко или непряко най-малко 25% от гласовете в общото събрание или върху които има контрол;
  3) юридически лица, в чиито управителни или контролни органи участва:
     - Сцион Спирит КО., Ирландия – председател на съвета на директорите.

- **Готие ван Вединген – член на надзорния съвет**
  1) няма участия в търговски дружества като неограничено отговорен съдружник;
  2) юридически лица, в които притежава пряко или непряко най-малко 25% от гласовете в общото събрание или върху които има контрол:
     - Неро Рейнбол Н.В. – 45 %
     - Еки'О СПРЛ – 100%
  3) юридически лица, в чиито управителни или контролни органи участва:
     - Неро Рейнбол Н.В. – главен изпълнителен директор;
     - Еки'О СПРЛ – директор;
     - Стихтинг Неро Джойнт Проджект – секретар и касиер.

- **Валентин Гълъбов – член и председател на управителния съвет и изпълнителен директор**
  1) няма участия в търговски дружества като неограничено отговорен съдружник;
  2) юридически лица, в които притежава пряко или непряко най-малко 25% от гласовете в общото събрание или върху които има контрол:
     - ТИ БИ АЙ Лизинг ЕАД – 100%
  3) няма юридически лица, в чиито управителни или контролни органи участва.

- **Александър Димитров – член на управителния съвет и изпълнителен директор**
  1) няма участия в търговски дружества като неограничено отговорен съдружник;
  2) няма юридически лица, в които притежава пряко или непряко най-малко 25% от гласовете в общото събрание или върху които има контрол;
  3) няма юридически лица, в чиито управителни или контролни органи участва.

- **Николай Спасов – член на управителния съвет и изпълнителен директор**
  1) няма участия в търговски дружества като неограничено отговорен съдружник;
  2) няма юридически лица, в които притежава пряко или непряко най-малко 25% от гласовете в общото събрание или върху които има контрол;
  3) няма юридически лица, в чиито управителни или контролни органи участва.

- **Флорентина Вирджиния Мирча – член на управителния съвет и изпълнителен директор**
  1) няма участия в търговски дружества като неограничено отговорен съдружник;
  2) юридически лица, в които притежава пряко или непряко най-малко 25% от гласовете в общото събрание или върху които има контрол:
     - Авиатия Съпорт С.Р.А., Румъния – 50%;
     - Бизнес Съпорт С.Р.А., Румъния – 86.36%.
  3) юридически лица, в чиито управителни или контролни органи участва:
     - ТИ БИ АЙ Лизинг ИФН С.А., Румъния – член на съвета на директорите и изпълнителен директор;
     - ТИ БИ АЙ Флийт Мениджмънт С.А., Румъния – член на съвета на директорите и изпълнителен директор.

- **Гергана Стайкова – член на управителния съвет (от 23 януари 2018 г.)**
  1) няма участия в търговски дружества като неограничено отговорен съдружник;
  2) няма юридически лица, в които притежава пряко или непряко най-малко 25% от гласовете в общото събрание или върху които има контрол;
  3) юридически лица, в чиито управителни или контролни органи участва:
     - ТИ БИ АЙ Кредит ИФН С.А., Румъния – член и председател на съвета на директорите

- **Нора Петкова – член на управителния съвет и изпълнителен директор (до 23 януари 2018 г.)**
  1) няма участия в търговски дружества като неограничено отговорен съдружник;
  2) няма юридически лица, в които притежава пряко или непряко най-малко 25% от гласовете в общото събрание или върху които има контрол;
  3) няма юридически лица, в чиито управителни или контролни органи участва.

Договори по чл. 240б от ТЗ, сключени през 2019 г.

Членовете на съветите и свързаните с тях лица нямат подписани договори за дейности извън редовната или за условия, значително различаващи се от пазарните условия.

Общият нетен доход, получен от членовете на управителния съвет и членовете на надзорния съвет на Банката за 2019 г., възлиза на 1,566 хил. лева.

Информация за придобитите, притежаваните и прехвърлените от членовете на съветите през годината акции и облигации

Членовете на управителния съвет нямат право да придобиват акции и облигации на Банката. Поради тази причина, членовете на управителния съвет на Банката не са придобили, не притежават и нямат прехвърлени акции или облигации през 2019 г.

Според българското законодателство, ръководството следва да изготвя финансов отчет за всяка финансова година, който да дава вярна и честна представа за състоянието на Групата към края на годината и нейните финансови резултати. Ръководството е изготвило приложения тук финансов отчет в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане („МСФО") така, както са приети за прилагане в Европейския съюз.

Ръководството потвърждава постоянното и последователното прилагане на адекватна счетоводна политика и придържането към действащите изисквания на МСФО. Финансовите отчети са изготвени на принципа на предположение за действащо предприятие.

ТИ БИ АЙ Банк ЕАД ще продължи в бъдеще да бъде Банката, която предоставя качествени банкови услуги, пазарно ориентирани продукти и ще се стреми да остане най-добрият банков партньор за своите клиенти.

Годишният доклад за дейността е одобрен за издаване от управителния съвет на Банката на 28 април 2020 г. и е подписан от негово име от:

Валентин Гълъбов
(изпълнителен директор и
член на управителния съвет)

TBI Bank EAD
TBIBank
Ти Би Ай Банк ЕАД

Александър Димитров
(изпълнителен директор и
член на управителния съвет)

Консолидирана нефинансова декларация по чл. 15, т.2 от Закона за счетоводството
ТИ БИ АЙ Банк ЕАД

ТИ БИ АЙ Банк ЕАД („Банката"), е акционерно дружество в България, чиято дейност включва корпоративно и потребителско кредитиране, публично привличане на влогове и други възстановими средства, посредничество по инвестиционна дейност, платежни услуги, търгуване за собствена сметка или за сметка на клиенти с чуждестранна валута и благородни метали, гаранционни сделки, и всички други подобни дейности, определени с наредба на Българската народна банка („БНБ").

Банката разполага с клон, действащ в Румъния и регистриран по местното законодателство, чиято дейност се припокрива с тази в България, с изключение на посредничеството по инвестиционна дейност. Освен това, Банката има и две дъщерни дружества в Румъния – ТИ БИ АЙ Кредит ИФН С.А., което се занимава с предоставяне на потребителски кредити, и ТИ БИ АЙ Лизинг ИФН С.А., което се занимава с лизингова дейност, и едно дъщерно дружество в България – 4Финанс ЕООД, което се занимава с предоставяне на потребителски кредити (заедно „Групата").

Целта на Групата е да се развива най-вече на пазара на потребителското кредитиране в България и Румъния, като работи с офлайн и онлайн продукти, концентрирайки се най-вече върху паричните и стоковите заеми, както и предлагането на кредитни карти. За постигането на тази цел, Групата използва стратегия, която залага на технологичното развитие и на изграждането на млади, талантливи и диверсифицирани екипи.

Антикорупционни политики и дейности

Групата провежда дейността си в съответствие с изискванията на законите за борба с подкупите и корупцията. Политиката на Групата е да осъществява дейността си по честен и етичен начин. От всички служители се очаква да прилагат най-високи стандарти на бизнес и лична етика при изпълнение на възложените им задължения.

Основните принципи в тази област са определени в Кодекса за етично поведение на администраторите и служителите на ТИ БИ АЙ Банк ЕАД („Кодекса"). Кодексът е достъпен на вътрешната страница на Банката и се отнася за всички лица, наети по трудов договор, както и за всички останали лица, които извършват различни дейности за Банката на каквото и да било основание.

Отдел Нормативна база и съответствие („НБС") отговаря за контрола на възможните рискове от неправомерно поведение, подкуп и корупция. Ръководителите на отделите в Банката са отговорни за прилагането на правилата и осъществяването на контрол върху дейността на служителите, като в случай на установени несъответствия информират отдел НБС и ръководството на Банката.

С цел ранното откриване и предотвратяване на неправомерно поведение, отдел НБС насърчава служителите на Банката да докладват добросъвестно всяко съмнение на прекия си ръководител и следи за спазването на вътрешните правила и процедури при установяване и проучване на неразрешени или необичайни дейности. Като част от редовните обучения на отдел НБС се разглеждат и теми, свързани с установяване и докладване на случаи на неправомерно поведение.

Служителите на Банката имат възможност да изпращат сигнали за конкретни нарушения на Кодекса чрез различни канали за комуникация – чрез телефон, по електронна поща (на адрес compliance@tbibank.bg), или с писмо на хартия, изпратено до отдел НБС.

Трети външни лица имат възможност да подават сигнали за нарушения чрез интернет страницата на ТИ БИ АЙ Банк ЕАД (www.tbibank.bg) или чрез жалби, подадени в централата или офисите на Банката. Сигналите се изпращат при съмнения за нарушаване на етичното и професионално поведение, увреждане на интересите на клиентите или нарушаване на изискванията за защита на банковата информация и данни.

При постъпване на сигнал, юрисконултът на отдел НБС проучва случая по отношение на правната му обоснованост и подготвя становище относно нивото на правния риск от описаните в сигнала обстоятелства и тяхното въздействие върху Банката. При установяване въз основа на правното становище на данни за наличие на обосновано съмнение за неприемливи дейности или поведение, се предприемат действия за продължаване на проучването по случая чрез събиране на допълнителна информация и обяснения със съдействието на съответния ръководен служител и ръководителите на отдели Вътрешен одит и Вътрешна сигурност. В проучването могат да се включат и служители от други отдели на Банката.

Отдел НБС уведомява управителния съвет, съответно надзорния съвет за случаите на сериозни нарушения на Кодекса за етично поведение на администраторите и служителите и предлага предприемане на последващи действия, които могат да са:

- определяне и прилагане на конкретни мерки от съответния ръководен служител;
- определяне и прилагане на мерки според вътрешните правила и процедури на Банката;
- уведомяване на външни институции като правоохранителни органи, съд, прокуратура и др.

Копия от всички доклади по проверени случаи на неправомерно поведение, вкл. информация за мерките за подобряване на системата за вътрешен контрол и предприетите мерки се съхраняват от отдел НБС.

Политики и дейности по отношение на служителите и спазването на човешките права

Групата прилага и спазва разпоредбите на трудовото законодателство и разпоредбите за безопасност и здраве при работа. Групата се интересува от световните практики в областта, които съобразява и прилага при управление и разрешаване на въпроси, засягащи служителите. Политиките и процедурите в областта на управлението и развитието на персонала дават необходимата яснота и насоки както за мениджърите, така и за служителите на Групата.

В Банката и свързаните структури работят приблизително 1,435 служители, като съотношението мъже-жени е около 25-75%.

В посочения брой служители са взети предвид и около 110 служители, които към момента на подаване на декларацията са в отпуск за отглеждане на дете.

Групата прилага равностойно заплащане на труда при различните полове за работа с еднаква стойност. Хората, които работят в Групата, са най-същественият и актив и средствата, вложени в тях, са най-добрата инвестиция. Това е така, защото стратегията на Групата е свързана винаги с промяна, а тази промяна се осъществява единствено от хората и е функция на тяхната компетентност.

Налице са промени в областта на управлението на човешките ресурси, наложени от необходимостта от управление на знанията, което създава конкурентно предимство за по-бързо и по-компетентно вземане на решения. Използваме интернет-базирани системи за бърза комуникация между хората и структурите, за разпространение и обмяна на знания и споделяне на иновации, които променят обществото и икономиката и се стремим да сме сред първите.

Вследствие на това, управлението на човешките ресурси придобива все по-стратегически измерения, ориентирайки се преди всичко към повишаване на потенциала на човешкия ресурс в организацията, подготовката за осъществяване на непрекъснати промени и най-рационалното му използване за постигане на целите й.

В дейностите по управление и развитие на персонала, Групата се стреми да осигурява прозрачност и равнопоставеност за служителите да се възползват от различни възможности за развитие на знанията, уменията, както и кариерно израстване.

Ежегодно се изготвя план за обучения на служителите през следващата календарна година. Планът се обсъжда със съответните ръководители на отдели и се одобрява от висшето ръководство.

Подготвените обучения се консултират с ръководителите, провеждат се, като в последствие се изследва ефективността им и се разработват последващи действия за подобряване на обучителните процеси. Средният брой часове обучение на година на служител е не по-малко от 8 учебни часа.

В областта на подбора, разкритите нови работни места и функционални роли се обявяват вътрешно и всеки служител, който има желание и отговаря на посочените изисквания има право и възможност да кандидатства. Процесът на кандидатстване и последващите стъпки са разписани във вътрешните правила и процедури на Групата. Освен това, с препоръки за конкретни професионалисти, отговарящи на изискванията на организацията, служителите съдействат за формиране на високоефективен и с доказан професионализъм екип.

Новоназначените служители преминават през въвеждащо професионално обучение, което е съобразено с нормативните изисквания за съответните позиции, както и други обучения, свързани с качественото изпълнение на поставените задачи. В резултат на подробен анализ на нуждите от обучение и развитие, служителите имат възможност да участват в инцидентни или регулярни обучения, както за подобряване на професионалните им компетенции, така и за развитие на т.нар. специфични умения – свързани с работа с клиенти, управление на проекти, управление на екипи и др.

В дейностите по управление и развитие на човешките ресурси, организацията си партнира с външни институции – университети, компании за подбор, обучителни и консултантски екипи.

Ние активно се включваме в дейности като изложения на работодатели, където представяме възможностите за работа и развитие в ТИ БИ АЙ Банк ЕАД и подпомагаме професионалната ориентация на младите хора.

Ние активно подкрепяме, вече няколко години, и инициативата на Джуниър Ачийвмънт България „Мениджър за един ден“ и даваме възможност на амбициозни младежи да се включат в реални работни процеси и проекти и да направят първите си стъпки в посока избор на професия.

За нас е важно служителите ни да се чувстват добре и да работят с удоволствие. Групата организира екипни мероприятия и различни инициативи, които подпомагат развитието на екипите и чувството за принадлежност.

За нас човекът е важен. Служителите ни се управляват с уважение и грижа. Ние сме осигурили допълнително медицинско обслужване и медицинска профилактика за нашите хора и преференциални условия за спортуване.

По отношение на заплащането на труда, в Групата е въведена повременно-премиалната система на заплащане на труда. За длъжностите в администрацията и централния офис, системата на заплащане е повременна – определя се според продължителността на работното време, което може да е 4, 6 или 8 часов работен ден. При тази система не се измерва количеството работа, а само времето, през което служителят е предоставил труда си. За всички длъжности, свързани с продажбите и събирането на вземания системата е повременно-премиална. Възнаграждението е разделено на две части – едната част е гарантиран минимум за отработеното време, а другата част (премиалната) се определя за количествени и качествени показатели.

За да осигури необходимите здравословни и безопасни условия на труд, Банката е ангажирала външна служба по трудова медицина за структурите си в България и Румъния, която осигурява необходимото обезпечаване с препоръки, обучения и разработка на документи, свързани със създаването и поддържането на лични досиета за здравното състояние на работещите; изготвянето на ежегоден анализ на здравословното състояние на работещите въз основа на резултати от предварителни и периодични медицински прегледи и изследвания, показатели за временна и трайна нетрудоспособност и връзката им с условията на труд, данни за професионална заболеваемост и трудов травматизъм; определяне на необходимите медицински специалисти, клинични и инструментални изследвания, необходими за провеждане на задължителни предварителни медицински прегледи и при провеждането на периодични

профилактични медицински прегледи на работещите и периодичността на задължителните медицински прегледи на работещите, съобразно степента на потенциалния здравен риск; изготвяне на заключения за пригодност на лицата при постъпване на работа въз основа на карта за предварителен медицински преглед, както и за годността на работещия да изпълнява определена дейност въз основа на информация от проведени профилактични медицински прегледи; разработване на правила, норми и инструкции за осигуряване на здраве и безопасност при работа.

В Групата ние изградихме и поддържаме няколко канала за вътрешна комуникация. По този начин служителите ни винаги са информирани за важни текущи проекти, могат да зададат въпроси и да получат отговори.

Въведена е платформа за споделяне на идеи от страна служителите ни за оптимизиране на работните процеси – чрез нея, те имат възможност да отправят своите аргументирани предложения, като се включат с препоръки и идеи, включително и да ги разпишат детайлно. Комисия разглежда всички предложени идеи и се взимат решения за последващи стъпки, като самите служители при пълна прозрачност получават обратна връзка и имат възможност за активно участие в самия процес по реализирането им.

Политики и дейности по отношение на опазването на околната среда

За ТИ БИ АЙ Банк ЕАД, устойчивото бизнес развитие е много по-голяма ценност от краткосрочната доходност и други търговски ползи. Вярваме, че дългът ни към природата, от която сме част, е ключов елемент от грижата ни за благополучието на всички заинтересовани страни и на цялото ни общество. Затова се стремим да намалим негативното въздействие на нашата дейност върху околната среда и да използваме всяка възможност да допринесем за опазването на природата.

Като всяка компания, ТИ БИ АЙ Банк ЕАД също оставя своя отпечатък върху околната среда. Това се изразява най-вече чрез консумацията на енергийни и водни ресурси, използването на хартия и други материали, свързани с ежедневната работа на Групата. Състоянието на офисите ни, ефективността на използваното оборудване и транспортни средства също оказват влияние.

През последните две години положихме усилия за модернизиране на офисите и централата ни. Въведохме използването на високоефективни климатични системи и системи за управление на сградите, обновихме топлоизолацията и осветлението. В резултат на всички новости намалихме общото потребление на енергия.

Освен намалението при общата консумирана енергия в голяма част от вътрешните процеси използваме електронен обмен на документи, което също така е и част от нашето стратегическо разбиране за дигитализиране на бизнес и операционните процеси. Днес предлагаме на своите клиенти високо ниво на обслужване и иновативни банкови услуги, използвайки значително по-малко ресурси. При повечето работни процеси не се използва хартия, а в случаите когато е невъзможен безхартиен обмен на информация, той е ограничен до минимум. Всички тези оптимизации са намалили значително използването на хартия в Групата.

След оптимизирането на процесите в Групата, искаме да предадем тази посока на мислене и работа и на нашите клиенти и партньори. Насърчаваме ги да използват иновативни технически решения и да намаляват потреблението на хартия и други ресурси, използвани в тяхната дейност.

За нас е важно да бъдем близо до нашите клиенти и партньори. Това налага честото използване на автомобили. От самото начало на Банката до днес са използвани автомобили с нисък разход на гориво. Като поредна стъпка за намаляване на отпечатъка върху околната среда, през 2018 г. ТИ БИ АЙ Банк ЕАД започна процес на подмяна на голяма част от автомобилният си парк с по-икономични и покриващи и най-високите европейски стандарти за изгорели газове автомобили, който процес продължи и през 2019 г.

Нашата група ТИ БИ АЙ ЕФ Файненшъл Сървисиз Б.В., част от финансовия холдинг 4Финанс, може да се похвали със значителни постижения в областта на опазването на околната среда и ние сме твърдо решени да пренесем и да обогатим добрите практики на пазарите, на които оперираме. В тази връзка, ние се ангажираме да си поставяме съответстващи цели и задачи, непрекъснато да следим, оценяваме и подобряваме екологичното си представяне и да спазваме стриктно всички изисквания на местното, националното и международното законодателство в съответната област.

Като социално отговорна институция, ние сме решени да използваме влиянието си, за да работим за опазването на планетата, която ще завещаем на нашите деца. За целта, ние не само ще се придържаме към политика на екологична отговорност в ежедневната си работа, но и постепенно ще я разпростираме към своите клиенти, партньори, доставчици и цялото ни общество, за да спомагаме за налагането на природосъобразни бизнес практики и постигането на устойчив икономически растеж.

Политики и дейности по отношение на социалните въпроси

Клиентите на ТИ БИ АЙ Банк ЕАД са в основата на всички дейности на Банката и основен приоритет на управлението е да направи живота им по-прост, по-бърз и по-добър. Тъй като клиентите стават все по-дигитално ориентирани в ежедневието си, очакванията им по отношение на банкирането също се развиват и целта на ТИ БИ АЙ Банк ЕАД е да използва все по-широк кръг от технологии, за да удовлетворява нуждите им.

В отношенията си със своите клиенти, Групата се е посветила на представянето на отговорни социални съобщения и поведенчески модели, използвайки всичките си налични канали за комуникация.

ТИ БИ АЙ Банк ЕАД полага и усилия във връзка с редица инициативи за подкрепа и развитие на финансовата образованост на населението по принцип и на българските студенти в частност, с цел предоставянето им на по-добри стратегии за вземане на информирани и ефективни финансови решения.

През 2019 г., за трета поредна година, Банката активно подкрепи „Българската Коледа“ – инициатива под патронажа на Президента на Република България, чиято основна цел беше да набере средства за лечението на български деца, както и за покупка на специализирано оборудване за най-големите педиатрични клиники в страната. В течение на годината Банката също така неколкократно направи дарения към „Проф. Дечо Дечев“ – специализирано училище и детска градина за деца с увреден слух.

Основна цел на ТИ БИ АЙ Банк ЕАД е и изграждането и развиването на талантливи и диверсифицирани екипи, които да допринасят за постигането на положителни бизнес резултати. Основно вярване в културата на Банката е, че талантът не се обуславя от държава, раса, сексуална ориентация, способности, вярвания, поколения и опитности. Работната среда в Банката се основава на взаимно уважение и приемане, чрез които хората да могат максимално да се развиват. Приемането и диверсифицирането позволяват на Банката да засили и връзките си със своите клиенти, партньори, и общността, в която оперира.

ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА КОРПОРАТИВНО УПРАВЛЕНИЕ НА ТИ БИ АЙ БАНК ЕАД 31 декември 2019 г.

1. Корпоративен профил и структура

ТИ БИ АЙ Банк ЕАД е еднолично акционерно дружество, учредено в съответствие със законодателството на Република България, което извършва дейност в България и чужбина, съгласно лиценз получен от Българската народна банка.

2. Капиталова структура

Към 31 декември 2019 г. записаният капитал на Банката е в размер на 81,600 хил. лева, като броят на безналичните акции е 81,600,000 (осемдесет и един милиона и шестотин хиляди), всяка с номинал от 1 лев. Банката има право да издава само обикновени безналични акции, всяка от които дава на притежателя си право на един глас в общото събрание на акционерите. Към 31 декември 2019 г. едноличен собственик на капитала на Банката е ТИ БИ АЙ ЕФ Файненшъл Сървисиз Б.В., Холандия. Крайната компания-майка на Банката е Тирона Лимитед, Кипър.

3. Права и задължения на акционерите

Акционерът притежава всички права и задължения установени от закона, други нормативни актове и устава на Банката.

4. Организационна структура на Банката

ТИ БИ АЙ Банк ЕАД е с двустепенна система на управление. Всички членове на надзорния и на управителния съвет на Банката отговарят на изискванията на Закона за кредитните институции, както и на разпоредбите на Наредба 20 на Българската народна банка.

Структурата на Банката се състои от:

- Общо събрание на акционерите („ОС“);
- Надзорен съвет („НС“);
- Управителен съвет („УС“);
- Други структурни единици, определени от общото събрание, надзорния съвет или управителния съвет на Банката.

Едноличният акционер е висшият ръководен орган на Банката, който взема решения по основополагащи въпроси, касаещи съществуването и дейността на Банката.

Годишно общо събрание се провежда най-късно до 6 (шест) месеца след приключване на финансовата година, освен ако е определено друго от закона. Управителният съвет на Банката свиква извънредно общо събрание, ако:

- капиталът на Банката спадне под законно изискуемият минимум;
- това е изискано от едноличния акционер; или
- това е изискано от друго лице, упълномощено от закона.

Едноличният акционер има право да:

- изменя и допълва устава на Банката;
- увеличава и намалява капитала;
- взема решение относно сливане, разделяне, преобразуване и закриване на Банката;
- избира и отстранява членове на надзорния съвет и установява размера на тяхното възнаграждение;
- назначава и освобождава одиторите на Банката и определя възнаграждението им;

- одобрява финансовия отчет на Банката и взима решение за разпределение на печалбата;
- освобождава от отговорност членовете на надзорния и управителния съвет;
- взема решение при предявяване на иск срещу член на управителния или надзорния съвет, или акционер на Банката;
- взема решение за издаването на облигации;
- назначава ликвидаторите при прекратяване на Банката, освен в случай на несъстоятелност;
- взема решение относно други въпроси от правомощията на общото събрание съгласно закона.

Надзорният съвет упражнява контрол върху дейността на Банката и управителния съвет. Надзорният съвет определя висока корпоративна култура и бизнес етика с прилагането на етични норми и корпоративни ценности за бизнес поведение. Надзорният съвет избира и освобождава членовете на управителния съвет, в съответствие с принципите за непрекъсваемост на работата му.

Основните функции на надзорния съвет са:

- да изпълнява надзорни функции и представлява Банката в отношенията с управителния съвет;
- да определя основните цели на дейността на Банката и стратегията за тяхното постигане;
- да потвърждава решенията на управителния съвет, които са от компетенциите на надзорния съвет, в съответствие с устава на Банката, правилата за дейността на надзорния съвет и закона.

Надзорният съвет се състои от поне 3 (трима), но не повече от 7 (седем) члена. Членовете на надзорния съвет се избират и освобождават от общото събрание на акционерите. Членовете на надзорният съвет се избират за срок от 5 (пет) години. В състава на надзорния съвет на ТИ БИ АЙ Банк ЕАД се включват лица с подходяща квалификация и професионален опит, съответстващи на осъществяваните от Банката дейности и основните рискове, пред които тя е или може да бъде изложена.

Членовете на надзорния съвет носят солидарна и лична отговорност съгласно закона за всяка щета, причинена виновно при нарушаване на изискванията на закона или на устава на Банката, или при неизпълнение на задълженията си. Членовете на надзорния съвет са длъжни да работят обективно, критично и независимо, като избягват конфликти на интереси, а когато това не е възможно, да ги оповестяват своевременно.

Членовете на надзорния съвет избират председател на надзорния съвет помежду си, който организира работата на надзорния съвет. Членовете на надзорния съвет могат да изберат и заместник-председатели на надзорния съвет, заместващи председателя в случай, че той отсъства.

Управителният съвет ръководи ежедневната дейност на Банката съгласно стратегията и основните принципи на дейността, установени от надзорния съвет, и контролира ежедневната дейност на служителите на Банката.

1. Управителният съвет на Банката е упълномощен да взема решения по всякакви въпроси, свързани с оперативната дейност на Банката и да извършва самостоятелно сделки в рамките на правомощията си съгласно закона, устава на Банката и Правилника за дейността на управителния съвет, одобрен от надзорния съвет.
2. Управителният съвет установява политики в областта на риска и изгражда система за управление на риска и вътрешен контрол.
3. Управителният съвет дава насоки, одобрява и контролира изпълнението на бизнес плана на дружеството, сделки от съществен характер, както и други дейности, установени в стратегията на Банката.
4. Управителният съвет се отчита пред надзорния съвет и общото събрание. Управителният съвет представя на надзорния съвет поне веднъж на всеки 3 (три) месеца доклад за бизнес дейността и състоянието на Банката, както и незабавно информира последния за съществено влошаване на икономическото състояние на Банката и други важни обстоятелства, относно икономическата дейност на Банката.

Членовете на управителния съвет се избират от надзорния съвет за срок на служба от 5 (пет) години. Управителният съвет се състои от поне 3 (три) члена, но не повече от 7 (седем) члена. Най-малко 2 (двама) от членовете на управителния съвет следва да са изпълнителни директори (изпълнителни членове), като Банката се представлява от двама изпълнителни директори само заедно.

Членовете на управителния съвет, с одобрение на надзорния съвет, избират помежду си изпълнителните директори, председател на управителния съвет и/или заместник-председател на управителния съвет, който замества председателя, когато той отсъства. За изпълнителни директори могат да се избират само лица, които са получили съответното предварително одобрение от Българската народна банка да управляват и представляват Банката по реда, предвиден в действащото законодателство. Членовете на управителния съвет са утвърдени професионалисти с доказани лидерски качества, представляващи предпоставка за постигане на целите на Банката.

Членовете на управителния съвет са длъжни да избягват действия, които ще или могат да породят конфликт между техните интереси и тези на Банката. В случай че такъв конфликт се породи, те следва да го разкрият и да не участват при обсъждането и при вземането на решение.

Комитети и комисии:

- В качеството си на институция от обществен интерес, съобразно Закона за независимия финансов одит, в Банката функционира **одитен комитет**, който е отговорен за наблюдаване на финансовото отчитане и независимия финансов одит, както и на ефективността на функцията по вътрешен одит и системите за контрол и управление на рисковете в Банката. Комитетът препоръчва избора на регистрираните одитори, които да извършат независим финансов одит на Банката и наблюдава тяхната независимост в съответствие с изискванията на закона и Етичния кодекс на професионалните счетоводители. Към датата на изготвяне на финансовия отчет, съвместните одитори имат одобрени от одитния комитет ангажимент за договорени процедури според изискванията на Наредба 10 на БНБ за Вътрешен контрол на банките. Целта на одитния комитет е да подпомага и съветва общото събрание в своя надзор върху дейността на Банката. Основни функции на одитния комитет са: следене на процесите по финансово отчитане на Банката, следене на ефективността на вътрешните системи за надзор, както и системите за управление на риска, независим финансов одит на Банката.
- **Комитетът по обезценки** е органът, които взима решения за класифицирането и провизирането на рисковите експозиции на Банката.
- **Комитетът по отпускане на кредити** е органът, който е овластен да одобрява възникването на рискови експозиции към корпоративни клиенти. Кредитни експозиции, базирани на предварително зададени ограничения, подлежат на последващо одобрение от страна на управителния съвет и/или трябва да бъдат потвърдени от надзорния съвет.
- **Комитетът за управление на активите и пасивите** отговаря за цялостната работа с балансовия отчет на Банката и наблюдава лихвените нива и ликвидността, в съответствие със своите компетенциии и организационна структура, посочени във вътрешните правила на институцията.
- Специална служба отговаря за **предотвратяване на изпирането на пари и финансирането на тероризма,** както и за риска, свързан със спазването на изискванията.
- **Специализираната служба за безопасни условия на труд** отговаря за изпълнение на нормативните изисквания в тази област.
- **Комитетът за банкиране на дребно** отговаря за координиране на дейностите по обслужване на физическите лица, които са клиенти на Банката, в частност за развиване на продуктовата гама, инициране на кампании и калибриране на апетита за риск.
- **Комитетът по търговете** е оторизиран да взема решения по отношение на избора на доставчици и подновяването на договори с такива на базата на проведени търгове.

5. Одит и вътрешен контрол

Банката изгражда и усъвършенства надеждна и всеобхватна рамка за вътрешен контрол, която включва контролни функции с необходимите правомощия и достъп за независимо изпълнение на задълженията от структурните и спомагателните звена, които наблюдават и контролират. Процесите, процедурите и изискванията по управление на риска са структурирани съобразно „трите линии на защита". Контролните функции са независими от оперативните бизнес звена, които наблюдават и контролират, както и са организационно независими една от друга, тъй като изпълняват различни функции.

Външните одитори се избират от общото събрание на акционерите. Външните одитори извършват независим финансов одит с цел изразяване на независимо одиторско мнение относно достоверното представяне във всички аспекти на същественост във финансовите отчети на финансовото състояние, отчетения финансов резултат, паричните потоци и собствения капитал на Банката. Външните одитори са независими от Банката одиторски предприятия.

6. Информационни системи

Банката е зависима от сложни информационни системи и евентуален срив, неефективност или разстройване на тези системи може да има значителен неблагоприятен ефект върху Банката.

Информационните системи по принцип са изложени на многобройни проблеми, като заразяване с компютърни вируси, хакерски атаки, софтуерни и хардуерни неизправности. Всяка липса, прекъсване или нарушение в сигурността на тези системи може да доведе до проблеми или прекъсвания в отношенията с клиентите, управлението на риска, счетоводната система и системите по обслужване на депозитите и кредитите. Ако информационните системи на Банката престанат да функционират нормално, дори за кратък период от време, Банката може за определен период да бъде неспособна да обслужва своите клиенти и да ги загуби. Също така, временно спиране на функционирането на информационните системи може да има за резултат извънредни разходи за възстановяване и потвърждаване на информацията. Освен това, всеки неуспех на Банката да осъвремени и развие съществуващите информационни системи, толкова ефективно, колкото конкурентите на Банката, може да има за резултат изоставане от нейните конкуренти. Въпреки, че ръководството на Банката вярва, че има адекватна програма за сигурност и програма за работа при извънредни ситуации, включително напълно оборудван дублиращ информационен център, няма сигурност, че те ще са достатъчни да предотвратят подобни проблеми или да гарантират, че операциите на Банката няма да бъдат съществено затруднени.

Всеки от тези или други проблеми, свързани с информационните системи на Банката, могат да имат значителен негативен ефект върху дейността на Банката, резултатите от нейните операции и финансовото и състояние.

7. Политика за възнагражденията

Принципите за формиране на възнаграждение в Банката са структурирани така, че да допринасят за разумното корпоративно управление и управлението на риска. ТИ БИ АЙ Банк ЕАД прилага Политика за възнагражденията в изпълнение на Закона за кредитните институции и Наредба 4 на БНБ за изискванията към възнагражденията в банките, която е съобразена с бизнес стратегията, целите, ценностите и дългосрочните интереси на Банката, като насърчава надеждното и ефективното управление на риска, и не стимулира поемането на риск, надвишаващ приемливото за Банката ниво.

Основната цел на политиката е привличането и задържането на висококвалифицирани кадри, мотивирането им за постигането на високи резултати при умерено ниво на риск и в съответствие с дългосрочните интереси на Банката и нейните акционери. Тя се базира на принципите за прозрачност, недопускане на конфликт на интереси и равностойно третиране на всички служители, документираност, обективност, надеждно управление на рисковете.

Политиката установява основните принципи при формиране на възнагражденията – постоянни и променливи, като целта на Банката е да се придържа към оптимално съотношение между постоянно и променливо възнаграждение при достатъчно висок дял на постоянното и в зависимост от категориите персонал, така че да се осигури по-голяма гъвкавост спрямо променливото, включително възможност за неизплащането му. При определяне на възнагражденията се отчитат не само финансовите резултати, но и етичните норми и корпоративните ценности, залегнали в Етичния кодекс на Банката, както и надеждното и ефективно управление на риска.

8. Разкриване на информация

Прозрачността и навременното разкриване на информация е ключов принцип в корпоративното управление. Банката поддържа система за разкриване на информация съобразно действащите нормативни изисквания, която е насочена към осигуряване на навременна, вярна и разбираема информация за съществените събития, дава възможност за обективни и информирани решения, както и гарантира равнопоставеност на адресатите на информацията и не толерира злоупотреби с вътрешна информация. При оповестяването на информация, Банката се ръководи от принципите за точност, достъпност, равнопоставеност, навременност, цялостност и регулярност.

В интернет страницата на Банката се публикува информация за:

- данни за дейността и историята на Банката;
- акционерната структура;
- управителните органи и устройството на Банката;
- финансови отчети за последните минимум три финансови години;
- предстоящи събития и инициативи;
- друга важна информация, свързана с дейността на Банката.

9. Заинтересовани лица

ТИ БИ АЙ Банк ЕАД прилага политика на информираност към заинтересованите лица с отношение към нейната дейност. Те включват лица, които не са акционери, но имат интерес от икономическото развитие на дружеството, като кредитори, клиенти, служители, обществеността и други.

10. Информация за спазването по целесъобразност на кодекса за корпоративно управление, одобрен от заместник-председателя на КФН по чл. 100н, ал.8 от ЗППЦК

ТИ БИ АЙ Банк ЕАД не е публично дружество и няма нормативно задължение да прилага разпоредбите на Националния кодекс за корпоративно управление („НККУ“), одобрен от заместник-председателя на Българска фондова борса - София, но политиката за корпортивно управление на ТИ БИ АЙ Банк ЕАД се основава на професионално и прозрачно управление съобразно международно признатите стандарти, добрите банкови практики и по целесъобразност с принципите заложени в НККУ. Тъй като Банката е еднолично акционерно дружество, изискванията относно защитата на правата на акционерите, публикуването и оповестяването на информация, касаеща акционери, не са валидни.

Политиката за корпоративно управление на ТИ БИ АЙ Банк ЕАД („Политиката”) е общият документ, съдържащ утвърдени стандарти за добро и отговорно управление и определящ правилата, критериите и механизмите за изпълнение на функцията по корпоративното управление на Банката.

Приниципите са утвърдени чрез следните вътрешни документи на Банката:

- устав на ТИ БИ АЙ Банк ЕАД;
- политиката за корпоративно управление;
- организационна структура;
- кодекс за етично поведение на администраторите и служителите на ТИ БИ АЙ Банк ЕАД;
- политика за възнагражденията.

Целта на Политиката е да се регламентира корпоративното управление като една от основните бизнес функции и да очертае основните принципи и изисквания за поддържане и усъвършенстване на организацията и методите на управление в ТИ БИ АЙ Банк ЕАД. Политиката има още за цел да структурира основните компоненти, функции и отговорности, изграждащи системата на корпоративното управление в Банката. Нейното прилагане спомага за осъществяването на целите и плановете, които са в интерес на Банката като цяло, клиентите, акционерите, кредиторите, заинтересованите лица в страната и чужбина, както и да улесни ефикасния контрол върху ефективното използване на ресурсите.

Политиката определя общите принципи и механизми на корпоративното управление на Банката, като:

- стандартизация и хармонизация на процеса по корпоративно управление;
- установяване на ключови бизнес цели, които се осъществяват в обхвата на бизнес линията „Планиране и отчитане".

Управителният съвет на Банката определя в рамките на поставените цели главните показатели за изпълнението им като растеж, възвръщаемост на капитала, ниво на заделени провизии, пазарен дял и др., които осигуряват основа за изготвяне на конкретни бизнес планове, а за органите на управлението – възможност за контролирането на тези планове, в съответствие с Политиката.

11. Вътрешен контрол

Вътрешният контрол включва следните компоненти:

- контролна среда – описание на контролната среда може да бъде намерено в секция „Одит и вътрешен контрол" на Декларацията за корпоративно управление;
- процес на оценка на рисковете на предприятието – описание на контролната оценка на рисковете на Банката може да бъде намерено в секция „Одит и вътрешен контрол" на Декларацията за корпоративно управление, както и в секция „Ликвидност и рискове" на Годишния доклад за дейността на ръководството;
- информационна система, включително свързаните с нея бизнес процеси, съществени за финансовата отчетност и комуникация – описание на информационната система на Банката може да бъде намерено в секция „Информационни системи" на Декларацията за корпоративно управление;
- контролни дейности – описание на контролните дейности на Банката може да бъде намерено в секция „Одит и вътрешен контрол" на Декларацията за корпоративно управление, както и в секция „Ликвидност и рискове" на Годишния доклад за дейността на ръководството;
- текущо наблюдение на контролите – описание на текущото наблюдение и контрол на Банката може да бъде намерено в секция „Одит и вътрешен контрол" на Декларацията за корпоративно управление както и в секция „Ликвидност и рискове" на Годишния доклад за дейността на ръководството.

Валентин Гълъбов
(изпълнителен директор и
член на управителния съвет)

28 април 2020 г.

TBI Bank EAD
TBIBank
Ти Би Ай Банк ЕАД

Александър Димитров
(изпълнителен директор и
член на управителния съвет)

28 април 2020 г.

Ърнст и Янг Одит ООД
Полиграфия офис център
бул. Цариградско шосе 47А, етаж 4
София 1124

Централа: +359 2 81 77 100
Факс: +359 2 81 77 111
ey.com

Одиторско дружество с рег. № 108
„Ърнст и Янг Одит" ООД
Полиграфия офис център
бул. „Цариградско шосе" № 47А, ет. 4
София, п. к. 1124

Одиторско дружество с рег. № 015
„АФА" ООД
ул. Оборище №38
София, п.к. 1504
България

Доклад на независимите одитори

До едноличния акционер

На „Ти Би Ай Банк" ЕАД

Доклад относно одита на консолидирания финансов отчет

Мнение

Ние извършихме одит на приложения консолидиран финансов отчет на „Ти Би Ай Банк " ЕАД и нейните дъщерни дружества („Групата"), включващ консолидиран отчет за финансовото състояние към 31 декември 2019 година, консолидиран отчет за всеобхватния доход, консолидиран отчет за промените в собствения капитал и консолидиран отчет за паричните потоци за годината, завършваща на тази дата, както и пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет, съдържащи и обобщено оповестяване на съществените счетоводни политики.

По наше мнение, приложеният консолидиран финансов отчет дава вярна и честна представа за консолидираното финансово състояние на Групата към 31 декември 2019 година и за нейните консолидирани финансови резултати от дейността и консолидираните парични потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския съюз (ЕС).

База за изразяване на мнение

Ние извършихме нашия одит в съответствие с Международните одиторски стандарти (МОС). Нашите отговорности съгласно тези стандарти са описани допълнително в раздела от нашия доклад „Отговорности на одитора за одита на консолидирания финансов отчет". Ние сме независими от Групата в съответствие с Международния етичен кодекс на професионалните счетоводители (включително Международни стандарти за независимост) на Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители (Кодекса на СМСЕС), заедно с етичните изисквания на Закона за независимия финансов одит (ЗНФО), приложими по отношение на нашия одит на консолидирания финансов отчет в България, като ние изпълнихме и нашите други етични отговорности в съответствие с изискванията на ЗНФО и Кодекса на СМСЕС. Ние считаме, че одиторските доказателства, получени от нас, са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение.

Обръщане на внимание

Обръщаме внимание на Пояснително приложение № 32 Събития след датата на баланса към консолидирания финансов отчет, което оповестява съществено некоригиращо събитие, свързано с разпространението на пандемията от коронавирус (COVID-19). Нарушаването на обичайната икономическа дейност в България в резултат на COVID-19 може да повлияе неблагоприятно върху операциите на Групата, в частност върху нейната кредитна дейност и върху качеството на нейния кредитен портфейл. Поради непредсказуемата динамика на развитие COVID-19, практически е невъзможно да се направи надеждно преценка и измерване на потенциалните ефекти на пандемията върху бъдещата дейност на Групата. Нашето мнение не е модифицирано по отношение на този въпрос.

Ключови одиторски въпроси

Ключови одиторски въпроси са тези въпроси, които съгласно нашата професионална преценка са били с най-голяма значимост при одита на консолидирания финансов отчет за текущия период. Тези въпроси са разгледани като част от нашия одит на консолидирания финансов отчет като цяло и формирането на нашето мнение относно него, като ние не предоставяме отделно мнение относно тези въпроси. За всеки въпрос, включен в таблицата по-долу, описанието на това как този въпрос беше адресиран при проведения от нас одит, е направено в този контекст.

Ние изпълнихме нашите отговорности, описани в раздела от нашия доклад „Отговорности на одиторите за одита на консолидирания финансов отчет", в т.ч. по отношение на тези въпроси. Съответно, нашият одит включи изпълнението на процедури, разработени в отговор на нашата оценка на рисковете от съществени неправилни отчитания в консолидирания финансов отчет. Резултатите от нашите одиторски процедури, включително процедурите, изпълнени да адресират въпросите по-долу, осигуряват база за нашето мнение относно одита на приложения консолидиран финансов отчет.

Ключов одиторски въпрос	Как този ключов одиторски въпрос беше адресиран при проведения от нас одит
Обезценка на кредити на клиенти според изискванията на МСФО 9 „Финансови инструменти" Оповестяванията на Групата по отношение на обезценка на кредити на клиенти са включени в Пояснителна бележка 14 „Предоставени заеми на клиенти", Пояснителна бележка 16 „Провизии за загуби от обезценка" и Пояснителна бележка 2А „Кредитен риск към консолидирания финансов отчет.	
Кредитите на клиенти представляват съществена част (69%) от общите активи на Групата към 31 декември 2019 година като тяхната брутна стойност възлиза на 706,940 хиляди лева, а натрупаната обезценка е в размер на 81,191 хиляди лева. Групата прилага модел за обезценка, базиран на очаквани кредитни загуби (ОКЗ) в съответствие с изискванията на МСФО 9 „Финансови инструменти.	В тази област, нашите одиторски процедури, наред с други такива, включиха: • Получаване на разбиране и оценяване на политиката за обезценка на кредити на клиенти на Групата, прилаганите от нея модели за изчисление на ОКЗ на кредитните портфейли на корпоративни клиенти и на физически лица на колективна и индивидуална база, както и ключовите предположения и преценки, които са използвани в тях, спрямо изискванията на МСФО 9.

Building a better working world

ОДИТ
ФИНАНСИ
СЧЕТОВОДСТВО
ДАНЪЦИ
ПРАВО

Прилагането на такъв модел за обезценка е довело до повишено ниво на сложност в изчисленията и по-значителна степен на преценки от страна на ръководството при определяне на ОКЗ, както е оповестено в Пояснително приложение 2А „Кредитен риск". Ключовите предположения, преценки и параметри при определяне на ОКЗ са свързани с разработване на количествени и качествени показатели за проследяване на значително увеличение на кредитния риск за разпределението на отделните експозиции кредити на клиенти по фази (Фаза 1: Експозиции без значително увеличение на кредитния риск; Фаза 2: Експозиции със значително увеличение на кредитния риск, но без налични обективни доказателства за обезценка и Фаза 3: Експозиции с налични обективни доказателства за обезценка); за определянето на „вероятността за влошаване" (PD), „загубата при неизпълнение" (LGD) и „експозиция при неизпълнение" (EAD), а също така и за включването на информация за бъдещо развитие на макро-икономически фактори предвид различни сценарии при определянето на приблизителните оценки на ОКЗ. По-високата степен на приближение и оценъчна несигурност са присъщи на оценката на ОКЗ за кредити на клиенти от Фаза 1, Фаза 2 и Фаза 3, която се определя на колективна база, в зависимост от това доколко Групата разполага с подкрепяща историческа информация за тестване на използваните допускания и калибриране на точността на оценките за PD и LGD в модела за обезценка. В допълнение, определянето на загуби от обезценка на кредити на клиенти на индивидуална база е също свързано с прилагането на значителни преценки и предположения от ръководството, най-вече, относно времевото разпределение и сумите на очакваните бъдещи парични потоци, включително от реализиране на обезпечения.	• Получаване на разбиране и извършване на обхождане на установените процеси и контроли на Групата, свързани с мониторинг и обезценка на кредити на корпоративни клиенти и на клиенти физически лица според изискванията на МСФО 9. • Оценяване на вътрешните контроли на ниво организация по отношение на прилагането и използването на моделите за обезценка, включително документацията на моделите, както и честотата на актуализиране и обоснованост на прилаганите параметри и макро показатели. • Оценяване на дизайна и тестване на оперативната ефективност на ключови контроли в процеса по мониторинг и обезценка на кредити на корпоративни клиенти и на клиенти физически лица на Групата във връзка с изискванията на МСФО 9. Ние включихме нашите специалисти по Информационни технологии (ИТ) в извършването на тестове и оценяването на общите ИТ контроли на информационната система на Групата, използвана в процеса по мониторинг на кредити на клиенти, за целите на прилагането на МСФО 9. • Извършване на аналитични процедури на база на детайлни данни, за да оценим взаимовръзките на тенденциите в отчетените разходи за загуби от обезценка спрямо тенденциите в развитието на кредитните портфейли на Групата. • Оценяване на база извадка от кредитни експозиции, дали те са правилно разпределени по фази на обезценка спрямо прилаганите от Групата показатели за проследяване на значителното увеличение на кредитния риск според изискванията на МСФО 9 към 31 декември 2019 година.

Поради съществеността на кредитите на клиенти като елемент на консолидирания финансов отчет на Групата, както и сложността, значителните преценки и високата степен на присъща несигурност в приблизителните оценки на ОКЗ, заложени в модела за обезценка, който се прилага според изискванията на МСФО 9, ние сме определили този въпрос като ключов одиторски въпрос.	• Специфичен анализ на използваните от Групата предположения при определянето на сумата на очакваните бъдещи парични потоци, в това число от реализация на обезпечения за рисково-базирана извадка от кредити на корпоративни клиенти, които са били предмет на индивидуална обезценка от страна на Групата, като се фокусирахме върху онези, чиято обезценка би имала потенциално най-значителен ефект върху консолидирания финансов отчет. • Извършване на одиторски процедури за последващи събития, насочени към развитието на кредитите на корпоративни клиенти от посочената извадка в предходния параграф след отчетната дата, за да оценим последователността на предположенията, използвани от Групата за очакваните бъдещи парични потоци. • Оценяване и тестване на приложението на модела за изчисление на колективна обезценка на кредити на клиенти физически лица, използван от Групата към 31 декември 2019 г. Ние се фокусирахме върху оценяването за разумността на изчисленията на параметрите за PD и LGD чрез преглед на подкрепяща информация за ключовите предположения и входящи данни. Ние, също така, анализирахме изчисленията на параметрите, използвани от Групата, с оглед включването на корекция в модела за обезценка относно бъдещото развитие на макро икономическите фактори и тяхната взаимовръзка с кредитите на клиенти на Групата. В допълнение, ние тествахме математическата точност на формулите използвани в модела за колективна обезценка. • Преглед на извършения от Групата симулационен тест-анализ на база данни от минали периоди (back-testing) на използваните предположения за LGD за портфейла от кредити на физически лица с оглед оценка за разумността на изчислената приблизителна оценка на ОКЗ, определена на колективна база. • Оценка на адекватността и уместността на оповестяванията на Групата, свързани с обезценка на кредити на клиенти според изискванията на МСФО 9.

Друга информация, различна от консолидирания финансов отчет и одиторския доклад върху него

Ръководството носи отговорност за другата информация. Другата информация се състои от консолидиран доклад за дейността, в т.ч. декларация за корпоративно управление на Групата и консолидирана нефинансова декларация, изготвени от ръководството съгласно Глава седма от Закона за счетоводството, но не включва консолидирания финансов отчет и нашия одиторски доклад, върху него, която получихме преди датата на нашия одиторски доклад.

Нашето мнение относно консолидирания финансов отчет не обхваща другата информация и ние не изразяваме каквато и да е форма на заключение за сигурност относно нея, освен ако не е изрично посочено в доклада ни и до степента, до която е посочено.

Във връзка с нашия одит на консолидирания финансов отчет, нашата отговорност се състои в това да прочетем другата информация и по този начин да преценим дали тази друга информация е в съществено несъответствие с консолидирания финансов отчет или с нашите познания, придобити по време на одита, или по друг начин изглежда да съдържа съществено неправилно докладване. В случай че на базата на работата, която сме извършили, ние достигнем до заключение, че е налице съществено неправилно докладване в тази друга информация, от нас се изисква да докладваме този факт.

Нямаме какво да докладваме в това отношение.

Отговорности на ръководството и лицата, натоварени с общо управление за консолидирания финансов отчет

Ръководството носи отговорност за изготвянето и представянето на този консолидиран финансов отчет, който дава вярна и честна представа в съответствие с МСФО, приети от ЕС и за такава система за вътрешен контрол, каквато ръководството определя като необходима за осигуряване изготвянето на консолидираните финансови отчети, които не съдържат съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка.

При изготвяне на консолидирания финансов отчет ръководството носи отговорност за оценяване способността на Групата да продължи да функционира като действащо предприятие, оповестявайки, когато това е приложимо, въпроси, свързани с предположението за действащо предприятие и използвайки счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие, освен ако ръководството не възнамерява да ликвидира Групата или да преустанови дейността на Групата, или ако ръководството на практика няма друга алтернатива, освен да постъпи по този начин.

Лицата, натоварени с общо управление, носят отговорност за осъществяването на надзор над процеса по финансово отчитане на Групата.

Отговорности на одиторите за одита на консолидирания финансов отчет

Нашите цели са да получим разумна степен на сигурност относно това дали консолидираният финансов отчет като цяло не съдържа съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка, и да издадем одиторски доклад, който да включва нашето одиторско мнение. Разумната степен на сигурност е висока степен на сигурност, но не е гаранция, че одит, извършен в съответствие с МОС, винаги ще разкрива съществено неправилно отчитане, когато такова съществува. Неправилни отчитания могат да възникнат в резултат на измама или грешка и се считат за съществени, ако би могло разумно да се очаква, че те, самостоятелно или като съвкупност, биха могли да окажат влияние върху икономическите решения на потребителите, вземани въз основа на този консолидиран финансов отчет.

Като част от одита в съответствие с МОС, ние използваме професионална преценка и запазваме професионален скептицизъм по време на целия одит. Ние също така:

— идентифицираме и оценяваме рисковете от съществени неправилни отчитания в консолидирания финансов отчет, независимо дали дължащи се на измама или грешка, разработваме и изпълняваме одиторски процедури в отговор на тези рискове и получаваме одиторски доказателства, които да са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение. Рискът да не бъде разкрито съществено неправилно отчитане, което е резултат от измама, е по-висок, отколкото риска от съществено неправилно отчитане, което е резултат от грешка, тъй като измамата може да включва тайно споразумяване, фалшифициране, преднамерени пропуски, изявления за въвеждане на одиторите в заблуждение, както и пренебрегване или заобикаляне на вътрешния контрол.
— получаваме разбиране за вътрешния контрол, имащ отношение към одита, за да разработим одиторски процедури, които да са подходящи при конкретните обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на вътрешния контрол на Групата.
— оценяваме уместността на използваните счетоводни политики и разумността на счетоводните приблизителни оценки и свързаните с тях оповестявания, направени от ръководството.
— достигаме до заключение относно уместността на използване от страна на ръководството на счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие и, на базата на получените одиторски доказателства, относно това дали е налице съществена несигурност, отнасяща се до събития или условия, които биха могли да породят значителни съмнения относно способността на Групата да продължи да функционира като действащо предприятие. Ако ние достигнем до заключение, че е налице съществена несигурност, от нас се изисква да привлечем внимание в одиторския си доклад към свързаните с тази несигурност оповестявания в консолидирания финансов отчет или в случай че тези оповестявания са неадекватни, да модифицираме мнението си. Нашите заключения се основават на одиторските доказателства, получени до датата на одиторския ни доклад. Бъдещи събития или условия обаче могат да станат причина Групата да преустанови функционирането си като действащо предприятие.

— оценяваме цялостното представяне, структура и съдържание на консолидирания финансов отчет, включително оповестяванията, и дали консолидираният финансов отчет представя основополагащите за него сделки и събития по начин, който постига вярно и честно представяне.
— получаваме достатъчни и уместни одиторски доказателства относно финансовата информация на предприятията или стопанските дейности в рамките на Групата, за да изразим мнение относно консолидирания финансов отчет. Ние носим отговорност за инструктирането, надзора и изпълнението на одита на Групата. Ние носим изключителната отговорност за нашето одиторско мнение.

Ние комуникираме с лицата, натоварени с общо управление, наред с останалите въпроси, планирания обхват и време на изпълнение на одита и съществените констатации от одита, включително съществени недостатъци във вътрешния контрол, които идентифицираме по време на извършвания от нас одит.

Ние предоставяме също така на лицата, натоварени с общо управление, изявление, че сме изпълнили приложимите етични изисквания във връзка с независимостта и че ще комуникираме с тях всички взаимоотношения и други въпроси, които биха могли разумно да бъдат разглеждани като имащи отношение към независимостта ни, а когато е приложимо, и свързаните с това предпазни мерки.

Сред въпросите, комуникирани с лицата, натоварени с общо управление, ние определяме тези въпроси, които са били с най-голяма значимост при одита на консолидирания финансов отчет за текущия период и които следователно са ключови одиторски въпроси. Ние описваме тези въпроси в нашия одиторски доклад, освен в случаите, в които закон или нормативна уредба възпрепятства публичното оповестяване на информация за този въпрос или когато, в изключително редки случаи, ние решим, че даден въпрос не следва да бъде комуникиран в нашия доклад, тъй като би могло разумно да се очаква, че неблагоприятните последствия от това действие биха надвишили ползите от гледна точка на обществения интерес от тази комуникация.

Ние сме солидарно отговорни за изпълнението на нашия одит и за изразеното от нас одиторско мнение съгласно изискванията на ЗНФО, приложим в България. При поемане и изпълнение на ангажимента за съвместен одит, във връзка с който докладваме, ние сме се ръководили и от Насоките за изпълнение на съвместен одит, издадени на 13 юни 2017 година от Института на дипломираните експерт-счетоводители в България и от Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори в България.

Доклад във връзка с други законови и регулаторни изисквания

Допълнителни въпроси, които поставят за докладване Законът за счетоводството

В допълнение на нашите отговорности и докладване съгласно МОС, описани по-горе в раздела „Друга информация, различна от консолидирания финансов отчет и одиторския доклад върху него", по отношение на консолидирания доклад за дейността, в т.ч. декларацията за корпоративно управление на Групата и консолидираната нефинансова декларация, ние изпълнихме и процедурите, добавени към изискваните по МОС, съгласно „Указания относно нови и разширени одиторски доклади и комуникация от страна на одитора" на професионалната организация на регистрираните одитори в България, Института на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС). Тези процедури касаят проверки за наличието, както и проверки на формата и съдържанието на тази друга информация с цел да ни подпомогнат във формиране на становища относно това дали другата информация включва оповестяванията и докладванията, предвидени в Глава седма от Закона за счетоводството и в Закона за публичното предлагане на ценни книжа, приложими в България.

Становище във връзка с чл. 37, ал. 6 от Закона за счетоводството

На базата на извършените процедури, нашето становище е, че:

а) Информацията, включена в консолидирания доклад за дейността за финансовата година, за която е изготвен консолидираният финансов отчет, съответства на консолидирания финансов отчет.
б) Консолидираният доклад за дейността е изготвен в съответствие с изискванията на Глава седма от Закона за счетоводството.
в) В декларацията за корпоративно управление на Групата за финансовата година, за която е изготвен консолидираният финансов отчет, е представена изискваната съгласно Глава седма от Закона за счетоводството и чл. 100 (н), ал. 8 от Закона за публичното предлагане на ценни книжа информация.
г) Консолидираната нефинансова декларация за финансовата година, за която е изготвен консолидираният финансов отчет, е предоставена и изготвена в съответствие с изискванията на Глава седма от Закона за счетоводството.

Building a better working world

ОДИТ ФИНАНСИ СЧЕТОВОДСТВО ДАНЪЦИ ПРАВО

Докладване съгласно чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014 във връзка с изискванията на чл. 59 от Закона за независимия финансов одит

Съгласно изискванията на Закона за независимия финансов одит във връзка с чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014, ние докладваме допълнително и изложената по-долу информация.

- „Ърнст и Янг Одит" ООД и „АФА" ООД са назначени за задължителни одитори на консолидирания финансов отчет за годината, завършваща на 31 декември 2019 година на Ти Би Ай Банк ЕАД от общото събрание на акционерите, проведено, съответно, на 9 октомври 2019 г., за период от една година.
- Одитът на консолидирания финансов отчет за годината, завършваща на 31 декември 2019 година на Групата представлява четвърти пълен непрекъснат ангажимент за задължителен одит на тази група, извършен от „Ърнст и Янг Одит" ООД и трети пълен непрекъснат ангажимент за задължителен одит на тази група, извършен от „АФА" ООД.
- Потвърждаваме, че изразеното от нас одиторско мнение е в съответствие с допълнителния доклад, представен на одитния комитет на Ти Би Ай Банк ЕАД, съгласно изискванията на чл. 60 от Закона за независимия финансов одит.
- Потвърждаваме, че не сме предоставяли посочените в чл. 64 от Закона за независимия финансов одит забранени услуги извън одита.
- Потвърждаваме, че при извършването на одита сме запазили своята независимост спрямо Групата.

Одиторско дружество „Ърнст и Янг Одит" ООД:

Милка Начева Иванова
Управител и
Регистриран одитор, отговорен за одита

Одиторско дружество „АФА" ООД:

Валя Йорданова
Управител и
Регистриран одитор, отговорен за одита

29 април 2020 година
гр. София, България

ОДИТОРСКО ДРУЖЕСТВО София Рег. № 108 ЪРНСТ И ЯНГ ОДИТ ООД

ОДИТОРСКО ДРУЖЕСТВО София Рег. № 015 АФА ООД

Консолидиран отчет за всеобхватния доход
за годината, завършваща на 31 декември

	Бележки	2019 г.	2018 г.
Приходи от лихви по ЕЛП метод	4	176,793	147,021
Разходи за лихви по ЕЛП метод	4	(7,536)	(5,821)
Нетен лихвен доход		**169,257**	**141,200**
Приходи от такси и комисионни	5	36,911	31,631
Разходи за такси и комисионни	5	(16,288)	(12,215)
Нетен доход от такси и комисионни		**20,623**	**19,416**
Нетни загуби от търговски операции	6	(1,378)	(1,622)
Други оперативни (разходи)/приходи, нетно	7	(4,024)	1,232
Нетен оперативен доход преди обезценки		**184,478**	**160,226**
Загуби от обезценка на финансови активи	16	(30,584)	(43,563)
Загуби от обезценка на други активи	18	(711)	(8)
Нетен оперативен доход		**153,183**	**116,655**
Разходи за персонала	8	(60,426)	(51,516)
Разходи за амортизация	19, 20	(5,322)	(2,307)
Административни и други разходи	9	(36,235)	(30,089)
Общо административни разходи		**(101,983)**	**(83,912)**
Печалба преди данъци	10	**51,200**	**32,743**
Разходи за данъци	10	(6,468)	(4,419)
Печалба за годината		**44,732**	**28,324**
Полагаща се на:			
Собствениците на компанията-майка		*44,732*	*28,324*
Неконтролиращо участие		-	-
		44,732	***28,324***

(Продължава на следващата страница)

Пояснителни бележки от 1 до 32 са неразделна част от настоящия консолидиран финансов отчет.

Финансов отчет, върху който сме издали одиторски доклад с дата: 29 април 2020 г.

Одиторско дружество „Ърнст и Янг Одит" ООД:

ОДИТОРСКО ДРУЖЕСТВО София Рег. № 108 ЪРНСТ И ЯНГ ОДИТ ООД

Одиторско дружество „АФА" ООД

ОДИТОРСКО ДРУЖЕСТВО София Рег. № 015 АФА ООД

Консолидиран отчет за всеобхватния доход (продължение)
за годината, завършваща на 31 декември

	Бележки	2019 г.	2018 г.
Печалба за годината		**44,732**	**28,324**
Други компоненти на всеобхватния доход:			
Компоненти, които може да бъдат рекласифицирани в печалбта или загубата:			
Курсови разлики от преизчисление на отчетите на чуждестранна дейност		(194)	86
Нетна загуба от финансови активи по справедлива стойност в друг всеобхватен доход		830	(869)
Текущ данък свързан с нереализирани печалби по финансови активи по справедлива стойност в друг всеобхватен доход		(74)	103
Компоненти, които няма да бъдат рекласифицирани в печалбата или загубата:			
Нетна загуба от финансови активи по справедлива стойност в друг всеобхватен доход		(6,858)	(200)
Текущ данък свързан с нереализирани печалби по финансови активи по справедлива стойност в друг всеобхватен доход		268	20
Друг всеобхватен доход за годината	28	**(6,028)**	**(860)**
ОБЩО ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД ЗА ГОДИНАТА		**38,704**	**27,464**
Полагащ се на:			
Собствениците на компанията-майка		*38,704*	*27,464*
Неконтролиращо участие		-	-
		38,704	***27,464***

Валентин Гълъбов
(изпълнителен директор и член на управителния съвет)

Александър Димитров
(изпълнителен директор и член на управителния съвет)

Йордан Стоянов
(съставител)

Консолидираният финансов отчет е одобрен за издаване съгласно решение на управителния съвет на 28.04.2020 г.
Пояснителни бележки от 1 до 32 са неразделна част от настоящия консолидиран финансов отчет.

Финансов отчет, върху който сме издали одиторски доклад с дата: 29 април 2020 г.

Одиторско дружество „Ърнст и Янг Одит" ООД:	Одиторско дружество „АФА" ООД
ОДИТОРСКО ДРУЖЕСТВО София Рег. № 108 ЕРНСТ И ЯНГ ОДИТ ООД	ОДИТОРСКО ДРУЖЕСТВО София Рег. № 015 АФА ООД

Консолидиран отчет за финансовото състояние
към 31 декември

	Бележки	2019 г.	2018 г.
АКТИВИ			
Парични средства в брой и по сметки в централни банки	11	97,658	120,564
Предоставени средства на други банки	12	12,879	17,120
Деривативи	2б	745	306
Финансови активи по справедлива стойност в друг всеобхватен доход	13	111,625	66,377
Предоставени заеми на клиенти	14	625,749	514,641
Финансов лизинг	15	11,201	16,859
Други активи	21	11,046	9,054
Текущи данъчни активи	10	248	2,035
Придобити активи от обезпечения	18	8,225	10,103
Нематериални активи	19	10,833	6,449
Имоти и оборудване	20	18,263	11,493
Отсрочени данъчни активи	10	775	515
Общо активи		**909,247**	**775,516**
ПАСИВИ			
Деривативи	2б	1,321	136
Привлечени средства от банки	22	25,507	5,033
Привлечени средства от клиенти	23	608,990	529,933
Други привлечени средства	24	5,856	112
Текущи данъчни пасиви	10	402	1,198
Отсрочени данъчни пасиви	10	-	114
Други пасиви	25	41,634	33,192
Общо пасиви		**683,710**	**569,718**
СОБСТВЕН КАПИТАЛ			
Основен акционерен капитал	28	81,600	81,600
Законови резерви	28	8,392	8,392
Преоценъчен резерв	28	(6,549)	(715)
Резерв от преизчисление на отчети на чуждестранни дейности	28	(1,004)	(810)
Неразпределена печалба		143,098	117,331
Собствен капитал, полагащ се на собствениците на компанията-майка		**225,537**	**205,798**
Неконтролиращо участие		-	-
Общо собствен капитал		**225,537**	**205,798**
Общо пасиви и собствен капитал		**909,247**	**775,516**

Валентин Гълъбов
(изпълнителен директор и член на управителния съвет)

Александър Димитров
(изпълнителен директор и член на управителния съвет)

Йордан Стоянов
(съставител)

Консолидираният финансов отчет е одобрен за издаване съгласно решение на управителния съвет на 28.04.2020 г.
Пояснителни бележки от 1 до 32 са неразделна част от настоящия консолидиран финансов отчет

Финансов отчет, върху който сме издали одиторски доклад с дата: 29 април 2020 г.

Одиторско дружество „Ърнст и Янг Одит" ООД:	Одиторско дружество „АФА" ООД:
Одиторско дружество София Рег. № 108 Ърнст и Янг Одит ООД	Одиторско дружество София Рег. № 015 АФА ООД

Консолидиран отчет за промените в собствения капитал
за годината, завършваща на 31 декември

	Основен капитал (Бележка 28)	Законови резерви (Бележка 28)	Преоценъчен резерв (Бележка 28)	Резерв от преизчисление на отчети на чуждестранни дейности (Бележка 28)	Натрупана печалба	Полагащ се на собствениците на компанията-майка
Към 1 януари 2018 г.	**81,600**	**8,392**	**231**	**(896)**	**94,815**	**184,142**
Първоначален ефект от приемите на МСФО 9	-	-	-	-	(5,808)	**(5,808)**
Към 1 януари 2018 г., преизчислен	**81,600**	**8,392**	**231**	**(896)**	**89,007**	**178,334**
Печалба за годината	-	-	-	-	28,324	**28,324**
Друг всеобхватен доход, нетно от данъци	-	-	(946)	86	-	**(860)**
Общ всеобхватен доход за годината	-	-	(946)	86	28,324	**27,464**
Към 31 декември 2018 г.	**81,600**	**8,392**	**(715)**	**(810)**	**117,331**	**205,798**
Към 1 януари 2019 г.,	**81,600**	**8,392**	**(715)**	**(810)**	**117,331**	**205,798**
Първоначален ефект от приемите на МСФО 16	-	-	-	-	(63)	**(63)**
Към 1 януари 2019 г. преизчислен	**81,600**	**8,392**	**(715)**	**(810)**	**117,268**	**205,735**
Печалба за годината	-	-	-	-	44,732	**44,732**
Друг всеобхватен доход, нетно от данъци	-	-	(5,834)	(194)	-	**(6,028)**
Общ всеобхватен доход за годината	-	-	(5,834)	(194)	44,732	**38,704**
Придобиване на 4Финанс ЕООД	-	-	-	-	(3,255)	**(3,255)**
Изплатени дивиденти	-	-	-	-	(15,647)	**(15,647)**
Към 31 декември 2019 г.	**81,600**	**8,392**	**(6,549)**	**(1,004)**	**143,098**	**225,537**

Валентин Гълъбов
(изпълнителен директор и член на управителния съвет)

Александър Димитров
(изпълнителен директор и член на управителния съвет)

Йордан Стоянов
(съставител)

Консолидираният финансов отчет е одобрен за издаване съгласно решение на управителния съвет на 28.04.2020 г.
Пояснителни бележки от 1 до 32 са неразделна част от настоящия консолидиран финансов отчет.

Финансов отчет, върху който сме издали одиторски доклад с дата: 29 април 2020 г.

Одиторско дружество „Ернст и Янг Одит" ООД:	Одиторско дружество „АФА" ООД
ОДИТОРСКО ДРУЖЕСТВО София Рег. № 108 ЕРНСТ И ЯНГ ОДИТ ООД	ОДИТОРСКО ДРУЖЕСТВО София Рег. № 015 АФА ООД

Консолидиран отчет за паричните потоци
за годината, завършваща на 31 декември

	Бележки	2019 г.	2018 г.
Парични потоци от оперативна дейност			
Печалба за годината		44,732	28,324
Корекции:			
Начислен разход за данъци	10	6,468	4,419
Обезценка на финансови активи	16	30,584	43,563
Амортизация на имоти и оборудване и нематериални активи	19,20	2,621	2,307
Амортизация на активи с право на ползване	20	2,701	-
Обезценка на придобити имоти от обезпечения	18	711	-
Нетна загуба от отписване на други активи	7	1,263	-
Провизии	7	1,121	-
Начисления по краткосрочни доходи на наети лица	25	5,395	5,585
Нереализирани (печалби)/загуби от валутна преоценка		(194)	86
Парични потоци от оперативна дейност преди промени в оперативните активи и пасиви		**95,402**	**84,284**
Промени в оперативните активи и пасиви, нетно:			
Увеличение на задължителните резерви при централни банки	11	(6,464)	(6,600)
Намаление на предоставени заеми на банки над 3 месеца	12	118	371
Увеличение на предоставени заеми на клиенти	14	(135,707)	(120,327)
Намаление на вземания по финансов лизинг	15	4,704	6,648
Увеличение на финансови активи по справедлива стойност в друг всеобхватен доход	13	(51,168)	(40,969)
Намаление на придобити активи от обезпечение	18	1,167	4,455
Намаление/(увеличение) на деривативите	26	746	(384)
Увеличение на другите активи	21	(2,195)	(2,586)
Увеличение на привлечените средства от банки	22	20,474	5,033
Увеличение на привлечените средства от клиенти	23	79,057	27,020
(Увеличение)/намаление на другите пасиви	25	(1,848)	(3,102)
Платени данъци	10	(4,459)	(4,622)
Нетни парични потоци, използвани в оперативната дейност		**(173)**	**(50,779)**

(Продължава на следващата страница)

Пояснителни бележки от 1 до 32 са неразделна част от настоящия консолидиран финансов отчет.

Финансов отчет, върху който сме издали одиторски доклад с дата: 29 април 2020 г.

Одиторско дружество „Ърнст и Янг Одит" ООД:	Одиторско дружество „АФА" ООД:
ОДИТОРСКО ДРУЖЕСТВО София Рег. № 108 ЪРНСТ И ЯНГ ОДИТ ООД	ОДИТОРСКО ДРУЖЕСТВО София Рег. № 015 АФА ООД

Консолидиран отчет за паричните потоци (продължение)
за годината, завършваща на 31 декември

	Бележки	2019 г.	2018 г.
Парични потоци от инвестиционна дейност			
Нетни парични плащания, свързани с придобиване на дъщерни дружества		(4,114)	-
Покупка на нематериални активи	19	(5,572)	(3,942)
Покупка на имоти и оборудване	20	(3,096)	(1,291)
Нетни парични потоци, използвани в инвестиционната дейност		**(12,782)**	**(5,233)**
Парични потоци от финансова дейност			
Извършени плащания по други привлечени средства	24, 29	(2,058)	(390)
Извършени плащания по лизингови договори	24, 29	(2,833)	-
Платени дивиденти		(15,647)	-
Нетни парични потоци, използвани във финансовата дейност		**(20,538)**	**(390)**
Нетно намаление на паричните средства и паричните еквиваленти		**(33,493)**	**(56,402)**
Парични средства и парични еквиваленти на 1 януари	29	77,721	134,123
Парични средства и парични еквиваленти на 31 декември	29	**44,228**	**77,721**
Парични потоци свързани с лихви и дивиденти			
Платени лихви		(6,157)	(3,106)
Получени лихви		185,200	146,457
Платени дивиденти		(15,647)	-

Валентин Гълъбов
(изпълнителен директор и член на управителния съвет)

Александър Димитров
(изпълнителен директор и член на управителния съвет)

Йордан Стоянов
(съставител)

Консолидираният финансов отчет е одобрен за издаване съгласно решение на управителния съвет на 28.04.2020 г.
Пояснителни бележки от 1 до 32 са неразделна част от настоящия консолидиран финансов отчет.

Финансов отчет, върху който сме издали одиторски доклад с дата: 29 април 2020 г.

Одиторско дружество „Ърнст и Янг Одит" ООД:	Одиторско дружество „АФА" ООД

ОДИТОРСКО ДРУЖЕСТВО София Рег. № 108 ЪРНСТ ... ООД

ОДИТОРСКО ДРУЖЕСТВО София Рег. № 015 АФА ООД

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет

1 Обща информация и счетоводна политика

ТИ БИ АЙ Банк ЕАД („Банката") е основана на 11 ноември 2002 г. като акционерно дружество с двустепенна система на управление под името Банка Запад-Изток АД и акционери Активa Холдинг Б.В., Фактор банка д.д и ЛБ Максима Д.О.О. След получаване на лиценз от Българската народна банка за извършване на банкови услуги на 13 август 2003 г., Банката е регистрирана в Софийски градски съд като акционерно дружество на 28 август 2003 г. с ЕИК 131134023 и започва дейността си на 1 октомври 2003 г. През 2006 г. Нова Люблянска Банка д.д. последователно придобива 97.01% от акционерния капитал на Банката: на 14 април 2006 г. – 72.51%, а впоследствие на 28 декември 2008 г. – още 24.50% от капитала. Името на Банката се променя първоначално на НЛБ Банка Запад-Изток АД, а впоследствие на НЛБ Банка София АД. До средата на 2011 г. Банката, още под името НЛБ Банка София АД, се контролира от Нова Люблянска Банка д.д., която притежава 97.01% от акциите. Останалите 2.99% от акциите се притежават от Фактор Банка д.д.

В края на месец юли 2011 г., ТИ БИ АЙ ЕФ Файненшъл Сървисиз Б. В. със седалище в Холандия придобива 100% (38,399,001 броя акции) от капитала на Банката. Следва промяна в правната форма на Банката – от акционерно дружество в еднолично акционерно дружество. През месец октомври 2011 г. капиталът на Банката е увеличен с 8,001 хил. лева, а в края на месец ноември 2011 г. наименованието на Банката се променя на ТИ БИ АЙ Банк ЕАД. Към 31 декември 2016 г. капиталът на Банката възлиза вече на 81,600 хил. лева, а броят обикновени безналични акции е 81,600,000, всяка с номинал 1 лев.

Централният офис на Банката е със седалище, считано от месец септември 2012 г., гр. София, ул. Димитър Хаджикоцев 52-54. Дейността на Банката се осъществява чрез централата в София и 193 офиса и отдалечени работни места. В края на 2012 г., Банката получава разрешение от Българската народна банка за разкриване на клон в Република Румъния и стартира съответни действия по съгласуване, техническо и ресурсно осигуряване на дейностите, свързани с предстоящото стартиране на работата на клона. През 2013 г., клонът стартира своята дейност следвайки насоченост на бизнеса към финансиране както на физически, така и на юридически лица.

Банката се управлява от управителен съвет под контрола на надзорен съвет. Към 31 декември 2019 г. управителният съвет се състои от петима членове с мандат до пет години, избирани от надзорния съвет. Четирима от членовете на управителният съвет са и изпълнителни директори, като Банката се представлява заедно от всеки двама от изпълнителните директори. Надзорният съвет се състои от поне трима, но не повече от седем членове с мандат до пет години. Лицата, натоварени с общо управление са представени от одитния комитет (Ариел Хасон, Инита Хане и Едгарс Дупатс) и надзорния съвет (Ариел Хасон, Кийрън Донъли и Готие Ван Вединген) на Банката.

Крайната компания-майка на Групата е Тирона Лимитед, Кипър. Крайната компания-майка търси възможности за инвестиции в сферата на финансовите услуги, в частност банкиране, ипотечно и потребителско финансиране, управление на активи, и инвестиционни консултантски услуги в Централна и Източна Европа, и в някои бивши съветски републики. Друго свързано лице на Банката е 4Финанс със седалище в Латвия, чиито облигации се котират на фондовите борси Frankfurt Stock Exchange, Irish Stock Exchange.

Към 31 декември 2019 г., Банката притежава контролиращо участие в ТИ БИ АЙ Кредит ИФН С.А. с място на стопанска дейност и държава на учредяване Румъния, и ТИ БИ АЙ Лизинг ИФН С.А. с място на стопанска дейност и държава на учредяване Румъния, и 4Финанс ЕООД с място на стопанска дейност и държава на учредяване България, на които тя се явява дружество-майка.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)

а База за консолидация

Консолидираният финансов отчет включва отчета на Банката и притежаваните от нея дъщерни дружества:

- ТИ БИ АЙ Кредит ИФН С.А., учредено в Република Румъния на 11 януари 2008 г.
- ТИ БИ АЙ Лизинг ИНФ С.А., учредено в Република Румъния на 28 февруари 2002 г.
- 4Финанс ЕООД, учредено в Република България на 22 януари 2014 г. (Пояснителна бележка 30)

Финансовите отчети на дъщерните дружества се изготвят за същия отчетен период, както този на Банката, като се прилагат последователни счетоводни политики.

Дъщерните дружества се консолидират изцяло от датата на тяхното придобиване, представляваща датата, на която Банката получава контрола и продължават да се консолидират до датата, на която този контрол бъде изгубен. За счетоводното третиране на сделки, обхващащи предприятия под общ контрол виж Пояснителна бележка 1ш.

Следващите пояснителни бележки представят основните счетоводни политики в съответствие с които е изготвен финансовият отчет до степента, до която не са били вече изложени в други предходни бележки. Тези политики са приложени по отношение на всички представени години, освен ако не е изрично посочено друго.

б База за изготвяне на финансовия отчет – изявление за съответствие

Настоящият финансов отчет е изготвен в съответствие с изискванията на Международните стандарти за финансово отчитане („МСФО“) и разясненията, издадени от Комитета за разяснения („КРМСФО“), приети от Европейския съюз („ЕС“). Отчетната рамка „МСФО, приети от ЕС” по същество е определената национална счетоводна база МСС, приети от ЕС, регламентирани със Закона за счетоводството и дефинирани в т.8 от неговите Допълнителни разпоредби.

Финансовият отчет е изготвен при спазване на принципа на историческата цена, с изключение на следните случаи:

- финансови активи по справедлива стойност в друг всеобхватен доход;
- финансови активи по справедлива стойност през печалбата и загубата;
- кредити, задължително отчитани по справедлива стойност през печалбата и загубата;
- финансови активи и пасиви държани за продажба (деривативи).

Групата представя отчета за финансовото си състояние приоритетно по степен на ликвидност. Анализ относно възстановяването на активите или уреждането на пасивите в рамките на дванадесет месеца след датата на отчета за финансовото състояние (текущи) и след повече от 12 месеца след датата на отчета за финансовото състояние (нетекущи) е представен в пояснителните бележки към финансовия отчет.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)

в Промени в счетоводните политики и оповестявания, приложими за отчетни периоди, приключващи на 31 декември 2019 г.

Съпоставимост на данните

Счетоводните политики на Банката са последователни с тези, прилагани през предходния отчетен период, с изключение на измененията, описани в следващите параграфи.

С цел по-коректно представяне, ръководството на Банката е преценило за необходимо и е променило представянето на някои обекти на отчета за всеобхватния доход, като промяната касае суми и в сравнителните данни, а именно:

- Рекласификация на компоненти, които може да бъдат рекласифицирани в печалбата или загубата в размер на (180) хил. лева, нетно от данъци, в компоненти които няма да бъдат рекласифицирани в печалбата или загубата.

МСФО 16 *Лизинг*

МСФО 16 е публикуван през януари 2016 г. и заменя МСС 17 Лизинг, КРМСФО 4 Определяне дали дадено споразумение съдържа лизинг, ПКР-15 Оперативен лизинг – Стимули и ПКР-27 Оценяване на съдържанието на операции, включващи правната форма на лизинг. МСФО 16 установява принципите за признаване, оценяване, представяне и оповестяване на лизинг и изисква лизингополучателите да отчитат всички лизингови договори по един и същ балансов модел, подобен на счетоводното отчитане на финансовия лизинг съгласно МСС 17.

Групата е приела МСФО 16 по модифицирания ретроспективен метод на прилагане с първоначална дата 1 януари 2019 г. Съгласно този метод, стандартът се прилага ретроспективно като кумулативният ефект от първоначалното му прилагане се признава на датата на първоначалното прилагане. Групата е избрала да използва преходната практически целесъобразна мярка и не преоценява дали даден договор е или съдържа лизинг на 1 януари 2019 г. Вместо това тя е приложила стандарта единствено към договори, които преди са били идентифицирани като лизинги при прилагането на МСС 17 и КРМСФО 4 на датата на първоначалното прилагане. Групата е избрала модифицирания ретроспективен метод на прилагане с първоначална дата 1 януари 2019 г.

Ефектът от приемането на МСФО 16 към 1 януари 2019 г. (увеличение/(намаление)) е както следва:

	хил. лева
Активи	
Активи с право на ползване	6,834
Общо активи	**6,834**
Пасиви	
Лизингови задължения	6,897
Общо пасиви	6,897
Общо корекция в собствения капитал:	
Неразпределена печалба	(63)

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)

в Промени в счетоводните политики и оповестявания, приложими за отчетни периоди, приключващи на 31 декември 2019 г. (продължение)

МСФО 16 *Лизинг* (продължение)

При приемането на МСФО 16 Групата е приложила един подход за признаване и оценяване за всички лизинги, с изключение на краткосрочните лизинги и лизингите на активи с ниска стойност. Стандартът предвижда специфични преходни изисквания и практически целесъобразни мерки, които са не са приложени от Групата.

Лизинги, които преди са били класифицирани като финансови лизинги

Групата не променя първоначалните балансови стойности на признатите активи и пасиви на датата на първоначалното прилагане по отношение на лизинги, които преди са били класифицирани като финансови (т.е. активите с право на ползване и задълженията по лизинги са равни на активите и пасивите по лизинги, признати съгласно МСС 17). Изискванията на МСФО 16 са приложени към тези лизинги, считано от 1 януари 2019 г.

Лизинги, които преди това са били отчитани счетоводно като оперативни лизинги

Групата признава активи с право на ползване и задължения по лизинги за тези лизинги, които преди са били класифицирани като оперативни, с изключение на краткосрочните лизинги и лизингите на активи с ниска стойност. Към датата на първоначалното прилагане, Групата прилага модифициран ретроспективен метод, като кумулативният ефект от първоначалното му прилагане се признава на датата на първоначалното прилагане в неразпределена печалба. Активите с право на ползване за повечето лизинги са признати на база балансовата стойност, сякаш стандартът винаги е бил прилаган, освен използването на диференциалния лихвен процент на датата на първоначалното прилагане. Задълженията по лизингите са признати на база настоящата стойност на оставащите лизингови плащания, дисконтирана при използване на диференциалния лихвен процент на датата на първоначалното прилагане.

Групата също така е приложила следните практически целесъобразни мерки:

- използвала е една норма на дисконтиране към портфейл от лизинги със сходни характеристики;
- разчитала е на своята оценка за това дали лизингите са обременяващи, непосредствено преди датата на първоначалното прилагане;
- приложила е освобождаването за краткосрочните лизинги към лизингите със срок, който приключва в рамките на 12 месеца от датата на първоначалното прилагане на страндарта;
- изключила е първоначалните преки разходи от оценката на актива с право на ползване на датата на първоначалното прилагане;
- използвала е наличната информация при определянето на лизинговия срок, когато договорът съдържа опции за удължаване или прекратяване на лизинга.

Въз основа на посоченото по-горе към 1 януари 2019 г.:

- активи с право на ползване в размер на 6,834 хил. лева са признати и представени в категория дълготрайни активи, като стойността на лизинговите активи, признати по-рано като финансови лизинги и включени в гораната сума е нула;
- признати са допълнителни задължения по лизинги в размер на 6,897 хил. лева (включени в други привлечени средства);
- нетният ефект от тези корекции е коригиран в неразпределената печалба в размер на 63 хил. лева

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)

в Промени в счетоводните политики и оповестявания, приложими за отчетни периоди, приключващи на 31 декември 2019 г. (продължение)

КРМСФО 23 ***Несигурност при третиране на данъците върху дохода***

Разяснението влиза в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019 г., като се позволява по-ранното му прилагане. Разяснението разглежда счетоводното отчитане на данъците върху дохода, когато данъчното третиране е свързано с несигурност, която засяга прилагането на МСС 12. Разяснението предоставя насоки относно несигурни данъчни третирания поотделно или заедно, проверки от данъчните органи, приложимия метод за отразяване на несигурността и счетоводното отчитане на промени във фактите и обстоятелствата. Възприемането на измененията не е оказало влияние върху финансовото състояние или резултати от дейността на Групата.

МСФО 9 ***Финансови инструменти: класификация и оценяване (изменения): Характеристики на предсрочно погасяване с отрицателно компенсиране***

Измененията, които са в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019 г., като се позволява по-ранното им прилагане, предлагат промяна в МСФО 9 за конкретни финансови активи, които в противен случай биха имали договорни парични потоци, които са единствено плащания на главница и лихва, но не отговарят на условието за допустимост единствено в резултат от наличието на характеристики на предсрочно погасяване с отрицателно компенсиране. По-конкретно, за финансови активи, с характеристики на предсрочно погасяване, които биха могли да доведат до отрицателно компенсиране, измененията изискват финансовият актив да се оценява по амортизирана стойност или по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, в зависимост от оценката на бизнес модела, по който той се държи. Възприемането на измененията не е оказало влияние върху финансовото състояние или резултатите от дейността на Групата.

МСС 28 ***Инвестиции в асоциирани предприятия (изменения): Дългосрочни участия в асоциирани и съвместни предприятия***

Измененията са в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019 г., като се позволява по-ранното им прилагане. Измененията разясняват, че МСФО 9 Финансови инструменти е приложим по отношение на дългосрочни участия в асоциирани и съвместни предприятия, които по своята същност представляват част от нетната инвестиция в асоциираните или съвместните предприятия, но по отношение на които не се прилага метода на собствения капитал. Предприятието прилага МСФО 9 към тези дългосрочни участия преди да приложи МСС 28. При прилагането на МСФО 9, предприятието не взема под внимание корекции в балансовата стойност на дългосрочните участия, които възникват в резултат от прилагането на МСС 28. Възприемането на измененията не е оказало влияние върху финансовото състояние или резултати от дейността на Групата.

МСС 19 ***Доходи на наети лица (изменения): Изменения, съкращения и уреждания на плана***

Измененията са в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020 г., като се позволява по-ранното им прилагане. Измененията изискват от предприятията да използват актуализирани актюерски предположения за определяне на разходите за текущ стаж и нетната лихва за оставащия период от годишния отчетен период след извършването на промяна в плана, съкращение или уреждане. Също така, измененията разясняват начина, по който счетоводното отчитане на промяната в плана, съкращението или уреждането влияят върху изискванията за таван на актива. Тези изменения все още не са приети от ЕС. Възприемането на измененията не е оказало влияние върху финансовото състояние или резултати от дейността на Групата.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)

в Промени в счетоводните политики и оповестявания, приложими за отчетни периоди, приключващи на 31 декември 2019 г. (продължение)

Годишни подобрения на МСФО цикъл 2015-2017 г.

В цикъла 2015-2017 г. от проекта за годишни подобрения в МСФО, БМСС публикува изменения, които ще влязат в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019 г. Обобщение на измененията по съответните стандарти е представено по-долу:

- МСФО 3 *Бизнес комбинации* и МСФО 11 *Съвместни споразумения* – разяснение относно счетоводното отчитане на държани преди това дялове в съвместни дейности;
- МСС 12 *Данъци върху дохода* – разяснение относно последствията от гледна точка на данъците върху дохода от плащания във връзка с финансови инструменти, класифицирани като собствен капитал;
- МСС 23 *Разходи по заеми* – разяснение относно разходите по заеми, отговарящи на условията за капитализиране.

Възприемането на измененията не е оказало влияние върху финансовото състояние или резултати от дейността на Групата.

г Публикувани стандарти, които все още не са в сила и не са възприети по-рано

По-долу са представени накратко публикуваните стандарти, които все още не са действащи или не са приложени по-рано от Групата към датата на издаване на настоящия финансов отчет. Оповестено е как в разумна степен може да се очаква да бъдат повлияни оповестяванията, финансовото състояние и резултатите от дейността, когато Банката възприеме тези стандарти за първи път. Това се очаква да стане, когато те влязат в сила.

МСФО 17 *Застрахователни договори*

Стандартът влиза в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023 г., като се позволява по-ранното му прилагане, при условие че дружеството прилага също МСФО 15 Приходи по договори с клиенти и МСФО 9 Финансови инструменти. МСФО 17 Застрахователни договори установява принципите за признаване, оценяване, представяне и оповестяване на издадени застрахователни договори. Също така, той изисква прилагането на сходни принципи и по отношение на презастрахователните договори и инвестиционните договори с допълнителен, негарантиран доход. Целта на стандарта е да изисква дружествата да предоставят информацията, свързана със застрахователни договори по начин, който достоверно отразява тези договори. Тази информация осигурява базата за потребителите на финансови отчети да оценят ефекта, който договорите в рамките на обхвата на МСФО 17 оказват върху финансовото състояние, финансовите резултати и паричните потоци на дружеството. Стандартът все още не е приет от ЕС. Той не е приложим за Групата.

МСФО 3 *Бизнес комбинации (изменения): Дефиниция за бизнес*

Измененията са в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020 г., като се позволява по-ранното им прилагане. Измененията разясняват минималните изисквания за бизнес и ограничават дефиницията за бизнес. Измененията също така премахват преценката, дали пазарните участници са в състояние да променят липсващи елементи, предоставят насоки, подпомагащи дружествата в преценката дали придобитият процес е съществен и въвеждат незадължителен тест за концентрация на справедлива стойност. Тези изменения все още не са приети от ЕС. Групата ще анализира и оцени ефектите от измененията върху финансовото състояние или резултатите от дейността.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)

г Публикувани стандарти, които все още не са в сила и не са възприети по-рано (продължение)

Изменения в МСС 1 *Представяне на финансови отчети* и МСС 8 *Счетоводна политика, промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки: Дефиниция за същественост*

Измененията са в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020 г., като се позволява по-ранното им прилагане. Измененията разясняват дефиницията за същественост и как трябва да бъде прилагана тя, като предоставят практически насоки, които до сега са били включени в други МСФО. Измененията също така поясняват, че съществеността зависи от естеството и значимостта на информацията. Тези изменения все още не са приети от ЕС. Групата ще анализира и оцени ефектите от измененията върху финансовото състояние или резултатите от дейността.

Концептуална рамка за финансово отчитане

БМСС публикува изменената концептуалната рамка за финансово отчитане на 29 март 2018 г., която е в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020 г. Концептуалната рамка представя концепциите за финансовото отчитане, разработване на стандарти, насоки относно изготвянето на последователни счетоводни политики и насоки към разбирането и интерпретирането на стандартите. Основните промени, въведени в ревизираната концептуална рамка за финансово отчитане са свързани с концепцията за оценка, включително факторите, които следва да се вземат предвид при избора на база за оценка и концепцията за представяне и оповестяване, включително и кои доходи и разходи се класифицират в друг всеобхватен доход. Концептуалната рамка също така предоставя актуализирани определения за актив и пасив и критерии за тяхното признаване във финансовите отчети. Концептуална рамка за финансово отчитане все още не е приета от ЕС. Групата ще анализира и оцени ефектите от измененията върху финансовото състояние или резултатите от дейността.

Реформа на референтните показатели на лихвените проценти – МСФО 9, МСС 39 и МСФО 7 (Изменения)

Измененията са в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020 г. и трябва да се прилагат ретроспективно. Позволява се и по-ранното им прилагане. През септември 2019 г., Съветът по международните счетоводни стандарти („СМСС“) публикува изменения на МСФО 9, МСС 39 и МСФО 7, с което приключи фаза 1 от работата си в отговор на ефектите върху финансовото отчитане от реформата на междубанковите лихвени проценти. Фаза 2 ще се фокусира върху проблеми, които могат да възникнат, когато лихвените показатели бъдат заменени с безрискови лихвени проценти. Публикуваните изменения адресират проблеми, възникващи докато трае замяната на съществуващите лихвени показатели с алтернативни лихвени показатели. Адресират се ефектите върху специфични случаи на отчитане на хеджиране по МСФО 9 Финансови инструменти и МСС 39 Финансови инструменти: Признаване и оценяване, в които се налага ориентиран към бъдещето анализ. Измененията предвиждат временни облекчения, приложими към изискванията при хеджиране, в случаите в които спазването на тези изисквания е пряко повлияно от реформата на референтните показатели. Промените позволяват отчитането на хеджирането да продължи в периода на несигурност до замяната на съществуващите референтни лихвени показатели с алтернативни безрискови лихвени показатели. Направени са изменения и в МСФО 7 Финансови инструменти: Оповестяване, съгласно които се изисква представянето на допълнителна информация за несигурността при хеджиране в резултат на реформата. Групата ще анализира и оцени ефектите от измененията върху финансовото състояние или резултатите от дейността й.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

д Валутни операции

(а) Функционална валута и валута на представяне

Позициите, включени във финансовия отчет на Групата са калкулирани и представени в български лева, което е функционалната валута и валутата на представяне на Групата.

Левът е фиксиран към еврото по обменен курс 1.95583 лева за 1 евро от 1 януари 1999 г., в условията на Закона за БНБ от 1997 г.

(б) Операции и наличности

Сделките в чуждестранна валута се преизчисляват във функционалната валута като се използват валутните курсове, валидни на датите на операциите. Положителните и отрицателните разлики от валутни курсове, възникващи в резултат на сетълмент на такива операции, както и от преизчисляването на монетарните активи и пасиви, деноминирани в чуждестранни валути по валутните курсове, валидни в края на годината, се признават в печалбата или загубата.

Немонетарните активи и пасиви, които се оценяват по историческа цена на придобиване в чуждестранна валута, се превръщат във функционална валута по обменния курс към датата на първоначалната сделка (покупка).

Монетарните активи и пасиви, деноминирани в чуждестранна валута са преизчислени към 31 декември 2019 г. по централния курс на БНБ, валиден за този ден – 1.95583 лева за 1 евро, 1.74099 лева за 1 щатски долар и 0.408913 за 1 нова румънска лея (31 декември 2018 г.: 1.95583 лева за 1 евро, 1.70815 лева за 1 щатски долар и 0.419391 за 1 нова румънска лея).

Активите и пасивите на чуждестранната дейност на Групата, извършвана чрез клона ѝ и дъщерните ѝ дружества в Румъния се преизчисляват в български лева по заключителния курс на БНБ, валиден за нова румънска лея към 31 декември 2019 г. Приходите и разходите на чуждестранната дейност се преизчисляват по среден курс за отчетния период, който за 2019 г. е 0.41218 (2018 г.: 0.420239) за 1 нова румънска лея. Ефектът от преизчисляването от функционалната валута на клона към отчетната валута на Групата се признава в другия всеобхватен доход.

е Приходи от и разходи за лихви

Признаването на приходите от и разходите за лихви се извършва в отчета за всеобхватния доход за всички лихвоносни инструменти, оценявани по амортизирана стойност, на база на начисление при прилагането на метода на ефективния лихвен процент.

Методът на ефективния лихвен процент („ЕЛП“) е метод за изчисляване на амортизираната стойност на финансов актив или финансов пасив и разпределянето на приходите от лихви или на разходите за лихви в рамките на съответния период от време. Ефективният лихвен процент е процентът, който точно дисконтира очакваните бъдещи парични плащания или постъпления през очаквания живот на финансовия инструмент или, когато е уместно, през по-кратък период, спрямо нетната балансова стойност на финансовия актив или финансовия пасив.

Пояснителни бележки към индивидуалния финансов отчет (продължение)

1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)

е Приходи от и разходи за лихви (продължение)

При изчисляването на ефективния лихвен процент, Групата оценява паричните потоци вземайки предвид всички договорни условия на финансовия инструмент (например, опции за авансово плащане), но не взема под внимание бъдещите загуби по кредити. Изчислението включва всички такси, платени или получени между страните по договора, които са неразделна част от ефективния лихвен процент, разходите по операцията и всички други премии или дисконтови проценти.

Таксите върху неусвоената част от кредитите се разсрочват (заедно със свързаните директни разходи) и се признават като корекция на ефективния лихвен процент по съответните кредити.

Когато кредитите са идентифицирани като обезценени, лихвените доходи по тях се признават по метода на ефективния лихвен процент върху нетната балансова стойност на инструмента, т.е. след приспадане на коректива за загуби. Лихвеният доход, респективно разход по ценни книжа и други дисконтови инструменти, включва освен договорената лихва и амортизация на сконтото или премията по тях.

ж Приходи от и разходи за такси и комисионни

Таксите и комисионните се признават на база на принципа на начисляване при предоставянето на услугата. Приходите от такси и комисионни се състоят главно от агентски комисионни, такси за парични преводи в лева и чуждестранна валута и касови операции, и се признават на принципа на текущото начисление или на датата на превода, когато е уместно.

Групата е идентифицирала следните 4 задължения за изпълнение съгласно МСФО 15:

- Услуги във връзка с извършване на транзакции – приходите се признават в определен момент във времето, тъй като клиентът едновременно получава и консумира ползите, поради краткия времеви период на извършване на услугата. Таксите за тези услуги се определят по тарифата на Групата и представляват фиксирана сума на транзакция, която съответства на стойността на изгодата, прехвърлена на клиента. На база на тези обстоятелства, Групата прилага практически целесъобразната мярка съгласно МСФО 15, пар. Б16 да признава прихода при извършването на транзакцията по сумата, която има право да удържи съгласно Тарифата.

- Издаване на гаранции и акредитиви – приходите се признават в определен момент във времето, тъй като клиентът едновременно получава и консумира ползите. Прехвърлянето на изгодите към клиента е равномерно за срока на договора и затова Групата прилага линеен метод за измерване на напредъка по договора, водещ до линейна амортизация на таксите за договорения период. Таксите за тези услуги са фиксирани суми, изчислени в зависимост от стойността на гаранцията или акредитива.

- Поддържане на депозити – приходите се признават в определен момент във времето, тъй като клиентът едновременно получава и консумира ползите. Таксите за тези услуги се определят по тарифата на Групата и представляват фиксирана сума на месечна база, която съответства на стойността на изгодата, прехвърлена на клиента. На база на тези обстоятелства, Групата прилага практически целесъобразната мярка съгласно МСФО 15, пар. Б16 да признава прихода при извършването на транзакцията по сумата, която има право да удържи съгласно Тарифата. По МСС 18, Групата е признавала прихода при следване на принципа на начисление, който е довел до признаване на прихода по същия начин.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)

ж Приходи и разходи от такси и комисионни (продължение)

- Извършване на дейност като посредник, за която Групата получава агентски комисиони – приходите се признават в определен момент във времето при предоставяне на посредническата услуга, тъй като Групата оперира в качеството си на посредник. На база на тези обстоятелства Групата признава приходи равни на стойността на комисионното възнаграждение за изпълнение на посредническата услуга. Комисионното възнаграждение представлява нетната сума, която Групата задържа след изплащане на частта, дължима на третата страна, на която Групата посредничи за изпълнение на услугите от същата тази трета страна.

з Финансови активи

Първоначално признаване и оценяване

При първоначалното им признаване, финансовите активи се класифицират като такива, които впоследствие се оценяват по амортизирана стойност, по справедлива стойност в другия всеобхватен доход („ДВД“) или по справедлива стойност в печалбата или загубата.

Класификацията на финансовите активи при първоначалното им придобиване зависи от бизнес модела на Групата за тяхното управление и характеристиките на договорните парични потоци на финансовия актив.

За да бъде класифициран и оценяван по амортизирана стойност или по справедлива стойност в ДВД, финансовият актив трябва да поражда парични потоци, които представляват само плащания по главницата и лихвата („СПГЛ“) по неиздължената сума на главницата. Тази оценка се нарича „СПГЛ тест“ и се извършва на нивото на съответния инструмент.

Бизнес моделът на Групата за управление на финансовите активи се позовава на начина, по който тя управлява финансовите си активи с цел генериране на парични потоци. Бизнес моделът определя дали паричните потоци ще възникнат в резултат на събирането на договорни парични потоци, продажба на финансовите активи, или и двете.

Покупките или продажбите на финансови активи, чиито условия изискват доставка на активите в рамките на даден период от време, установен обикновено с нормативна разпоредба или действаща практика на съответния пазар (редовни покупки), се признават на датата на търгуване (сделката), т.е. на датата, на която Групата се е ангажирала да купи или продаде актива.

Групата първоначално оценява финансовия актив по справедлива стойност, плюс, в случай на финансови активи, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата, разходите по сделката. Търговските вземания, които не съдържат съществен компонент на финансиране, и за които Групата е приложила практически целесъобразна мярка, се оценяват по цената на сделката, определена съгласно МСФО 15. Повече подробности по отношение на счетоводната политика по МСФО 15 са представени в раздел ж) Приходи и разходи от такси и комисионни.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)

з Финансови активи (продължение)

Последващо оценяване

За целите на последващото оценяване финансовите активи се класифицират в четири категории:

- финансови активи по амортизирана стойност (дългови инструменти);
- финансови активи по справедлива стойност в друг всеобхватен доход с "рециклиране" на кумулативните печалби или загуби (дългови инструменти);
- финансови активи, определени като такива по справедлива стойност в друг всеобхватен доход без "рециклиране" на кумулативните печалби и загуби при тяхното отписване (капиталови инструменти);
- финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата.

Финансови активи по амортизирана стойност (дългови инструменти)

Тази категория е най-съществена за Групата. Групата оценява финансовите активи по амортизирана стойност, ако са удовлетворени и двете условия, изложени по-долу:

- финансовият актив се притежава в рамките на бизнес модел, имащ за цел неговото държане с оглед получаване на договорните парични потоци от него; и
- условията на договора на финансовия актив пораждат парични потоци на конкретни дати, които представляват само плащания по главницата и лихвите върху неиздължената сума на главницата.

Амортизираната стойност е първоначалната стойност на инструмента, коригирана с погашенията по главницата и лихвата и с натрупаната амортизация на разликата между първоначалната стойност и стойността на падеж с използването на метода на ефективния лихвен процент и намалена с коректив за загуби. Печалбите и загубите се признават в печалбата или загубата, когато активът бъде отписан, модифициран или обезценен.

Финансовите активи по амортизирана стойност на Групата включват предоставени средства на други банки, предоставени заеми на клиенти и финансов лизинг.

Финансови активи по справедлива стойност в друг всеобхватен доход с „рециклиране“

Групата оценява дълговите си инструменти по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, ако са удовлетворени и двете условия, посочени по-долу:

- активите се управляват в бизнес модел, чиято цел е както събиране на договорните парични потоци така и продажбата на финансовите активи; и
- съгласно договорните условия на инструмента, на определени дати възникват парични потоци, които са единствено плащания по главница и лихва върху непогасената сума на главницата.

По отношение на дълговите инструменти по справедлива стойност в друг всеобхватен доход приходите от лихви, валутната преоценка и загубите от обезценка или тяхното възстановяване се признават в печалбата или загубата и се изчисляват по същия начин както тези за финансовите активи, оценявани по амортизирана стойност. Останалите промени в справедливата стойност се признават в друг всеобхватен доход. При отписване, кумулативната промяна в справедливата стойност, призната в друг всеобхватен доход, се отнася в печалбата или загубата. Дълговите инструменти по справедлива стойност в друг всеобхватен доход на Групата включват инвестиции в дългови инструменти, регистрирани/търгувани на регулирани пазари.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)

з Финансови активи (продължение)

Последващо оценяване (продължение)

Финансови активи, определени като такива по справедлива стойност в друг всеобхватен доход без „рециклиране"

При първоначалното им признаване, Групата може да избере да класифицира капиталови инструменти неотменимо като инструменти, определени по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, когато те отговарят на изискванията за собствен капитал съгласно МСС 32 Финансови инструменти: представяне и когато не се държат с цел търгуване. Класификацията се определя на база индивидуален инструмент.

Печалбите и загубите от тези финансови активи никога не се "рециклират" в печалбата или загубата. Дивидентите се признават като други приходи в отчета за доходите, когато правото върху плащането бъде установено, с изключение на случаите, когато Групата извлича ползи от тези постъпления като възстановяване на част от цената на придобиване на финансовия актив, в който случай печалбите се отчитат в друг всеобхватен доход. Капиталовите инструменти, определени като такива по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, не са обект на тест за обезценка.

Финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата

Финансовите активи по справедлива стойност в печалбата или загубата включват финансови активи, държани за търговия и финансови активи, определени при първоначалното им признаване като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата, или финансови активи, които задължително се изисква да бъдат оценявани по справедлива стойност. Финансовите активи се класифицират като държани за търговия, ако са придобити с цел продажба и повторно придобиване в кратък срок. Деривативите също се класифицират като държани за търговия, освен ако не са определени като ефективни хеджингови инструменти. Финансови активи с парични потоци, които не представляват единствено плащания по главницата и лихвата, се класифицират и оценяват по справедлива стойност в печалбата или загубата, независимо от бизнес модела.

Независимо от критериите за дълговите инструменти, които следва да бъдат класифицирани по амортизирана стойност или по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, както е описано по-горе, дълговите инструменти могат да бъдат определени като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата при първоначалното им признаване, ако така се елиминира или се намалява съществено счетоводното несъответствие.

Финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата се отнасят в отчета за финансовото състояние по справедлива стойност, като нетните промени в справедливата стойност се признават в отчета за доходите.

Тази категория включва деривативи и регистрирани за търговия на фондовите борси капиталови инструменти, които Групата не е избрало неотменимо да класифицира като такива по справедлива стойност в друг всеобхватен доход. Дивидентите по такива капиталови инструменти се признават като други приходи в отчета за доходите, когато бъде установено правото за получаване на плащане.

Категорията включва и предоставени заеми на клиенти, отчитани по справедлива стойност в печалбата и загубата (виж Пояснителна бележка 14).

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)

з Финансови активи (продължение)

Отписване

Финансов актив (или, когато е приложимо, част от финансов актив или част от група от сходни финансови активи) се отписва (т.е. се премахва от отчета за финансовото състояние на Групата), главно когато:

- правата за получаване на паричните потоци от актива са изтекли; или
- правата за получаване на парични потоци от актива са прехвърлени или Групата е поела задължението да плати напълно получените парични потоци, без съществена забава, към трета страна чрез споразумение за прехвърляне; при което или (а) Групата е прехвърлила в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива; или (б) Групата нито е прехвърлила, нито е запазила в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива, но не е запазила контрола върху него.

Когато Групата е прехвърлила правата си за получаване на парични потоци от актива или е встъпила в споразумение за прехвърляне, тя прави оценка на това дали и до каква степен е запазила рисковете и ползите от собствеността. Когато тя нито е прехвърлила, нито е запазила в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху финансовия актив, нито е прехвърлила контрола върху него, тя продължава да признава прехвърления актив до степента на продължаващото си участие в него. В този случай Групата признава и свързаното задължение. Прехвърленият актив и свързаното задължение се оценяват на база, която отразява правата и задълженията, които Групата е запазила.

Продължаващо участие, което е под формата на гаранция върху прехвърления актив, се оценява по по-ниската от първоначалната балансова стойност на актива и максималната сума на възнаграждението, което може да се изиска Групата да изплати.

и Обезценка на финансови активи

Групата признава провизия за очаквани кредитни загуби („ОКЗ“) за всички дългови инструменти, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата. ОКЗ се базират на разликата между договорните парични потоци, дължими съгласно условията на договора и всички парични потоци, които Групата очаква да получи, дисконтирани с първоначалния ефективен лихвен процент. Очакваните парични потоци включват паричните потоци от продажбата на предоставеното обезпечение или други кредитни подобрения, които представляват неразделна част от условията на договора.

ОКЗ се признават на два етапа. За кредитни експозиции, за които не е налице значително повишение на кредитния риск от първоначалното признаване, ОКЗ се признават за кредитни загуби, които възникват в резултат на събития по неизпълнение, които са възможни през следващите 12 месеца (12-месечни ОКЗ). За кредитни експозиции, за които е налице значително повишение на кредитния риск спрямо първоначалното признаване, провизията за загуба се определя по отношение на кредитните загуби, очаквани през целия оставащ срок на експозицията, независимо от момента на възникване на неизпълнение (ОКЗ за целия срок на инструмента).

За предоставените средства на други банки и дългови инструменти по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, Групата прилага обезценка на база на кредитен рейтинг на контрагента.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)

и Обезценка на финансови активи (продължение)

Към всяка отчетна дата, Групата определя дали дълговият инструмент се преценява като такъв с нисък кредитен риск, като използва цялата разумна и аргументирана информация, която е достъпна без извършване на излишни разходи или усилия. При тази оценка Групата преразглежда кредитния рейтинг на дълговия инструмент. В допълнение, Групата преценява дали съществува значително увеличение на кредитния риск, когато плащанията по договора са в просрочие над 30 дни.

Дълговите инструменти на Групата по справедлива стойност в друг всеобхватен доход включват единствено котирани облигации. Политиката на Групата е да оценява ОКЗ за тези инструменти на 12-месечна база. Когато обаче, е налице значително повишение на кредитния риск след възникването, провизията се базира на ОКЗ за целия срок на инструмента. Групата използва рейтингите както за определяне на това дали кредитният риск на дълговият инструмент е значително повишен, така и за приблизителна оценка на ОКЗ.

Групата счита даден финансов инструмент за такъв в неизпълнение, когато договорните плащания са в просрочие в продължение на 90 дни. В определени случаи обаче, тя може да разглежда даден финансов актив като такъв в неизпълнение, когато вътрешна или външна информация предоставя индикация, че е малко вероятно Групата да получи пълния размер на неиздължените суми по договора, преди да се вземат под внимание каквито и да било кредитни подобрения, които са ѝ предоставени. Финансови активи се отписват, когато не съществува разумно очакване за събиране на паричните потоци по договора.

Групата отписва рисковите експозиции от своя баланс в зависимост от вида вземане, броя на дните на закъснение в плащанията и покритие на експозицията с обезпечение.

Кредитните експозиции в сегмент Корпоративно банкиране се отписват от баланса на Групата с решение на Комитета по обезценки, въз основа на конкретно мотивирано предложение на отдел „Събираемост МСП и управление на активи".

Кредитните експозиции в сегмент Банкиране на дребно следва да бъдат отписвани от баланса на Групата на ниво кредит, автоматично, след като достигнат над 1,080 дни просрочие за експозициите, отпуснати в България, 720 дни просрочие за експозициите, отпуснати в Румъния и 360 дни за експозициите, отпуснати от 4Финанс ЕООД и за експозициите, отпуснати от чуждестранни дружества, част от групата 4Finance, и да бъдат 100% обезценени.

Приходите от продажба на кредити и приходите от отписани кредити се отчитат в намаление на разходите за обезценка.

При определени обстоятелства предоговарянето или модифицирането на договорните парични потоци на финансов актив може да доведе до отписване на съществуващия финансов актив. Съответно датата на модифициране се счита за датата на първоначално признаване на финансовия актив, когато по отношение на модифицирания финансов актив се прилагат изискванията за обезценка.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)

и Обезценка на финансови активи (продължение)

Ако договорните парични потоци по финансов актив бъдат предоговорени или по друг начин модифицирани, но финансовият актив не е отписан, не може автоматично да се смята, че този финансов актив е с по-нисък кредитен риск. Групата преценява дали е настъпило значително увеличение на кредитния риск след първоначалното признаване въз основа на разумната и аргументирана информация, достъпна без извършване на излишни разходи или усилия. Това включва както информация за отминали и бъдещи периоди, така и оценка на кредитния риск за очаквания срок на финансовия актив, в т.ч. информация относно обстоятелствата, довели до модифицирането. Към доказателствата, че критериите за признаване на очакваните кредитни загуби за целия срок на инструмента вече не са изпълнени, може да спадат актуални и своевременни данни за изпълнението на задължението за плащане по модифицираните договорни условия.

й Финансови пасиви

Класификация, първоначално признаване и оценяване

Финансовите пасиви, които не са деривативи, не са финансови пасиви произтичащи от договори за прехвърляне на финансови активи, не са пасиви по финансови гаранции или не са определени при придобиването им за отчитане по справедлива стойност в печалбата или загубата, се класифицират и отчитат по амортизирана стойност.

Първоначално всички финансови пасиви се признават по справедлива стойност, а в случая на заеми и привлечени средства и задължения, нетно от пряко свързаните разходи по сделката.

Финансовите пасиви на Групата включват търговски и други задължения, заеми и привлечени средства, включително и банкови овърдрафти и деривативи.

Последващо оценяване

Оценяването на финансовите пасиви зависи от тяхната класификация както е описано по-долу:

Финансови пасиви по справедлива стойност в печалбата или загубата

Финансовите пасиви по справедлива стойност в печалбата или загубата включват финансови пасиви, държани за търговия и финансови пасиви, определени при първоначалното признаване като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата.

Финансовите пасиви се класифицират като държани за търгуване , ако са придобити с цел повторна покупка в близко бъдеще. Тази категория включва деривативи, притежавани от Групата, които не са определени като хеджингови инструменти в хеджингово взаимоотношение, както то е дефинирано в МСФО 9.

Печалбите или загубите по пасиви, държани за търгуване , се признават в отчета за доходите.

Финансови пасиви, определени при първоначално признаване като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата, се определят като такива към датата на първоначално признаване, само ако са изпълнени критериите на МСФО 9. Групата не е определила никакви финансови пасиви като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)

й Финансови пасиви (продължение)

Последващо оценяване (продължение)

Финансови пасиви по амортизирана стойност (заеми, привлечени средства и текущи търговски задължения)

Тази категория е от най-съществено значение за Групата. След първоначалното им признаване Групата оценява лихвоносните заеми и привлечени средства по амортизирана стойност, чрез метода на ЕЛП. Печалбите и загубите се признават в печалбата или загубата, когато пасивът се отписва, както и чрез процеса на амортизация на база ЕЛП.

Амортизираната стойност се изчислява като се вземат под внимание каквито и да било дисконти или премии при придобиването, както и такси или разходи, които представляват неразделна част от ЕЛП. Амортизацията чрез ЕЛП се включва като финансов разход в отчета за доходите.

Тази категория се отнася главно за лихвоносни заеми и привлечени средства. Допълнителна информация е предоставена в Пояснителни бележки 23 и 24.

Отписване

Финансов пасив се отписва, когато задължението бъде погасено или прекратено, или изтече. Когато съществуващ финансов пасив бъде заменен с друг от същия кредитодател при съвършено различни условия, или условията на съществуващ пасив бъдат съществено променени, тази размяна или модификация се третира като отписване на първоначалния пасив и признаване на нов. Разликата в съответните балансови суми се признава в отчета за доходите.

к Прихващане на финансови активи и пасиви

Финансовите активи и пасиви се прихващат и в баланса на Групата се отчита тяхната нетна стойност, само в случай че е налице правно основание за такова прихващане, както и когато съществува намерение те да бъдат уредени при настъпване на падежа им на нетна основа, или реализирането на активите и погасяването на пасивите да бъде извършено едновременно.

л Основен капитал

Основният капитал на Групата представлява основният капитал на Банката и се отчита по номинална стойност на акциите. Присъщите разходи, директно свързани с емитирането на нови акции или опции, или за придобиването на бизнес, се посочват в собствения капитал като намаление на постъпленията, нетно от данък.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)

м Имоти и оборудване

Оборудването и другите дълготрайни материални активи се отчитат по историческа цена, намалена с натрупаната амортизация и обезценка. Историческата цена включва разходи, които са пряко свързани с придобиването на активите.

Последващите разходи се включват в балансовата стойност на материален актив или се признават като отделен актив, само когато е вероятно същият да донесе бъдещи икономически ползи за Групата и е възможно цената му да бъде надеждно определена. Всички останали разходи за текущ ремонт и поддръжка се признават в отчета за всеобхватния доход към момента на тяхното възникване.

Амортизацията се изчислява по линейния метод за периода на полезния живот на всеки актив. Остатъчната стойност на актива и неговия полезен живот се преразглеждат и коригират, когато е уместно, към всяка дата на съставяне на баланса.

Годишните амортизационни норми са, както следва:

Сгради	4 %
Оборудване (компютри и периферия)	25 %
Подобрения на наети активи	15 %
Други материални активи	15 %

Активите, които са предмет на амортизация, се преглеждат за обезценка, когато събития или промени в обстоятелствата индикират, че балансовата им стойност може да не е възстановима.

Балансовата стойност на актива се намалява до неговата възстановима стойност, ако балансовата стойност на актива е по-висока от неговата очаквана възстановима стойност. Възстановимата стойност е по-високата от справедливата стойност на актива, намалена с разходите по продажбата и неговата стойност в употреба.

Печалбите и загубите от продажба на имущество и оборудване се определят като се съпоставят постъпленията от тази продажба с балансовата стойност на съответните активи. Същите се включват в печалбата или загубата.

Амортизационната норма, възприета по отношение на подобренията на наети активи е по-малката от срока на полезния живот и изтичането на договора за наем.

н Нематериални активи

Нематериалните активи включват основно софтуер и са представени по историческа цена, намалена с натрупаната амортизация и обезценка. Амортизацията се изчислява по линейния метод за периода на полезния живот на всеки актив. Остатъчната стойност на актива и неговия полезен живот се преразглеждат и коригират, когато е уместно, към всяка дата на съставяне на финансовия отчет.

Годишните амортизационни норми са, както следва:

Софтуер	25 %
Други	25 %

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)

о Придобити активи от обезпечения

Групата класифицира придобитите срещу кредити имоти като придобити активи от обезпечения. Тяхната преоценка се базира на оценка от независим оценител. Придобитите срещу дълг активи се продават толкова бързо, колкото е целесъобразно, като приходите от продажбата се отчитат в други приходи нетно от балансовата стойност на продадения актив. Придобитите срещу дълг активи се класифицират на отделен ред в отчета за финансовото състояние. Първоначално, те се оценяват по цена на придобиване. Цената на придобиване включва и други разходи, пряко свързани с придобиването на актива. Последващо придобитите активи се оценяват по по-ниската от стойността на придобиване и нетната реализируема стойност. Нетната реализируема стойност е очакваната продажна цена при нормална бизнес активност, намалена с разходите по продажба. Оценката на нетната реализируема стойност се основава на най-обективните доказателства, които са на разположение в момента на изготвянето на оценката. Нова оценка на нетната реализируема стойност се прави за всеки следващ отчетен период. Когато обстоятелства, довели да намаляване на стойността на актива под стойността на придобиване не съществуват вече или когато има ясно доказателство за увеличение на нетната реализируема стойност поради промяна в икономическата ситуация, сумата на намалението се коригира.

п Парични средства и парични еквиваленти

За целите на съставяне на отчета за паричните потоци, паричните средства и паричните еквиваленти включват парични средства в брой и суми по сметки, поддържани при централни банки, парични средства по ностро сметки при други банки, както и предоставени ресурси на банки с оригинален срок на падежа до три месеца. Паричните средства и паричните еквиланти не включват обременени с тежести активи.

р Данъци върху дохода (печалбата)

Текущите данъци върху дохода се определят в съответствие с изискванията на българското данъчно законодателство – Закона за корпоративното подоходно облагане и румънското данъчно законодателство по отношение на данъците върху дохода на клона и дъщерните дружества, регистрирани в Румъния. Номиналната данъчна ставка за 2019 г., приложима в България е 10 % (2018 г.: 10 %), а тази приложима в Румъния е 16 % (2018 г.: 16 %). Текущият данък за отчетния период се изчислява на база облагаемата печалба за годината въз основа на данъчните ставки, валидни към датата на баланса. Разходите за данъци, различни от данък върху печалбата, се включват в другите оперативни разходи.

Отсрочените данъци се признават по балансовия метод за всички временни разлики към датата на баланса, които възникват между данъчната основа на активите и пасивите и техните балансови стойности.

Отсрочените данъчни пасиви се признават за всички облагаеми временни разлики.

Отсрочените данъчни активи се признават за всички намаляеми временни разлики и за неизползваните данъчни загуби, до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да бъде генерирана в бъдеще достатъчна облагаема печалба или да се проявят облагаеми временни разлики, от които да могат да се приспаднат тези намаляеми разлики.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)

р Данъци върху дохода (печалбата) (продължение)

Отсрочените данъчни активи и пасиви се оценяват по данъчните ставки, които се очаква да бъдат в сила за периода, в който активът се реализира или пасивът се уреди, въз основа на данъчните ставки (и данъчни закони), действащи или влезли в сила, в значителна степен, към датата на баланса.

Групата компенсира отсрочени данъчни активи и пасиви само тогава, когато има законово право да приспада текущи данъчни активи срещу текущи данъчни пасиви и отсрочените данъчни активи и пасиви се отнасят до данъци върху дохода (печалбата), наложени от един и същ данъчен орган за едно и също данъчнозадължено предприятие.

с Провизии

Провизиите се признават, когато Банката има настоящо правно или конструктивно задължение в резултат от минали събития и е по-вероятно, че изходящ поток от ресурси за уреждане на задължението ще бъде необходим, а също така е възможно сумата на това задължение да бъде надеждно определена.

т Основен акционерен капитал

Основният акционерен капитал на Банката се отчита по номинална стойност на акциите. Присъщите разходи, директно свързани с емитирането на нови акции или опции, или за придобиването на бизнес, се посочват в собствения капитал като намаление на постъпленията, нетно от данък.

у Лизинг

Групата като лизингополучател

Активи с право на ползване

Групата признава активи с право на ползване от началната дата на лизинга (т.е. датата, на която основният актив е на разположение за употреба). Активите с право на ползване се оценяват по цена на придобиване, намалена с натрупаната амортизация и загуби от обезценка, и коригирана с всяка преоценка на лизинговите задължения. Цената на придобиване на активите с право на ползване включва сумата на признатите задължения по лизинга, понесените първоначални преки разходи и лизинговите плащания, извършени на или преди началната дата на лизинга, приблизителна оценка на разходите, които ще бъдат понесени от лизингополучателя при демонтажа и преместването на актива, възстановяване на площадката, върху която се намира той или възстановяване на актива до състоянието, което се изисква съгласно условията на лизинга, намалени с каквито и да било получени стимули по лизинга. Активите с право на ползване се амортизират на линейна база за по-краткия от срока на лизинга и очакваните полезни животи на активите, както следва:

Машини и съоръжения	4 г.
Превозни средства и друго оборудване	4 г.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)

у Лизинг (продължение)

Активи с право на ползване (продължение)

Ако в края на срока на лизинга собствеността върху лизинговия актив се прехвърля към Банката или цената на придобиване отразява упражняването на опция за закупуване, амортизацията се изчислява като се използва очакваният срок на полезния живот на актива.

Активите с право на ползване са предмет и на обезценка. Счетоводната политика за обезценка е оповестена в раздел (аа) Обезценка на нефинансови активи.

Задължения по лизинги

От началната дата на лизинга Групата признава задължения по лизинги, оценени по сегашната стойност на лизинговите плащания, които ще бъдат извършени за срока на лизинга. Лизинговите плащания включват фиксирани вноски (включително фиксирани плащания по същество), намалени с каквито и да било подлежащи на получаване стимули по лизинга, променливи лизингови плащания, които зависят от индекс или лихвен процент, както и суми, които се очаква да бъдат платени по гаранции за остатъчна стойност. Лизинговите плащания включват също цената на упражняване на опция за закупуване, за която в разумна степен е сигурно, че ще бъде упражнена от Групата, както и плащания на неустойки за прекратяване на лизинга, ако срокът на лизинга отразява упражняването от страна на Групата на опция за прекратяване.

Променливи лизингови плащания, които не зависят от индекс или лихвен процент, се признават като разходи (освен ако не бъдат извършени за производството на материални запаси) през периода, в който възникне събитието или условието, което задейства плащането.

При изчислението на сегашната стойност на лизинговите плащания, Групата използва вътрешно присъщ лихвен процент по заеми на началната дата на лизинга, тъй като заложеният в лизинга лихвен процент не може да бъде надеждно определен. След началната дата, размерът на лизинговите задължения се увеличава с лихвата и се намалява с извършените лизингови плащания. В допълнение, балансовата стойност на лизинговите задължения се преоценява, ако е налице модификация, промяна в срока на лизинга, промяна в лизинговите плащания (например, промени в бъдещите плащания в резултат на промяна в индекса или лихвения процент, използван за определяне на тези лизингови плащания) или промяна в оценката на опцията за закупуване.

Краткосрочни лизинги и лизинги на активи с ниска стойност

Групата прилага освобождаването от признаване на краткосрочни лизинги по отношение на краткосрочните си лизинги на машини и съоръжения (например, лизинги, чийто лизингов срок е 12 месеца или по-малко от началната дата и които не съдържат опция за закупуване). Групата прилага и освобождаването от признаване на лизинги на активи с ниска стойност за лизингите на офис оборудване, което се счита за такова с ниска стойност. Лизинговите плащания по краткосрочни лизинги и лизинги на активи с ниска стойност се изписват като разход на линейна база за срока на лизинга.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)

у Лизинг (продължение)

Групата като лизингодател

Лизингови договори, при които Банката не прехвърля в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива, се класифицират като оперативни лизинги. Възникващите приходи от наеми се отчитат на линейна база за срока на лизинговия договор и се включват в приходите в отчета за доходите поради оперативния си характер. Първоначалните преки разходи, във връзка с договарянето и уреждането на оперативния лизинг, се добавят към балансовата стойност на лизинговия актив и се признават за срока на лизинга на същата база както приходите от наеми. Условните наеми се признават като приход в периода, в който бъдат заработени.

Счетоводна политика за отчитане на лизинги преди 1 януари 2019 г.

Групата като лизингодател

Определянето на това дали дадено споразумение е (или съдържа) лизинг се базира на същността на споразумението в началото на лизинга. Споразумението е (или съдържа) лизинг, ако изпълнението му зависи от употребата на конкретен актив (или активи) и споразумението дава правото за употреба на актива (или активите). Може да се направи преоценка на изпълнението на споразумението само при изпълнение на някое от следните условия:

1. налице е промяна в споразумението, различно от подновяването или удължаването му;
2. налице е подновяване или удължаване на споразумението, различно от клаузата за автоматично подновяване или удължаване, първоначално включена в споразумението;
3. налице е промяна в определянето на това дали изпълнението на споразумението зависи от определен актив;
4. налице е съществена промяна в актива.

След като е определено дали едно споразумение е (или съдържа) лизинг, осчетоводяването на лизинга ще започне (или ще приключи) от:

- датата на промяна в обстоятелствата според сценарии (1), (3) и (4) упоменати по-горе;
- датата на подновяване или удължаване според сценарий (2).

Оперативен лизинг

Лизинги, при които Групата не прехвърля съществена част от всички рискове и ползи от собствеността на актива, се класифицират като оперативни. Първоначалните директни разходи, възникнали за Групата при преговарянето на оперативния лизинг, се добавят към отчетната стойност на лизинговия актив и признават като разход през срока на лизинга на същия принцип като приход от наем. Условните наеми се признават като приход в периода, в който са възникнали.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)

у Лизинг (продължение)

Финансов лизинг

Договорите за лизинг се класифицират като финансови, в случаите когато Групата е прехвърлила всички съществени рискове и ползи, свързани със собствеността на лизинговия актив, към лизингополучателя. Вземанията по договори за финансов лизинг се отчитат в перото Предоставени заеми на клиенти в баланса. При обезценката на договори за финансов лизинг Групата следва счетоводната политика за обезценка на финансови активи.

Групата като лизингополучател

Плащанията във връзка с оперативни лизинги се отчитат като разход в отчета за всеобхватния доход (печалбата и загубата) на равни части за периода на лизинга.

ф Договори за финансови гаранции

Договорите за финансови гаранции са споразумения, които изискват издателят да направи определено плащане към титуляра за покриване на реализирана загуба, поради невъзможност на определен длъжник да извършва в срок дължими плащания в съответствие с договорните условия по дългов инструмент. Такива финансови гаранции се издават на банки, финансови институции и други организации от името на клиент като обезпечение по кредити, овърдрафти и други банкови заеми.

Финансовите гаранции първоначално се признават във финансовия отчет по справедлива стойност на датата на издаване на гаранцията. След първоначалното признаване, задълженията на Групата, свързани с такива гаранции, се оценяват по по-високата стойност от: (а) първоначалната оценка, намалена с изчислената амортизация за целите на отчитането на прихода от комисионни, получен на линейна база за периода на живота на гаранцията, в отчета за всеобхватния доход и (б) най-добрата оценка на нужните разходи за уреждане на което и да е финансово задължение, възникнало към датата на баланса. Тези оценки се определят на база на опит при подобни операции и история на минали загуби, подкрепени и с преценката на ръководството.

В последствие, задълженията на Групата по финансови гаранции се отчитат по по-високата от първоначално признатата стойност, намалена със съответната амортизация и провизията, която би следвало да се начисли, за да може Групата да покрие задълженията си по договора, възникващи към датата на отчета. Очакваните кредитни загуби, отнасящи се до издадени финансови гаранции, се отразяват в отчета за всеобхватния доход в перото Загуби от обезценка на финансови активи. Вероятността да възникне задължение за плащане от страна на Групата по такива договори, се оценява на базата на исторически опит с подобни инструменти като се изчислява конверсионен фактор.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)

ц Доход на наетите лица

Съгласно местното законодателство, Групата е задължена да прави фиксирани вноски в държавен осигурителен фонд от името на служителите. Всички тези плащания/задължения се признават за разход за периода, за който се отнасят.

Краткосрочните доходи на персонала включват заплати, възнаграждения, междинни и годишни бонуси, вноски за социално осигуряване и годишни компенсируеми отпуски на служителите, които се очаква да бъдат изцяло уредени в рамките на 12 месеца след края на отчетния период. Когато Групата получи услугата, те се признават като разход за персонала в печалбата или загубата или се капитализират в стойността на актив. Краткосрочните доходи на персонала се оценяват по недисконтираната сума на очакваните за уреждане разходи. Допълнителна информация е представена в Пояснителна бележка 8.

Обезщетенията при пенсиониране на Групата се изчисляват в съответствие с местното законодателство за всяка държава, в която оперират компаниите на Групата. След направените изчисления, общият размер на провизията за пенсиониране за Групата е представен в Пояснителна бележка 25.

ч Дивиденти

Дивидентите се признават като задължение в момента на вземане на решение за тяхното разпределение от едноличния собственик на капитала.

ш Доверени активи на отговорно пазене

Групата съхранява активи от името на клиентите си в качеството си на инвестиционен посредник. Такива активи не се представят в отчета за финансовото състояние, защото те не представляват ресурс, контролиран от Групата.

щ Бизнес комбинации и репутация

Бизнес комбинациите се отчитат по метода на придобиването. Общата цена на придобиване се определя като сума от прехвърленото възнаграждение, оценено по справедлива стойност към датата на придобиването и стойността на неконтролиращото участие в придобиваното предприятие. За всяка бизнес комбинация придобиващото предприятие оценява неконтролиращото участие в придобиваното предприятие по справедлива стойност или по пропорционалния дял от разграничимите нетни активи на придобиваното предприятие. Разходите по придобиването се отчитат в печалбата или загубата за периода.

Когато Групата придобива бизнес, тя преценява дали придобитите финансови активи и пасиви са подходящо класифицирани и представени с оглед на договорните условия, икономическите условия и съответните обстоятелства към датата на придобиването. Това включва отделянето на внедрените деривативи от основните договори от придобиваното предприятие.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)

щ Бизнес комбинации и репутация (продължение)

Ако дадена бизнес комбинацията се реализира на етапи, справедливата стойност към датата на придобиването на по-рано притежаваните от придобиващото предприятие участия се преоценяват по справедлива стойност към датата на придобиването през печалбата или загубата за периода.

Условно възнаграждение, което следва да бъде прехвърлено от придобиващото предприятие, се признава по справедлива стойност към датата на придобиването. Последващите промени в справедливата стойност на условното възнаграждение, което се класифицира като актив или пасив, се признават в съответствие с МСФО 9 Финансови инструменти: класификация и оценяване.

Ако условното възнаграждение се класифицира като инструмент на собствения капитал, то не се преоценява докато не бъде окончателно уредено в собствения капитал.

Репутацията първоначално се оценява по цена на придобиване (която представлява превишението на общото преведено възнаграждение и сумата, призната за неконтролиращите участия и каквито и да било по-рано притежавани участия над придобитите разграничими нетни активи или поети пасиви). Ако справедливата стойност на придобитите нетни активи превишава общото преведено възнаграждение, Групата преценява отново дали правилно е идентифицирала всички придобити активи и всички поети пасиви и прави преглед на процедурите, използвани за оценка на сумите, които трябва да бъдат признати към дата на придобиването. Ако и след тази преценка все още резултатът е превишение на справедливата стойност на придобитите нетни активи над общото преведено възнаграждение, тогава печалбата се признава в печалбата или загубата.

След първоначалното признаване, репутацията се оценява по цена на придобиване, намалена с натрупаните загуби от обезценка. За целите на тестването за обезценка репутацията, придобита в бизнес комбинация, от датата на придобиването се разпределя към всеки от обектите, генериращи парични потоци на Групата, които се очаква да извлекат ползи от комбинацията, независимо от това дали към тези обекти са разпределени други активи или пасиви на придобиваното предприятие.

Когато репутацията формира част от обект, генериращ парични потоци, и част от дейността в този обект бъде освободена, репутацията, свързана с освободената дейност, се включва в балансовата стойност на дейността при определяне на печалбата или загубата от освобождаването й. Освободената при такива обстоятелства репутация се оценява на базата на относителните стойности на освободената дейност и на запазения обект, генериращ парични потоци.

Ако първоначалното счетоводно отчитане на бизнес комбинация не е приключило до края на отчетния период, в който комбинацията възниква, защото справедливите стойности, които следва да бъдат определени за разграничимите придобити активи и поети пасиви на придобиваното предприятие или сумата на прехвърленото възнаграждение, или стойността на неконтролиращото участие могат да бъдат определени само провизорно, Групата отчита комбинацията като използва тези провизорно определени и оценени активи и пасиви. Групата признава корекции в тези активи и пасиви в резултат от финализирането на първоначалното счетоводно отчитане в рамките на дванадесет месеца от датата на придобиване и ретроспективно от тази дата.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)

щ Бизнес комбинации и репутация (продължение)

При придобиването на контрол върху предприятия, с които Групата и по-специално дружеството-майка се намира под общ контрол, Групата прилага метода на обединяване на интереси за отчитане на тези операции. При него активите и пасивите на придобитото дружество се представят като част от консолидираните активи и пасиви на групата към всяка отчетна дата след придобиването по балансовата им стойност. Приходите и разходите на придобитото дружество се включват в консолидираните приходи и разходи от началото на отчетния период, в който е придобит контрол, а не от момента на придобиване на последния. Всяка разлика между платената цена и балансовата стойност на придобитите нетни активи се признава директно в консолидираните нетни активи, в частта за неразпределена печалба.

През 2019 г. сделка от този тип е единствено придобиването на контрол върху 4Финанс ЕООД.

аа Обезценка на нефинансови активи

Към всяка отчетна дата Групата преглежда балансовите стойности на нефинансовите си активи, за да определи дали има индикации за обезценка. При наличие на индикатори за обезценка, Групата извършва тест за обезценка, като определя възстановимата стойност на съответния актив.

За да се извърши теста за обезценка, активите които не могат да бъдат тествани индивидуално, се групират в най-малката възможна група активи, които генерират парични постъпления от продължаваща употреба, и които са в голяма степен независими от паричните постъпления от други активи.

Възстановимата стойност на нефинансов актив е по-високата от неговата стойност в употреба и справедливата му стойност, намалена с разходите по неговата продажба. Стойността в употреба се базира на бъдещите парични потоци, дисконтирани до тяхната настояща стойност, като се прилага дисконтов процент преди данъци, отразяващ текущите пазарни преценки за цената на парите във времето и риска, специфичен за актива.

Загуба от обезценка се признава в случай, че балансовата стойност на един актив превишава неговата възстановима стойност.

Загубите от обезценка се признават в печалбата или загубата в отчета за всеобхватния доход, по позиция Загуби от обезценка на други активи. Загубата от обезценка на други нефинансови активи се възстановява само до такава степен, че балансовата стойност на актива да не надвишава балансовата стойност, която би била определена след приспадане на амортизация, ако обезценката не е била признавана.

аб Обща информация

Банката извършва услуги в качеството си на инвестиционен посредник, съгласно разпоредбите на Закона за публично предлагне на ценни книжа. Като инвестиционен посредник, Банката отговаря на определени изисквания за защита на интересите на клиентите съгласно Закона за пазарите на финансови инструменти и Наредба 38, издадена от Комисията за финансов надзор. Банката е създала и прилага организация, свързана със сключването и изпълнението на договори с клиенти, с изискването на информация от клиенти, с воденето на отчетност и съхраняването на клиентски активи, съгласно нормативната уредба и по-специално изискванията на Наредба 38, чл.28-31 и Наредба 58, чл. 1-10. Банката е изградила правила и процедури за вътрешен контрол, които да осигурят съответствие с нормативната уредба, посочена по-горе.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

2 Управление на финансовия риск

Осъществявайки дейността си, Групата е изложена на множество финансови рискове: пазарен риск (включващ валутен риск, лихвен риск и ценови риск), кредитен риск, ликвиден риск и операционен риск. Програмата на Групата за цялостно управление на риска е съсредоточена върху непредвидимостта на финансовите пазари и има за цел да намали евентуалните неблагоприятни ефекти върху финансовия резултат на Групата.

Политиките на Групата за управление на риска позволяват и подпомагат идентифициране и анализиране на тези рискове, определяне на подходящи рискови лимити и контроли, както и мониторинг на придържането към рисковите лимити чрез надеждна и актуална информационна система. Групата периодично преглежда своите политики и системи по управление на риска с цел своевременно отразяване на промените в пазарите, продуктите и очертаване на добрите практики.

През месец септември 2017 г. са приети Методология за изготвяне на вътрешен анализ на адекватността на капитала (ВААК), стрес-тест за изложеността на ТИ БИ АЙ Банк ЕАД към риск и Методология за изготвяне на вътрешен анализ на адекватността на ликвидността на ТИ БИ АЙ Банк ЕАД, а през м. ноември 2018 г. Групата актуализира Правила за класификация и обезценка на финансови активи, в съответствие с изискванията на Международен стандарт за финансово отчитане 9 („МСФО 9“) и План за реакция при непредвидени обстоятелства и за непрекъсваемост на дейността на ТИ БИ АЙ Банк ЕАД.

Политиката на ръководството на Групата по отношение на контрола на риска се основава на спазването на принципите на йерархичност и централизация и включва:

- политика за управление на рисковете, правила и методи за измерване на различните рискове, основани както на статистически модели и добри международни банкови практики, така и на историческия опит на Групата;
- оценка на рисковете от специализирано звено в Групата съгласно приетите правила, предлагана за одобрение и решение от управителния съвет.

Надзорният съвет взима решения относно мерките, които трябва да се приемат от Групата относно дългосрочната политика и стратегия по управлението на рисковете.

Процесът на управление на риска включва следните етапи:

- идентифициране на риска – определяне на неговия характер и описание;
- измерване и оценка на риска – методи за измерване на рисковете и осигуряване на надеждни изходящи данни за това измерване;

Звената за управление на риска отговарят за неговото намаляване чрез методи, базирани на дефиниране на приемливи нива на риск с цел ограничаване на потенциални и вероятни загуби, аутсорсинг, мониторинг и други добри практики както и:

- координират работата на отделите, свързана с анализа, оценката, надзора, управлението и контрола на риска;
- разработват и внедряват вътрешна рейтинг система, приложима за клиентите на Групата;
- разработват и внедряват подходи за изпълнение на изискванията на Базел III и съответните вътрешни правила.

Към момента, Групата оценява рисковете като прилага стандартизираните методи за оценка.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

2 Управление на финансовия риск (продължение)

а Кредитен риск

Групата е изложена на кредитен риск поради възможността насрещната страна по сделката да не бъде в състояние да изплати в срок и/или в пълен размер дължимите суми. Същевременно съществени промени в икономиката или в състоянието на даден сегмент от индустрията, представляващ съществена част от портфейла на Групата може да доведат до загуби, различни от тези, за които са заделени провизии за обезценка, идентифицирани от ръководството на Групата към датата на баланса. Ръководството внимателно управлява експозицията на Групата спрямо поемания кредитен риск.

Групата структурира нивата на поемания от нея кредитен риск при определени лимити за приемлив риск, свързани с размера на експозицията към определен кредитополучател или група кредитополучатели, както и по географски региони и отрасли на икономиката. Подобни рискове се контролират периодично и подлежат на преразглеждане веднъж годишно или по-често.

Предоставени заеми на други банки и клиенти

При оценяване на кредитния риск по заеми, предоставени на други банки и клиенти, Групата разглежда следните компоненти:

- получени международни рейтинги от признати рейтингови агенции;
- оценка на финансовото състояние на отделния длъжник;
- способността на длъжника да осигури достатъчно средства за редовно погасяване на бъдещите си задължения към Групата ;
- начин на обслужване на минали задължения на длъжника към Групата и/или към други институции;
- вид и размер на обезпечаването на балансовите и условните задължения на клиента.

Групата управлява кредитния риск по кредити и аванси, предоставени на клиенти или банки посредством широк набор от политики и процедури за осигуряване на адекватното покритие на всички аспекти на този риск. Финансовият риск се оценява посредством подробен анализ на финансовите отчети на кредитополучателя/гаранта, базирайки се на система от показатели за кредитоспособност.

Пазарният риск се изследва на база на икономически характеристики/перспективи на съответния пазар и конкурентоспособността на разглеждания кредитополучател.

Рисковите експозиции се оценяват и класифицират съобразно ниво на кредитен риск, период на просрочие по дължими суми, анализ на финансовото състояние на длъжника и основните източници на ресурси за покриване на неговите задължения. Оценката на финансовото състояние включва количествени и качествени анализи, взимайки предвид всички обстоятелства, които биха затруднили изплащането на задължението по клаузите на договора за кредит. Рисковите експозиции по кредити, предоставени на физически лица, се оценяват и класифицират изцяло на базата на просрочие по дължими суми.

Пояснителни бележки към индивидуалния финансов отчет (продължение)

2 Управление на финансовия риск (продължение)

а Кредитен риск (продължение)

През 2019 г. рисковите експозиции на Групата се класифицират в три групи въз основа на критерии за нивата на кредитен риск, опрделени в МСФО 9, както следва:

- експозиции във Фаза 1;
- експозиции във Фаза 2;
- експозиции във Фаза 3;

Класификация на експозициите във Фаза 1

Следните критерии са изпълнени едновременно за експозиции, които попадат в класификацията във Фаза 1:

- експозиции с просрочие до 30 дни;
- експозиции без доказателства за финансови затруднения; и
- експозиции, които не са определени като преструктурирани;

Рисковите експозиции във Фаза 1 са експозиции, които се обслужват редовно, а информацията за финансовото състояние на кредитополучателя не дава основание да се предполага, че кредитополучателят няма да изплати изцяло задълженията си.

Класификация на експозициите във Фаза 2

Следните критерии са изпълнени едновременно за експозиции, които попадат в класификацията във Фаза 2:

- експозиции с просрочие от 31-90 дни;
- експозиции без доказателства за финансови затруднения; и
- експозициите, които се определят като преструктурирани в съответствие с Регламент за изпълнение (ЕС) 2015/1278 на Комисията от 9 юли 2015 г. за изменение на Регламент за изпълнение (ЕС) № 680/2014 на техническите стандарти за изпълнение по отношение на предоставянето на информация от институциите на надзорните органи във връзка с инструкциите, образците и определенията, а именно преструктурирана експозиция, при която е изпълнено някое от следните условия:
  - удължаването на срока не е довело до класифициране на експозицията като необслужвана;
  - експозицията не се е считала за необслужвана експозиция към датата на въвеждане на мерки за преструктуриране

Балансови експозиции, възникнали от изпълнението на задбалансови ангажименти (гаранции) се класифицират като експозиции от поне във Фаза 2.

Класификация на експозициите във Фаза 3

Рискови експозиции, при които са налице значителни слабости в тяхното обслужване или съществува сериозно влошаване на финансовото състояние на кредитополучателя, което може да постави под съмнение пълното изплащане на задължението.

Всеки от следните критерии трябва да бъде спазен за експозиции, които попадат в класификацията във Фаза 3:

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

2 Управление на финансовия риск (продължение)

а Кредитен риск (продължение)

- експозиции, които отговарят на критериите за експозиции във Фаза 3, съответстващи на съществуващите начални механизми за обезценка по МСФО 9, за които се счита, че водят до загуба за Групата;
- всички експозиции в неизпълнение, съгласно дефиницията на Групата за неизпълнение от 90+ дни и повече дни просрочие след падежа;
- длъжникът е просрочил с повече от 90 дни дадено съществено кредитно задължение към Групата. Съществено кредитно задължение е определено от Групата като такова, което отговаря на един от следните критерии:
  - за експозиции към физически лица – 5 лв. или техния еквивалент в друга валута;
  - за експозиции към юридически лица – 100 лв. или техния еквивалент в друга валута;
- основният сценарий показва, че е малко вероятно длъжникът да изплати изцяло кредитните си задължения към Групата, без да се прибягва от институцията до действия като реализиране на обезпечение;

Всички преструктурирани експозиции, изпълняващи долупосочените условия, във всички случаи трябва да се класифицират като необслужвани:

- имат неподходящ план за погасяване (както първоначален, така и последващ), който включва, наред с други фактори, повтарящо се неспазване на графика за погасяване, промени в графика за погасяване или график на погасяване, разчитащ на очаквания, които не се подкрепят от макроикономически прогнози или реалистични допускания за способността или желанието на длъжника да плати;
- включване на договорни условия, които отлагат срока на редовните вноски за погасяване на транзакцията по такъв начин, че да прикрият оценката за подходяща класификация, като предоставят гратисен период за погасяване на главницата от 2 или повече години;
- включване на отписвания, които надвишават натрупаните загуби от кредитен риск за необслужвани експозиции с подобен рисков профил;
- допълнителни мерки за преструктуриране са приложени към обслужвана преструктурирана експозиция в изпитателен срок, която е била прекласифицирана извън категорията на необслужвани или изпадне в просрочие от повече от 30 дни след падежа;
- групата е подала иск за обявяване на длъжника в несъстоятелност, длъжникът е обявен в несъстоятелност или е в процедура по ликвидация и съществува риск от оставане на неудовлетворени кредитори, без вероятност за реорганизация

Определение за „преструктурирани експозиции“

Преструктурираните експозиции представляват дългови договори, по отношение на които са приложени мерки за преструктуриране. Мерките за преструктуриране се състоят от отстъпки към длъжник, който изпитва или в скоро време ще изпита затруднения в изпълнението на поетите финансови ангажименти.

Отстъпките, предоставени от Групата, дават възможност на длъжника, изпитващ финансови затруднения да спазва финансовите си ангажименти, които в противен случай не би могъл да спази.

Финансовите затруднения включват:

- контрагентът има просрочени експозиция към Групата към момента на промяната;
- контрагент в момента не е в просрочие, но няма да изпълни задълженията в обозримо бъдеще без изменението и няма да бъде в състояние да изплати в пълен размер задължението си към Групата;

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

2 Управление на финансовия риск (продължение)

а Кредитен риск (продължение)

- контрагентът не може да получи средства от източници, различни от съществуващите банки при ефективен лихвен процент, равен на текущия пазарен лихвен процент за подобни заеми за не-проблемен контрагент.

Групата използва следните критерии за излизане от преструктурирането:

- преструктурираната експозиция се счита за обслужвана, включително, когато тя е била прекласифицирана от категорията на необслужвани експозиции след анализ на финансовото състояние на длъжника, който показва, че тя вече не отговаря на условията, за да бъде считана за необслужвана;
- изминал е минимален изпитателен срок от две година от датата, на която преструктурираната експозиция е счетена за обслужвана;
- извършени са редовни плащания на значителна обща сума от главницата или лихвите през поне половината от изпитателния срок;
- нито една от експозициите към длъжника не е с повече от 30 дни просрочие в края на изпитателния срок.

В случай на необслужвани експозиции с мерки за преструктуриране, тези експозиции ще се счита, че са престанали да бъдат необслужвани, когато са изпълнени всички долупосочени условия:

- експозициите не се считат за обезценени или в неизпълнение;
- изминала е една година от прилагането на мерките за преструктуриране;
- след мерките по преструктуриране няма просрочена сума или опасение относно пълното изплащане на експозицията съгласно условията след преструктуриране. Липсата на опасения се определя след анализ на финансовото състояние на длъжника от институцията. Притесненията могат да се разглеждат като вече несъществуващи, когато длъжникът е платил, чрез своите редовни плащания в съответствие с условията след преструктуриране, обща сума, равна на сумата, която преди това е била просрочена (когато има просрочени суми) или която е отписана (когато не е имало просрочени суми) съгласно мерките за преструктуриране, или длъжникът е доказал по друг начин способността си да спазва условията след преструктуриране.
- преструктурираните експозиции могат да бъдат прекласифицирани от необслужвани експозиции (Фаза 3) в обслужвани (Фаза 2) след анализ на финансовото състояние на кредитополучателя, който е показал, че вече не отговаря на условията, за да се считат за необслужвани.

Тези специфични условия за излизане от фазата се прилагат в допълнение към критериите, прилагани от отчитащите се институции за обезценени експозиции и такива в неизпълнение, съгласно приложимата счетоводна рамка и съответно член 178 от Регламент 575/2013.

За потребителски кредити условията за излизане от фазата са съгласно приложимата счетоводна рамка и съответно член 178 от Регламент 575/2013.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

2 Управление на финансовия риск (продължение)

а Кредитен риск (продължение)

Политики за ограничаване на риска и контрол на рисковите лимити

Групата управлява лимити и контролира концентрацията на кредитен риск по отношение на контрагенти, групи и отрасли, при всеки конкретен случай на идентифициране на риск.

Групата е определила нива на одобрение на кредитите заедно със съответните одобряващи звена, с цел управление на кредитния риск. В зависимост от сумата на заявения кредит, кредитите се представят за одобрение на съответното ниво. Групата извършва оценка на финансовия, пазарния и бизнес риска, както и адекватното структуриране на сделките. Кредитният риск се измерва с помощта на подробен анализ на финансовите отчети на кредитополучателя/гаранта въз основа на система от индикатори за кредитоспособност.

Експозицията към всеки кредитополучател, включително банки и посредници, се ограничава допълнително от: подлимити, покриващи балансови експозиции и условни пасиви и неотменяеми ангажименти; лимити по ежедневни рискове във връзка с търговски позиции като форуърдни договори. Реалните експозиции към съответните лимити се наблюдават текущо. Експозицията към кредитен риск се управлява посредством постоянен анализ на възможността на кредитополучателите и потенциалните кредитополучатели да покрият задължения си и, където е уместно, посредством промяна на кредитните лимити.

Обезпечения

Групата използва набор от политики и практики за ограничаване на кредитния риск. Изискване на Групата към кредитополучателите е осигуряването на ликвидни обезпечения преди отпускане на одобрените кредити за всички кредити, различни от кредити за потребление на физически лица.

Основните типове обезпечения по предоставените заеми на клиенти са, както следва:

- парични средства в лева и чуждестранна валута;
- ипотеки върху недвижимо имущество;
- залози върху бизнес активи като вземания, инвентар, машини и съоръжения;
- залози върху финансови инструменти; и
- издадени в полза на Групата гаранции.

С цел минимизиране на кредитните загуби, Групата може да изисква допълнителни обезпечения от контрагентите при наличие на индикатори за обезценка на съответните индивидуални вземания по предоставените заеми. Обезпеченията, държани като залог по финансови активи, различни от кредити и аванси, се определят от характера на финансовия инструмент.

Предвид спецификите в бизнеса на Групата и растящия портфейл от малки потребителски кредити, делът на необезпечените кредити в банковия портфейл расте. Този тип кредити, в голямата си част са краткосрочни (средна срочност на портфейла около 20 месеца) и с много ниски лимити (средна сума на вземанията около 1 хил. лева), поради което Групата не изисква обезпеченост на своето вземане.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

2 Управление на финансовия риск (продължение)

а Кредитен риск (продължение)

Групата счита за високоликвидни следните типове обезпечения: парични средства в лева и чуждестранна валута; гаранции от държави, правителства, банки или институции с присъден висок рейтинг от призната рейтингова агенция; първа по ред ипотека върху застрахован срещу погиване в полза на Групата актив; недвижим имот в жилищна, търговска, промишлена, административна или хотелска сграда; първа по ред ипотека върху урегулиран поземлен имот; първа по ред ипотека върху земеделска земя. Стойността на високоликвидните обезпечения се определя съгласно вътрешната политика на Групата, като се взимат под внимание оценки и анализи, изговени от независими оценители и/или вътрешни експерти на Групата. Стойностите се преглеждат регулярно с цел да се осигури адекватност на съответната оценка. Предоставените средства на други банки са необезпечени.

За целите на минимизарене на кредитния риск, Банката приема и други обезпечения, а именно първа по ред ипотека върху недвижим имот в процес на изграждане, залог на транспортни средства, машини и съоръжения и вземания.

Паричните средства се приемат като обезпечение, ако за заложени в полза на Банката по сметка, открита при Банката, както следва:

1. Залогът върху парични средства във валутата на кредита е 100% приет (включително валутна двойка EUR/BGN);
2. Залогът върху парични средства във валута, различна от тази на кредита, се приема на 95%. Парични депозити и приравнените на тях парични инструменти, държани от институция - трета страна ще могат да бъдат третирани, както е предвидено в чл. 232 (1) от Регламент 575/2013, когато са изпълнени всички долупосочени условия:
   - приемат се само като изключение с изричното одобрение на Комитета по обезценки;
   - вземането на кредитополучателя срещу институцията - трета страна е публично заложено или преотстъпено на Банката и този залог или преотстъпване са правно валидни и изпълними във всички относими юрисдикции и са безусловни и неотменими;
   - институцията - трета страна е уведомена за залога или преотстъпването; в резултат на уведомлението институцията - трета страна е в състояние да извърши плащанията единствено към Банката или към други лица само с предварителното съгласие на Банката.
3. Държавни ценни книжа се приемат като обезпечение за целите на обезценка при изрично одобрение от Комитета по обезценки.
4. Недвижимото имущество ще бъде квалифицирано като приемливо обезпечение, само ако са изпълнени всички изисквания, предвидени по-долу, т.е. трябва да бъдат изпълнени следните изисквания за правна сигурност:
   - ипотеката или съответните тежести подлежат на изпълнение във всички юрисдикции, които са релевантни към момента на сключване на договора за кредит и ще бъдат своевременно и надлежно вписани;
   - изпълнени са всички законови изисквания за учредяване на залога;
   - споразумението за защитата и правният процес, който е залегнал в неговата основа, дават възможност на институцията да реализира стойността на защитата, в рамките на разумен период от време.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

2 Управление на финансовия риск (продължение)

а Кредитен риск (продължение)

В съответствие с чл. 208 от Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници и за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012, се спазват следните изисквания по отношение на наблюдението на стойностите и оценката на имотите:

- Групата наблюдава стойността на недвижимата собственост периодично – за търговски недвижими имоти най-малко веднъж годишно, а за жилищна недвижима собственост веднъж на всеки три години. Групата извършва по-често наблюдение, когато настъпват значителни промени в пазарните условия;
- Оценката на имотите се преразглежда, когато информацията, с която разполага Групата, показва, че стойността им е спаднала значително спрямо общите пазарни цени, като прегледът се извършва от оценител, който притежава необходимата квалификация, умения и опит за извършване на оценка и който е независим от процеса по вземане на решения за отпускане на кредит. Групата може да използва статистически методи за наблюдение на стойността на имуществото и за установяване на имущество, което изисква преразглеждане на оценката.

Следващата таблица показва брутния размер на предоставените заеми на клиенти по вид на обезпеченията:

Към 31 декември	**Предоставени заеми на клиенти**			
	2019 г.		**2018 г.**	
	Брутна сума	**Обезпечение**	**Брутна сума**	**Обезпечение**
Кредити, обезпечени с ипотека	89,082	86,758	79,866	76,565
Кредити с парични обезпечения	972	972	916	912
Кредити с други обезпечения	13,245	12,922	2,973	2,583
Необезпечени кредити	603,641	-	505,801	-
Общо предоставени заеми на клиенти	**706,940**	**100,652**	**589,556**	**80,060**

В следващата таблица е представена степента на покритие на кредитния риск чрез обезпечение, предствено като процент от балансовата стойност на кредитите по тип на обезпечението към 31 декември 2019 г. и 31 декември 2018 г. Стойността на обезпеченията е взета до размера на експозициите, за които се отнасят, като по този начин е изключен ефектът от обезпеченост, надвишаваща експозицията. Експозициите, обезпечени с ипотека имат покритие за кредитен риск от 97 %, а тези обезпечени с парични средства – 100 %, което показва степента на изложеност на Групата към риск от кредитни загуби.

	2019 г.	**2018 г.**
Кредити, обезпечени с ипотека	97%	96%
Кредити с парични обезпечения	100%	100%
Кредити с други обезпечения	98%	87%

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

2 Управление на финансовия риск (продължение)

а Кредитен риск (продължение)

Условни пасиви и неотменими ангажименти

Гаранциите и акредитивите, които представляват неотменим ангажимент от страна на Групата да извърши необходимото плащане, в случай че клиентът не изпълни своето задължение към трета страна, пораждат същия тип риск, както кредитите. Документарните и търговските акредитиви, които са писмени ангажименти на Групата от името на клиент, упълномощил трета страна да издава нареждания към Групата до договорена сума при определени условия, се обезпечават с парични депозити или други заложени обезпечения в полза на Групата, и съответно Групата отчита минимални нива на риск.

Ангажиментите за предоставяне на кредити представляват неизползваната част от разрешения размер на кредити, гаранции или акредитиви. Групата контролира срока на падеж на кредитните ангажименти, тъй като в повечето случаи дългосрочните ангажименти носят по-голям кредитен риск в сравнение с краткосрочните.

Кредитният конверсионен коефициент („CCF"), се определя по реда на чл. 166 (10) и приложение I на Регламент 575/2013. Групата няма предявени гаранции в рамките на пет предходни години и за това към 31.декември 2018 г. не счита съществен риск за предявяване на гаранции.

Максимално излагане на кредитен риск преди приспадане на обезпечения

Следващата таблица представя най-неблагоприятния сценарий на експозиция към кредитен риск на Групата към 31 декември 2019 г. и 31 декември 2018 г., без да се вземат предвид обезпеченията. За балансовите активи експозициите се базират на нетните балансови стойности, отразени към датата на баланса.

Към 31 декември	**Максимална експозиция**	
	2019 г.	**2018 г.**
Парични средства по сметки в централни банки	86,611	110,602
Предоставени средства на други банки	12,879	17,120
Деривативи	745	306
Предоставени заеми на клиенти:		
Корпоративни клиенти	127,143	98,611
Физически лица	498,606	416,030
Финансов лизинг	11,201	16,859
Финансови активи по справедлива стойност в ДВД	111,625	66,377
Други вземания	3,578	4,839
Експозициите към кредитен риск, свързани с условни пасиви и неотменяеми ангажименти, са следните:		
Гаранции	703	938
Неусвоени кредитни ангажименти	33,899	29,548
Общо максимална експозиция	**886,990**	**761,230**

Пояснителни бележки към индивидуалния финансов отчет (продължение)

2 Управление на финансовия риск (продължение)

а Кредитен риск (продължение)

Сегментиране и модели за изчисляване на очаквани кредитни загуби

Всички кредитни рискови експозиции се оценяват и класифицират на базата на периода на просрочване на дължимите суми (главница и лихва) на ниво клиент, както следва, като целият процес на сегментиране за целите на обезценка може да бъде разделен на няколко стъпки.

Стъпка 1 Идентификация на групата
За изчисляване на очаквани кредитни загуби се извършва сегментация на портфейла на Групата на сегменти със сходни характеристики на продукта.

За групи финансови активи със сходни характеристики се предоставя историческа информация за неизпълнение и PD / LGD / EAD (вероятност за неизпълнение / загуба при неизпълнение / експозиция при неизпълнение), като се изчисляват за всяка комбинация от групи финансови активи и фаза на обезценка.

Стъпка 2 Определяне на фаза и преход
Критерии за определяне на фаза:
- име на фазата;
- име на сегмента (продукт);
- дни просрочие

Стъпка 3 Идентификация на модел и метод
- за групата експозиции със сходни характеристики се прилага колективен модел;
- за индивидуални експозиции, които не попадат в група експозиции със сходни характеристики, се прилагат индивидуални модели за оценка

Стъпка 4 Процес на изчисление PD / LGD / EAD
<u>Фаза 1 и Фаза 2 PD / LGD / EAD (12 месечна очаквана загуба и очаквана загуба за целия срок на инструмента, респективно)</u>

За Фаза 1 се прави прогнозна оценка на очакваната загуба за 12 месеца на база на:
- 12-месечни индикатори за стойността на PD;
  - закъснели плащания (период от 12 месеца) чрез анализ на преход от един период в друг според дните просрочие по продукти и група по брой дни закъснение от един период в друг;
  - изчисляване на просрочени плащания чрез миграционна матрица.
- зчисляване на LGD на база на:
  - паричните потоци от събиране на вземания чрез „винтидж“ анализ на историческите парични потоци от събиране на вземания;
  - данни за обезпеченията чрез анализ на възстановяването на парични потоци чрез реализация на обезпечения;
  - анализ на историческите нива на събираемост.

За Фаза 2 се извършва приблизителна оценка на очакваната загуба за целия срок на инструмента на база на:
- Индикатори за продължителността на срока на инструмента:
  - закъснели плащания чрез анализ на преход от един период в друг според дните просрочие по продукти;
  - изчисляване на просрочени плащания чрез миграционна матрица.

Пояснителни бележки към индивидуалния финансов отчет (продължение)

2 Управление на финансовия риск (продължение)

а Кредитен риск (продължение)

- Изчисляване на LGD на база на:
  - паричните потоци от събиране на вземания чрез „винтидж" анализ на историческите парични потоци от събиране на вземания;
  - данни за обезпеченията чрез анализ на събирането на парични потоци чрез реализация на обезпечения;
  - исторически анализ на нивата на събираемост.

Фаза 3 Очаквана кредитна загуба за целия срок на инструмента

Фаза 3 изисква оценка на очакваната загуба за целия срок на дълговия инструмент с обективни доказателства за обезценка, както следва:

- Парични потоци от събиране на вземанията
  - използват се договорни парични потоци;
  - парични потоци от реални плащания;
  - очаквани парични потоци.
- Изчислен ефективен лихвен процент
- Изчисляване на LGD на база на:
  - паричните потоци от събиране на вземания чрез „винтидж" анализ на историческите парични потоци от събиране на вземания;
  - данни за обезпеченията чрез анализ на събирането на парични потоци чрез реализация на обезпечения;
  - исторически анализ на нивата на събираемост.

Стъпка 5 Изчисление на очакваната кредитна загуба
МСФО 9 дефинира модела на очакваната загуба, въз основа на който се определят предвидените провизии за загуби, които се очаква да възникнат в резултат на бъдещи вероятни събития. Групата прилага следната формула за изчисление на обезценката:

ECL (очаквана кредитна загуба) = EAD * PD * LGD

Факторите или индикаторите, които Групата трябва да взема предвид при определяне дали е необходимо признаването на 12-месечна очаквана кредитна загуба или очаквана кредитна загуба за целия срок на инструмента, са следните:

1. Съществуващи или прогнозни неблагоприятни промени в стопанските, финансовите или икономическите условия, които се очаква да доведат до значителна промяна в способността на заемополучателя да изпълнява своите задължения по дълга.
2. Действителна или очаквана значителна промяна в оперативните резултати на кредитополучателя, несъстоятелност, увеличаване на несъбираемите вземания, действително или очаквано намаление на приходите, увеличаване на оперативните рискове, дефицит на оборотен капитал, влошаващо се качество на активите, повишени показатели на финансовия ливъридж, влошаване на ликвидността, промени в управлението или организационната структура (в т.ч. закриване на дял от бизнеса), водещи до значителна промяна в способността на кредитополучателя да изпълнява своите задължения по дълга.

Пояснителни бележки към индивидуалния финансов отчет (продължение)

2 Управление на финансовия риск (продължение)

а Кредитен риск (продължение)

3. Значително повишаване на кредитния риск по други финансови инструменти на същия кредитополучател.
4. Действителна или очаквана значителна неблагоприятна промяна в регулаторната, икономическата или технологичната среда на кредитополучателя, водеща до значителна промяна в способността на кредитополучателя да изпълнява своите задължения по дълга, като например спад в търсенето на продуктите, продавани от кредитополучателя, поради промяна в технологията.
5. Значителни промени в стойността на обезпечението по задължението или в качеството на предоставените от трети страни гаранции или кредитни подобрения, които се очаква да намалят икономическия стимул на кредитополучателя да извършва планираните по договора плащания или по друг начин да въздействат върху вероятността от настъпване на неизпълнение.
6. Значителна промяна в качеството на гаранцията, предоставена от акционер (или от родителите на физическо лице), ако акционерите (или родителите) имат стимул и финансовата възможност да предотвратят настъпване на неизпълнение чрез вливане на капитал или парични средства.
7. Значителни промени, като например намаляване на финансовото подпомагане от предприятие-майка или друго свързано предприятие, или действителна или очаквана значителна промяна в качеството на кредитно подобрение, които се очаква да намалят икономическия стимул на кредитополучателя да извършва планираните по договора плащания.
8. Очаквани промени в кредитната документация (т.е. промени в договорните условия), включително очаквано нарушение на договора, което може да доведе до дерогации или изменения, отсрочки при изплащането на лихва, увеличения на лихвения процент, изискващи допълнителни обезпечения или гаранции, или други промени на договорната рамка на инструмента.
9. Значителни промени в очакваните резултати и поведение на кредитополучателя, включително промени в платежния статут на кредитополучателите в Групата.
10. Информация за просрочие, включително презумпции за просрочие до 30 дни.
11. Мерки за преструктуриране спрямо кредитополучател или група от взаимосвързани кредитополучатели.

При индивидуалната оценка във връзка с действията на Групата при промените в кредитния риск, Групата взема предвид резултата от оценката на всеки един от кредитите на юридически лица на регулярна основа чрез индивидуална оценка, основаваща се на текущото и историческото финансово представяне, поведението на клиента по други финансови инструменти в Групата, размера на кредита и времето от отпускане на заема и анализ на обезпеченията. За микрокредити на юридически лица, които се оценяват колективно, Банката прилага колективна оценка на портфейлна основа. Допълнително оповестяване относно сементирането за целите на обезценката се съдържа в Пояснителна бележка 3 Счетоводни приблизителни оценки и преценки от съществено значение при прилагането на счетоводната политика.

Изискванията на МСФО 9 за обезценка на **лизингови вземания**: МСФО 9 изисква да се вземат предвид само тези парични потоци, които се използват за измерване на вземането, а не да се правят провизии срещу бъдещи парични потоци, които все още не са признати в отчета за финансовото състояние.

Пояснителни бележки към индивидуалния финансов отчет (продължение)

2 Управление на финансовия риск (продължение)

а Кредитен риск (продължение)

За колективно обезценявани портфейли се прилагат следните изчислителни процедури:

Изчисляване на вероятността за неизпълнение (PD)

Изчислението на вероятността от неизпълнение се базира на месечни миграционни матрици по брой експозиции. Изчислението се извършва на два етапа:

1) изчисление на миграционна матрица за период от 12 месеца;
2) изчисление на миграционни матрици за период от 2 до 5 години за очаквана загуба за целия срок на инструмента (5 години е максималният договорен срок на експозициите, обезценявани на портфейлна основа). За да се изчисли вероятност от неизпълнение за N брой години, съответния брой мигтрационни матрици се умножават.

Размерът загубата при неизпълнение (LGD) се изчислява по следния начин:

LGD = 1 – Процент на възстановяване * Дисконтов фактор

Възстановената сума по конкретен продукт се дисконтира със средния годишен ефективен процент за продукта.

Изчисление на загуба при неизпълнение по лизингов портфейл

За изчислението на параметъра загуба при неизпълнение, критерият за неизпълнение за лизингови договори е изпращането до клиента на уведомление за анулиране на договора за лизинг, съгласно заложените в него клаузи.

Процентът на възстановяване се изчислява за исторически период до седем години, като от изчислението се изключват договорите, анулирани през последните 3 месеца, за които периодът по последващо предлагане на лизинговия актив на други клиенти не е приключил.

Експозиции, надвишаващи 500,000 евро се обезценяват индивидуално и не се включват в изчислението на загубата при неизпълнение.

За всеки анулиран договор, за възстановени суми се считат:

- суми възстановени от клиента след неизпълнение до отчетния месец;
- за придобити активи, сумата се счита за възстановена от датата на последващ договор за лизинг, като в тази сума не се включва евентуална печалба.

Всички възстановени суми се дисконтират до месеца на неизпълнение чрез оригиналния ефективен лихвен процент, който включва договорна лихва и такси за конкретния продукт.

Изчисляване на очаквания размер на експозицията при неизпълнение (EAD)

При изчисляването на очаквания размер на експозицията при неизпълнение се прилага коефициент на изчислената експозиция при неизпълнение в исторически план към размера на експозицията в началото на съответния период.

Кредитен конверсионен коефициент за задбалансови позиции

Обезценка се изчислява също така и за задбалансови експозиции, признати по чл. 9.2.1 и чл. Б2.5 от Регламент 2016/2067. За да се оцени възможно най-точно експозицията при задбалансовите позиции, като например финансови гаранции и кредитни ангажименти, които представляват потенциална допълнителна кредитна загуба, се използва подходящ кредитен конверсионен коефициент.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

2 Управление на финансовия риск (продължение)

а Кредитен риск (продължение)

Кредитният конверсионен коефициент (CCF), се определя по реда на чл 166 (10) и приложение I на Регламент 575/2013.

Предоставените заеми на клиенти са обобщени, както следва:

Предоставени заеми на клиенти

Към 31 декември 2019 г.	Непросрочени и необезценени индивидуално	Просрочени, но необезценени индивидуално	Индивидуално обезценени	Общо
Фаза 1	457,685	94,985	2,097	554,767
Фаза 2	6,607	38,596	324	45,527
Фаза 3	2,730	95,380	8,536	106,646
Брутна стойност	**467,022**	**228,961**	**10,957**	**706,940**
Намалена с: провизии за загуби от обезценка	(11,573)	(65,783)	(3,835)	(81,191)
Балансова стойност	**455,449**	**163,178**	**7,122**	**625,749**

Финансов лизинг

Към 31 декември 2019 г.	Непросрочени и необезценени индивидуално	Просрочени, но необезценени индивидуално	Индивидуално обезценени	Общо
Фаза 1	2,455	329	-	2,784
Фаза 2	258	672	-	930
Фаза 3	15	7,369	1,057	8,441
Брутна стойност	**2,728**	**8,370**	**1,057**	**12,155**
Намалена с: провизии за загуби от обезценка	(10)	(60)	(884)	(954)
Балансова стойност	**2,718**	**8,310**	**173**	**11,201**

Предоставени заеми на клиенти

Към 31 декември 2018 г.	Непросрочени и необезценени индивидуално	Просрочени, но необезценени индивидуално	Индивидуално обезценени	Общо
Фаза 1	367,159	82,400	3,077	452,636
Фаза 2	4,966	36,791	847	42,604
Фаза 3	2,409	81,699	10,208	94,316
Брутна стойност	**374,534**	**200,890**	**14,132**	**589,556**
Намалена с: провизии за загуби от обезценка	(11,355)	(60,176)	(3,384)	(74,915)
Балансова стойност	**363,179**	**140,714**	**10,748**	**514,641**

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

2 Управление на финансовия риск (продължение)

а Кредитен риск (продължение)

Финансов лизинг

Към 31 декември 2018 г.	Непросрочени и необезценени индивидуално	Просрочени, но необезценени индивидуално	Индивидуално обезценени	Общо
Фаза 1	4,778	2,233	-	7,011
Фаза 2	205	2,239	-	2,444
Фаза 3	174	6,984	1,256	8,414
Брутна стойност	**5,157**	**11,456**	**1,256**	**17,869**
Намалена с: провизии за загуби от обезценка	(20)	(48)	(942)	**(1,010)**
Балансова стойност	**5,137**	**11,408**	**314**	**16,859**

Общата сума на провизиите за загуби от обезценка по кредити и аванси е 82,145 хил. лева (2018 г.: 75,925 хил. лева). Начислените провизии по индивидуално оценени финансови активи са в размер на 4,719 хил. лева (2018 г.: 4,326 хил. лева), а начислените провизии на база колективна обезценка са в размер на 77,426 хил. лева (2018 г.: 71,599 хил. лева). Допълнителна информация за провизиите за загуба от обезценка по предоставените заеми на клиенти е представена в Пояснителна бележка 16.

През 2019 г. предоставените заеми на клиенти, отпуснати от Групата, преди обезценка, са нарастнали с 18.38 % спрямо предходната година. С цел ефективно управление на кредитния риск, Групата продължава активно да се занимава с предоговаряне, преструктуриране и закриване на съществуващи рискови експозиции.

Предоставени заеми на клиенти, които са непросрочени и необезценени индивидуално

Предоставените заеми и финансови лизинги на клиенти, които са непросрочени и необезценени индивидуално, са представени в следващата таблица според съответния тип на клиента:

Към 31 декември 2019 г.	Корпоративни клиенти	Физически лица	Финансов лизинг	Общо
Фаза 1	84,132	373,553	2,455	**460,140**
Фаза 2	5,163	1,444	258	**6,865**
Фаза 3	2,464	266	15	**2,745**
Брутна стойност	**91,759**	**375,263**	**2,728**	**469,750**
Намалена с: провизии за загуби от обезценка	(595)	(10,978)	(10)	**(11,583)**
Балансова стойност	**91,164**	**364,285**	**2,718**	**458,167**
Общо	**91,759**	**375,263**	**2,728**	**469,750**
От които:				
Кредити със стандартен риск	*89,387*	*374,682*	*2,728*	***466,797***
Кредити с по-висок риск	*2,372*	*581*	-	***2,953***

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

2 Управление на финансовия риск (продължение)

а Кредитен риск (продължение)

Кредити с по-висок риск са такива, които са били в просрочие в последните шест месеца и към датата на отчета са непросрочени и необезценени.

Към 31 декември 2018 г.	Корпоративни клиенти	Физически лица	Финансов лизинг	Общо
Фаза 1	58,662	308,497	4,778	**371,937**
Фаза 2	3,040	1,926	205	**5,171**
Фаза 3	1,916	493	174	**2,583**
Брутна стойност	**63,618**	**310,916**	**5,157**	**379,691**
Намалена с: провизии за загуби от обезценка	(539)	(10,816)	(20)	**(11,375)**
Балансова стойност	**63,079**	**300,100**	**5,137**	**368,316**
Общо	**63,618**	**310,916**	**5,157**	**379,691**
От които:				
Кредити със стандартен риск	*61,702*	*309,650*	*5,157*	***376,509***
Кредити с по-висок риск	*1,916*	*1,266*	*-*	***3,182***

Портфейлът от предоставени кредити на физически лица, който формира 79.89% (2018: 81.89%) от всички непросрочени и необезценени индивидуално вземания, е силно диверсифициран, както по брой, така и по сума. Същият е съставен от много на брой малки експозиции, без наличие на географски и секторни концентрации, характерен е със своята краткосрочност и доказано на базата на историческия опит високо кредитно качество. По отношение на предоставените кредити на корпоративни клиенти това са основно малки и средни предприятия с приемливо кредитно качество и в рамките на рисковия апетит на Групата. Кредитният портфейл представлява кредити, обезпечени основно с ипотеки.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

2 Управление на финансовия риск (продължение)

а Кредитен риск (продължение)

Предоставени заеми на клиенти, които са просрочени, но не са обезценени индивидуално

Предоставените заеми на клиенти, които са просрочени и необезценени индивидуално са разделени за представяне на качеството на кредитния риск, основано на исторически анализ на неизпълнението на задълженията на клиентите. Групата с по-висок кредитен риск включва експозиции, просрочвани повече от 90 дни през последните шест месеца към датата на отчета. Всички останали експозиции са включени в групата със стандартно качество на кредитен риск.

Към 31 декември 2019 г.	Корпоративни клиенти	Физически лица	Финансов лизинг	Общо
Фаза 1	**9,260**	**85,725**	**329**	**95,314**
Просрочени до 30 дни	9,260	85,725	329	95,314
Фаза 2	**9,369**	**29,227**	**672**	**39,268**
Просрочени до 30 дни	1,205	3,205	59	4,469
Просрочени от 31 до 60 дни	7,404	18,005	588	25,997
Просрочени от 61 до 90 дни	760	8,017	25	8,802
Фаза 3	**13,034**	**82,346**	**7,369**	**102,749**
Просрочени до 90 дни	658	1,996	-	2,654
Просрочени над 90 дни	12,376	80,350	7,369	100,095
Брутна стойност	**31,663**	**197,298**	**8,370**	**237,331**
Намалена с: провизии за загуби от обезценка	(2,806)	(62,977)	(60)	(65,843)
Балансова стойност	**28,857**	**134,321**	**8,310**	**171,488**

Към 31 декември 2018 г.	Корпоративни клиенти	Физически лица	Финансов лизинг	Общо
Фаза 1	**11,599**	**70,801**	**2,233**	**84,633**
Просрочени до 30 дни	11,599	70,801	2,233	84,633
Фаза 2	**5,135**	**31,656**	**2,239**	**39,030**
Просрочени до 30 дни	1,419	2,521	424	4,364
Просрочени от 31 до 60 дни	2,239	20,514	1,641	24,394
Просрочени от 61 до 90 дни	1,477	8,621	174	10,272
Фаза 3	**9,509**	**72,190**	**6,984**	**88,683**
Просрочени до 90 дни	3,007	1,128	2,539	6,674
Просрочени над 90 дни	6,502	71,062	4,445	82,009
Брутна стойност	**26,243**	**174,647**	**11,456**	**212,346**
Намалена с: провизии за загуби от обезценка	(1,459)	(58,717)	(48)	(60,224)
Балансова стойност	**24,784**	**115,930**	**11,408**	**152,122**

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

2 Управление на финансовия риск (продължение)

а Кредитен риск (продължение)

Според вътрешните си правила и политики, Групата оценява индивидуално корпоративните кредити в своя портфейл и изчислява провизия за обезценка при наличие на обективни доказателства за обезценка. Потребителските кредити и кредитите на дребно се разглеждат за наличие на индикатори за обезценка на портфейлна основа, като кредитното качество се определя на базата на анализ на дни просрочие и съответен обем на просрочието.

Предоставени заеми на клиенти, които са индивидуално обезценени

Към 31 декември 2019 г.	Корпоративни клиенти	Физически лица	Финансов лизинг	Общо
Фаза 1	2,097	-	-	**2,097**
Фаза 2	324	-	-	**324**
Фаза 3	8,536	-	1,057	**9,593**
Брутна стойност	**10,957**	**-**	**1,057**	**12,014**
Намалена с: провизии за загуби от безценка	(3,835)	-	(884)	**(4,719)**
Балансова стойност	**7,122**	**-**	**173**	**7,295**

Към 31 декември 2018 г.	Корпоративни клиенти	Физически лица	Финансов лизинг	Общо
Фаза 1	3,077	-	-	**3,077**
Фаза 2	847	-	-	**847**
Фаза 3	10,170	38	1,256	**11,464**
Брутна стойност	**14,094**	**38**	**1,256**	**15,388**
Намалена с: провизии за загуби от безценка	(3,346)	(38)	(942)	**(4,326)**
Балансова стойност	**10,748**	**-**	**314**	**11,062**

За индивидуално оценяваните позиции, кредитите се третират като обезценени в момента, в който са налице обективни доказателства за възникнала загуба от обезценка.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

2 Управление на финансовия риск (продължение)

а Кредитен риск (продължение)

Следващите таблици показват движението между фазите на предоставени кредити на корпоративни клиенти:

	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Общо
Брутна стойност на кредитните експозиции към 01.01.2019 г., съгласно МСФО 9	80,349	11,466	30,009	**121,824**
Нови кредити – възникнали или закупени	71,429	4,514	3,972	**79,915**
Погасени кредити	(32,051)	(2,000)	(3,741)	**(37,792)**
Трансфери до Фаза 1	1,304	(1,246)	(58)	-
Трансфери до Фаза 2	(9,275)	9,416	(141)	-
Трансфери до Фаза 3	(2,396)	(3,333)	5,729	-
Обезценка по кредити с непроменена фаза	(9,489)	(2,798)	740	**(11,547)**
Събиране на вземания по кредити Фаза 3	-	-	(3,429)	**(3,429)**
Отписани кредити	-	-	(247)	**(247)**
Курсови разлики	(1,636)	(232)	(382)	**(2,250)**
Брутна стойност на кредитните експозиции към 31.12.2019 г.	**98,235**	**15,787**	**32,452**	**146,474**

	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Общо
Провизии за загуби от обезценка към 01.01.2019 г.	797	430	5,096	**6,323**
Нови кредити – възникнали или закупени	612	353	908	**1,873**
Погасени кредити	(433)	(119)	(465)	**(1,017)**
Трансфери до Фаза 1	55	(24)	(31)	-
Трансфери до Фаза 2	(50)	62	(12)	-
Трансфери до Фаза 3	(61)	(196)	257	-
Обезценка по кредити с непроменена фаза	85	771	802	**1,658**
Събиране на вземания по кредити Фаза 3	-	-	(257)	**(257)**
Отписани кредити	-	-	(247)	**(247)**
Курсови разлики	(289)	(694)	816	**(167)**
Провизии за загуби от обезценка към 31.12.2019 г.	**716**	**583**	**6,867**	**8,166**

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

2 Управление на финансовия риск (продължение)

а Кредитен риск (продължение)

Следващите таблици показват движението между фазите на предоставени кредити на корпоративни клиенти:

	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Общо
Брутна стойност на кредитните експозиции към 01.01.2018 г., съгласно МСФО 9	61,608	11,850	43,013	**116,471**
Нови кредити – възникнали или закупени	43,009	4,308	1,611	**48,928**
Погасени кредити	(14,058)	(1,762)	(6,375)	**(22,195)**
Трансфери до Фаза 1	8,132	(3,937)	(4,195)	**-**
Трансфери до Фаза 2	(5,689)	6,085	(396)	**-**
Трансфери до Фаза 3	(3,317)	(2,022)	5,339	**-**
Обезценка по кредити с непроменена фаза	(9,336)	(3,056)	(306)	**(12,698)**
Събиране на вземания по кредити Фаза 3	-	-	(8,716)	**(8,716)**
Отписани кредити	-	-	-	**-**
Курсови разлики	-	-	34	**34**
Брутна стойност на кредитните експозиции към 31.12.2018 г.	**80,349**	**11,466**	**30,009**	**121,824**

	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Общо
Провизии за загуби от обезценка към 01.01.2018 г.	498	175	5,351	**6,024**
Нови кредити – възникнали или закупени	692	267	505	**1,464**
Погасени кредити	(29)	(43)	(807)	**(879)**
Трансфери до Фаза 1	44	(17)	(27)	**-**
Трансфери до Фаза 2	(29)	29	-	**-**
Трансфери до Фаза 3	(52)	(29)	81	**-**
Обезценка по кредити с непроменена фаза	(316)	275	951	**910**
Събиране на вземания по кредити Фаза 3	-	-	(401)	**(401)**
Отписани кредити	-	-	(543)	**(543)**
Курсови разлики	(11)	(227)	(14)	**(252)**
Провизии за загуби от обезценка към 31.12.2018 г.	**797**	**430**	**5,096**	**6,323**

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

2 Управление на финансовия риск (продължение)

а Кредитен риск (продължение)

Следващите таблици показват движението между фазите на предоставени кредити на физически лица:

	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Общо
Брутна стойност на кредитните експозиции към 01.01.2019 г., съгласно МСФО 9	379,298	33,582	72,721	**485,601**
Нови кредити – възникнали или закупени	420,805	21,865	29,201	**471,871**
Погасени кредити	(222,960)	(9,157)	(8,440)	**(240,557)**
Трансфери до Фаза 1	7,941	(6,039)	(1,902)	**-**
Трансфери до Фаза 2	(14,152)	14,273	(121)	**-**
Трансфери до Фаза 3	(21,425)	(12,077)	33,502	**-**
Обезценка по кредити с непроменена фаза	(89,234)	(11,421)	(9,730)	**(110,385)**
Събиране на вземания по кредити Фаза 3	22	24	(3,078)	**(3,032)**
Отписани кредити	(243)	(320)	(29,306)	**(29,869)**
Курсови разлики	(736)	(62)	(211)	**(1,009)**
Брутна стойност на кредитните експозиции към 31.12.2019 г.	**459,316**	**30,668**	**82,636**	**572,620**

	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Общо
Провизии за загуби от обезценка към 01.01.2018 г.	15,389	8,350	45,865	**69,604**
Нови активи – възникнали или закупени	14,050	5,586	19,553	**39,189**
Погасени активи	(7,562)	(1,662)	(5,946)	**(15,170)**
Трансфери до Фаза 1	3,378	(1,559)	(1,819)	**-**
Трансфери до Фаза 2	(848)	955	(107)	**-**
Трансфери до Фаза 3	(1,645)	(3,519)	5,164	**-**
Обезценка по кредити с непроменена фаза	(5,730)	(752)	22,636	**16,154**
Събиране на вземания по кредити Фаза 3	-	-	(2,154)	**(2,154)**
Отписани кредити	(1,382)	215	(31,675)	**(32,842)**
Курсови разлики	(97)	(21)	(684)	**(802)**
Провизии за загуби от обезценка към 31.12.2018 г.	**15,553**	**7,593**	**50,833**	**73,979**

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

2 Управление на финансовия риск (продължение)

а Кредитен риск (продължение)

Следващите таблици показват движението между фазите на предоставени кредити на физически лица:

	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Общо
Брутна стойност на кредитните експозиции към 01.01.2018 г., съгласно МСФО 9	328,772	24,190	39,708	**392,670**
Нови кредити – възникнали или закупени	299,642	20,926	23,713	**344,281**
Погасени кредити	(164,985)	(9,983)	(12,612)	**(187,580)**
Трансфери до Фаза 1	12,811	(5,022)	(7,789)	**-**
Трансфери до Фаза 2	(15,618)	16,721	(1,103)	**-**
Трансфери до Фаза 3	(30,272)	(7,070)	37,342	**-**
Обезценка по кредити с непроменена фаза	(50,610)	(6,180)	22,950	**(33,840)**
Събиране на вземания по кредити Фаза 3	-	-	(5,055)	**(5,055)**
Отписани кредити	(442)	-	(24,433)	**(24,875)**
Брутна стойност на кредитните експозиции към 31.12.2018 г.	**379,298**	**33,582**	**72,721**	**485,601**

	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Общо
Провизии за загуби от обезценка към 01.01.2018 г.	10,453	6,442	24,888	**41,783**
Нови кредити – възникнали или закупени	11,053	4,721	16,143	**31,917**
Погасени кредити	(10,969)	(935)	(6,674)	**(18,578)**
Трансфери до Фаза 1	961	(269)	(692)	-
Трансфери до Фаза 2	(666)	773	(107)	-
Трансфери до Фаза 3	(3,759)	(509)	4,268	-
Обезценка по кредити с непроменена фаза	8,782	(1,873)	34,032	**40,941**
Събиране на вземания по кредити Фаза 3	-	-	(1,605)	**(1,605)**
Отписани кредити	(442)	-	(24,433)	**(24,875)**
Курсови разлики	(24)	-	45	**21**
Провизии за загуби от обезценка към 31.12.2018 г.	**15,389**	**8,350**	**45,865**	**69,604**

Пояснителни бележки към индивидуалния финансов отчет (продължение)

2 Управление на финансовия риск (продължение)

а Кредитен риск (продължение)

Концентрация на риск по географски сектори на финансови активи с експозиция към кредитен риск

Географски сектори

Финансови активи	**2019 г.**	**2018 г.**
България	359,562	324,669
Румъния	432,199	373,869
Люксембург	14,202	10,716
Хърватия	11,601	-
Гърция	9,755	-
Сърбия	7,566	-
Полша	5,606	-
Норвегия	4,433	11,226
Други страни	7,463	10,264
Общо финансови активи	**852,387**	**730,744**

Експозиции към кредитен риск, свързани с условни пасиви и неотменими ангажименти:

България	9,630	11,640
Румъния	24,936	18,845
Други страни	36	1
Общо финансови активи и условни пасиви и неотменими ангажименти	**886,989**	**761,230**

Пояснителни бележки към индивидуалния финансов отчет (продължение)

2 Управление на финансовия риск (продължение)

Следващата таблица представя анализ на предоставените средства на други банки към 31 декември 2019 г. и 31 декември 2018 г. по критерии, заложени от рейтинг агенция на базата на кредитни оценки на призната външна институция. В таблицата са приложени рейтинги на Standard and Poor's или техни еквиваленти:

	31 декември 2019 г.			31 декември 2018 г.	
Рейтинг	**Финансови активи по справедлива стойност в друг всеобхватен доход**	**Предоставени средства на други банки**	**Рейтинг**	**Финансови активи по справедлива стойност в друг всеобхватен доход**	**Предоставени средства на други банки**
A2 (Moody's)	9,755	-	A2 (Moody's)	-	-
Baa1 (Moody's)	-	3,156	Baa1 (Moody's)	-	3,080
B- (Fitch)	-	24	B- (Fitch)	-	44
BBB (Fitch)	-	828	BBB (Fitch)	-	3,190
BBB (BCRA)	-	25	BBB (BCRA)	-	-
Baa3 (Moody's)	63,975	30	Baa3 (Moody's)	39,016	22
BBB+ (Fitch)	-	155	BBB+ (Fitch)	-	-
BBB- (Fitch)	-	-	BBB- (Fitch)	-	-
BBB- (BCRA)	-	7,933	BBB- (BCRA)	-	6,007
BB+ (BCRA)	-	48	BB+ (BCRA)	-	4,268
BB+ (Fitch)	-	-	BB+ (Fitch)	-	45
BB (Fitch)	-	631	BB (Fitch)	-	433
BB- (Fitch)	-	1	BB- (Fitch)	-	31
Ba2 (Moody's)	11,601	-	Ba2 (Moody's)	1,827	-
Ba3 (Moody's)	7,566	-	Ba3 (Moody's)	3,500	-
B1 (Moody's)	-	48	B1 (Moody's)	-	-
B2 (Moody's)	10,539	-	B2 (Moody's)	10,716	-
Без рейтинг	8,189	-	Без рейтинг	11,318	-
Общо	**111,625**	**12,879**	**Общо**	**66,377**	**17,120**

Предоставените средства на други банки са класифицирани във Фаза 1 към 31.12.2019 г. Начислените провизии за общи кредитни загуби към 31.12.2019 г. са както следва:

- предоставени средства на други банки – 3 хил. лева, отчетени в намаление на общия дълг;
- финансови активи по справедлива стойност в друг всеобхватен доход – 220 хил. лева, отчетени в друг всеобхватен доход.

Към 31 декември 2019 г. рейтингът на паричните средства по сметки в централни банки е BBB (2018 г.: BBB-).

Предоставените средства на други банки и други финансови институции без рейтинг се категоризират вътрешно на база на анализ на количествени и качествени фактори.

Към 31 декември 2019 г. и 31 декември 2018 г., другите вземания са нито просрочени, нито обезценени. Другите вземания се уреждат в рамките на 30 дневен период след датата на тяхното възникване и по тази причина се считат за непросрочени. Към датата на публикуване на финансовите отчети, другите вземания са изцяло погасени.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

2 Управление на финансовия риск (продължение)

а Кредитен риск (продължение)

Към 31 декември 2019 г.	Брутна стойност	Инструменти с изменения в условията Фаза 2	Инструменти с изменения в условията Фаза 3	Обща сума на предоставени заеми на клиенти с мерки на преструктуриране	Съотношение спрямо общият брутен кредитен портфейл в сегмента
Предоставени заеми на клиенти					
Корпоративни клиенти	146,089	3,046	18,094	**21,140**	14.47%
Физически лица	511,922	40	1	**41**	0.01%
Обща сума	**658,011**	**3,086**	**18,095**	**21,181**	**3.22%**

Към 31 декември 2019 г.	Фаза 2	Фаза 3	Обща сума
Обезценка по преструктурирани заеми на клиенти			
Корпоративни клиенти	40	3,123	3,163
Физически лица	11	1	12
Обща сума	**51**	**3,124**	**3,175**

Към 31 декември 2018 г.	Брутна стойност	Инструменти с изменения в условията Фаза 2	Инструменти с изменения в условията Фаза 3	Обща сума на предоставени заеми на клиенти с мерки на преструктуриране	Съотношение спрямо общият брутен кредитен портфейл в сегмента
Предоставени заеми на клиенти					
Корпоративни клиенти	103,952	577	18,501	**19,078**	15.95%
Физически лица	485,604	53	14	**67**	0.02%
Обща сума	**589,556**	**630**	**18,515**	**19,145**	**3.43%**

Към 31 декември 2018 г.	Фаза 2	Фаза 3	Обща сума
Обезценка по преструктурирани заеми на клиенти			
Корпоративни клиенти	1	2,111	2,112
Физически лица	10	-	10
Обща сума	**11**	**2,111**	**2,122**

Пояснителни бележки към индивидуалния финансов отчет (продължение)

2 Управление на финансовия риск (продължение)

б Пазарен риск

Групата е изложена на пазарен риск. Това е рискът от промяна на справедливата стойност или бъдещите парични потоци по финансов актив, породена от промени в пазарните цени. Пазарният риск възниква от открити лихвени, валутни и капиталови позиции, които са изложени на влиянието на общи и специфични изменения в пазарни проценти и цени като лихвени проценти, кредитен обхват, обменни курсове и цени на ценни книжа. Компонентите на пазарния риск са валутен риск и лихвен риск.

Лихвен риск е рискът от потенциална загуба вследствие на неблагоприятни промени в лихвените проценти. Той включва риск от промяна в кривата на доходност, базисен риск, спред риск и други.

Валутен риск е рискът от потенциална загуба в следствие на неблагоприятни промени във валутните курсове спрямо основната валута. Той включва цялостен риск (или глобален валутен риск, засягащ цялостната дейност на Групата – приходи, разходи, динамика на паричните потоци, независимо от това към кой пазар са ориентирани операциите), променлив риск и конвертируем риск.

Рискът, свързан с промяна в справедливата стойност на цените на ценните книжа е рискът от потенциална загуба, вследствие на промени в тези цени.

Политиката за пазарен риск на Групата се изработва от звената, отговорни за управление на риска и се одобрява от управителния съвет на Банката. Политиката за пазарен риск се преразглежда периодично и съответните промени се предоставят на управителния съвет. Политиката за пазарен риск се прилага по отношение на контрола на този риск, произтичащ от всички активи, пасиви и условни пасиви и неотменими ангажименти на Групата, съответно покрива финансови и нефинансови операции, които са обект на пазарен риск.

Целите на контрола и надзора на пазарния риск са:

- предпазване на Групата срещу непредвидени пазарни загуби;
- допринасяне за по-стабилни и планирани печалби;
- разработване на ясна, обективна и последователна информация за пазарния риск, която да служи за база за вземане на адекватни решения.

Техники за оценка на пазарния риск

Рисковите фактори, които генерират пазарен риск и следва да бъдат включени в системата за оценка на пазарния риск се състоят, но не се ограничават до следните:

- валутни курсове;
- лихвени проценти;
- справедлива цена на финансови активи държани за търгуване. Групата определя риска като несъществен.

Експозицията на Групата по отношение на деривативи се наблюдава като част от общото управление на пазарния риск.

Пояснителни бележки към индивидуалния финансов отчет (продължение)

2 Управление на финансовия риск (продължение)

б Пазарен риск (продължение)

При тяхното възникване, деривативите често включват единствено взаимно обещание за размяна при заплащане при минимална или никаква първоначална стойност. Въпреки това, тези инструменти често водят до високи нива на задлъжнялост и са много променливи. Сравнително малка промяна в стойността на активите, равнищата на лихвените проценти или други индекси, заложени в основата на деривативите, може да окаже значителен ефект върху печалбата и загубата на Групата.

Суаповете са договорни взаимоотношения между две страни за размяна на плащания на фиксирани периоди от време и на база определени номинални стойности, във връзка със съответен договорен индекс като лихвен процент, валутен курс или капиталов индекс.

При валутните суапове, Групата заплаща определена сума в дадена валута и получава определена сума в друга валута.

Групата използва икономически хедж за промяна във валутните курсове.

Номиналните стойности в следващата таблица показват обема на неуредените транзакции по деривативи към 31 декември 2019 г. и 31 декември 2018 г.

31 декември 2019 г.	**Активи**	**Пасиви**	**Номинална стойност**
Деривативи за хеджиране на промяна в лихвените проценти/валутен риск			
Валутни суапове	745	1,321	299,024

31 декември 2018 г.	**Активи**	**Пасиви**	**Номинална стойност**
Деривативи за хеджиране на промяна в лихвените проценти/валутен риск			
Валутни суапове	306	136	119,835

Към 31 декември 2019 г. Банката има сключени деривативи със следните контрагенти: Банка ДСК (България), Банка Трансилвания (Румъния) и 4Finance SA (Люксембург). Ефектът от сключените договори в печалбата и загубата за отчетния период е загуба в размер на 1,132 хил. лева (2018 г.: загуба от 237 хил. лева).

Валутен риск

Промените във валутния курс оказват съответно въздействие върху финансовото състояние и паричните потоци на Групата и водят до излагането ѝ на валутен риск. Управителният съвет определя лимити за контрол на риска по откритите валутни позиции, които се наблюдават ежедневно. Като правило, Групата не поддържа съществени открити позиции във валути, различни от лева и евро. Групата не изчислява чувствителността към валутния риск за български лева и евро, тъй като към 31 декември 2018 г. левът е фиксиран към еврото. Откритата валутна позиция в нови румънски леи към 31 декември 2019 г. е в размер на 218,491 хил. лева (2018 г.: 167,445 хил. лева) и е хеджирана с валутни форуърди и суапове с номинална стойност 299,024 хил. лева (2018 г.: валутен форуърд в размер на 119,835 хил. лева).

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

2 Управление на финансовия риск (продължение)

б Пазарен риск (продължение)

Валутен риск (продължение)

Чувствителността към промени във валутните курсове е изчислена директно на база на общата нетна открита валутна позиция на Групата във всички валути (с изключение на евро) като 10 % промяна в стойността на местната валута спрямо всички чуждестранни валути (без евро). Валутният курс лев/евро е фиксиран на 1.95583 като част от параметрите на Валутния борд.

Към 31 декември 2019 г.	**Пряк ефект върху печалбата/загубата**
Валутни курсове	
- 10% изменение за местна валута	(17,431)
+ 10% изменение за местна валута	17,431

Към 31 декември 2018 г.	**Пряк ефект върху печалбата/загубата**
Валутни курсове	
- 10% изменение за местна валута	(12,497)
+ 10% изменение за местна валута	12,497

Групата не счита, че има чувствителност и съществен ефект върху капитала, доколкото откритата позиция се управлява с деривативи.

Лихвен риск

Лихвеният риск е рискът, че бъдещите парични потоци на финансов инструмент ще се променят поради промени в пазарните лихвени равнища и риска, че справедливата стойност на финансов инструмент ще се промени поради промени в пазарните лихвени равнища.

Групата поема рискове, свързани с ефекта от промени на пазарни лихвени равнища, както по отношение на собствените си финансови активи, така и по отношение на паричните потоци. В резултат от тези промени, лихвените маржове могат да се увеличат, но могат и да намалеят и да възникнат загуби в случай на неочаквани спадове. Ръководството определя лимити за поддържане на приемливо ниво на лихвения дисбаланс, като тези лимити се следят регулярно.

Следващият анализ на чувствителността илюстрира потенциалното отражение върху отчета за всеобхватния доход на позициите с приложим плаващ лихвен процент. В следващата таблица Групата представя вероятни приемливи отклонения, подбрани на база на пазарната и икономическата среда, наблюдавана през отчетния период.

Към 31 декември 2019 г.	**Ефект от промяна на лихвените проценти върху печалбата/загубата**
Лихвени проценти	
+100 bp изменение	2,532
-100 bp изменение	(2,532)

Към 31 декември 2018 г.	**Ефект от промяна на лихвените проценти върху печалбата/загубата**
Лихвени проценти	
+100 bp изменение	1,543
-100 bp изменение	(1,543)

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

2 Управление на финансовия риск (продължение)

б Пазарен риск (продължение)

Лихвен риск (продължение)

Групата не счита че има съществен ефект върху капитала, тъй като промяната на лихвените нива не оказва съществено влияние върху преоценката на ценните книжа по справедлива стойност в друг всеобхватен доход.

Пазарен риск за капиталови инструменти

Пазарният риск за капиталови инструменти е рискът, че справедливата стойност на капиталовите инструменти ще намалее в резултат на промени в нивата на пазарни индекси и цените на индивидуални акции. За Банкта този риск възниква във връзка с капиталовите инструменти, които се отчитат по справедлива стойност в друг всеобхватен доход. Намаление от 10% в справедливата стойност на тези инструмени към 31 декември 2019 г. би довело до намаление от 443 хил. лева на стойността на собствения капитал на Банката (2018 г.: 1,123 хил. лева). Аналогично увеличение в справедливата стойност би довело до аналогично увеличение на собствения капитал.

в Справедлива стойност на финансовите активи и пасиви

Справедливата стойност е цената, която би била получена от продажба на актив или платена за прехвърляне на пасив в обичайна сделка между пазарни участници към датата на оценката. Оценяването по справедлива стойност се базира на предположението, че сделката за продажба на актив или прехвърляне на пасив се осъществява:

- на основния пазар за съответния актив или пасив; или
- при отсъствие на основен пазар, на най-изгодния пазар за съответния актив или пасив.

Основният или най-изгодният пазар трябва да бъде достъпен за Групата.

Справедливата стойност на актив или пасив се оценява като се правят предположения, които пазарни участници биха направили при определяне на цената на актива или пасива, като се приема, че те действат в своя най-добър икономически интерес.

Оценяването на справедливата стойност на нефинансов актив взема предвид способността на пазарен участник да генерира икономически изгоди от използването на актива според най-ефективната и най-добрата му употреба или от продажбата на актива на друг пазарен участник, който ще използва актива според най-ефективната и най-добрата му употреба.

Групата използва оценителски методи, уместни при обстоятелствата, за които има достатъчно данни за оценяване на справедливата стойност като се максимизира използването на подходящи наблюдавани входящи данни и се свежда до минимум използването на ненаблюдавани входящи данни.

Обикновено за оценяването на справедливата стойност на съществените активи и на съществените пасиви се ангажират външни оценители като необходимостта от тях се преценява всяка година от ръководството на Групата. Външните оценители се избират на база на техния професионален опит, качества и репутация. След обсъждане със специалистите-оценители, ръководството решава кои оценителски методи и входящи данни са най-уместни да бъдат използвани при всеки конкретен случай.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

2 Управление на финансовия риск (продължение)

в Справедлива стойност на финансовите активи и пасиви (продължение)

Към всяка отчетна дата ръководството прави анализ на измененията в стойностите на активите и пасивите, които подлежат на преоценяване съгласно счетоводните политики на Групата. Това включва преглед на ключовите входящи данни, използвани в последната оценка и сравняването им с подходяща историческа информация като сключени договори и други подходящи документи. Също така, ръководството, съвместно със специалистите-оценители, сравнява промените в справедливата стойност на всеки актив или пасив с подходящи външни източници, за да прецени дали промените са разумни.

	Балансова стойност		Справедлива стойност	
	2019 г.	2018 г.	2019 г.	2018 г.
Финансови активи				
Парични средства в каса и по сметки в централни банки	97,658	120,564	97,658	120,564
Предоставени средства на други банки	12,879	17,120	12,879	17,120
Деривативи	745	306	745	306
Предоставени заеми на клиенти:				
Корпоративни клиенти	127,107	98,566	116,669	81,082
Физически лица	498,642	416,075	480,383	404,548
Финансов лизинг	11,201	16,859	10,731	17,220
Финансови активи, по справедлива стойност в друг всеобхватен доход	111,625	66,377	111,625	66,377
Други вземания	3,578	4,839	3,578	4,839
Финансови пасиви				
Привлечени средства от банки	25,507	5,033	25,507	5,033
Деривативи	1,321	136	1,321	136
Привлечени средства от клиенти	608,990	529,933	609,583	527,327
Други привлечени средства	5,856	112	5,856	112
Други задължения	33,909	26,815	33,909	26,815

(а) Финансови активи и пасиви, оценявани по справедлива стойност

Финансовите активи и пасиви се отчитат по справедлива стойност като се използват котирани пазарни цени на активен пазар към датата на отчетния период. В случай на неналични котирани цени, използваните справедливи стойности са историческите стойности намалени със загубата от обезценка, при наличие на такава.

(б) Финансови активи и пасиви, които не се оценяват по справедлива стойност

Предоставени средства на други банки

Предоставените средства на други банки включват междубанкови депозити и текущи сметки. Справедливата стойност на депозитите с плаваща лихва и овърнайт депозитите е близка до тяхната балансова стойност. Оценената справедлива стойност на депозити с фиксирана доходност се основава на дисконтираните парични потоци, използвайки осреднени пазарни лихвени проценти за задължения с подобен кредитен риск и остатъчен матуритет.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

2 Управление на финансовия риск (продължение)

в Справедлива стойност на финансовите активи и пасиви (продължение)

Предоставени заеми на клиенти

Предоставените заеми на клиенти се водят по амортизирана стойност, намалена с провизиите за обезценка. Справедливата стойност на предоставените заеми на клиенти с фиксирана лихва представлява дисконтираната сума на очакваните бъдещи входящи парични потоци, прилагайки статестически данни за лихвени проценти, публикувани от съответните централни банки. През 2019 г. и 2018 г. Групата отпуска потребителски кредити предимно с фиксиран лихвен процент

Привлечени средства от банки и клиенти

Справедливата стойност на привлечените средства от банки е приблизително равна на балансовата им стойност, поради тяхната краткосрочност. Справедливата стойност на привлечените средства от клиенти с фиксирана лихва представлява дисконтираната сума на очакваните бъдещи изходящи парични потоци.

Други привлечени средства

Оценката на справедливата стойност на другите привлечени средства без котирана пазарна цена се основава на дисконтирани парични потоци, прилагайки лихвени проценти по нови задължения със сходен остатъчен матуритет. Справедливата стойност на другите привлечени средства е близка до тяхната балансова стойност, поради факта,че към 31 декември 2019 г. и 2018 г. по-голямата част от тях са с приложим плаващ лихвен процент.

Всички активи и пасиви, които са оценени по справедлива стойност или за които се изисква оповестяване на справедлива стойност във финансовия отчет, са групирани в категории според йерархията на справедливата стойност, както е описано по-долу, въз основа на най-ниското ниво използвани входящи данни, които имат значително влияние при оценяването на справедливата стойност като цяло:

- Ниво 1 – използват се котирани (некоригирани) цени на активни пазари за идентични активи или пасиви;
- Ниво 2 – прилагат се оценителски методи, при които най-ниското ниво използвани входящи данни, съществени за оценката по справедлива стойност, са наблюдавани или пряко, или косвено;
- Ниво 3 – използват се оценителски методи, при които най-ниското ниво използвани входящи данни, съществени за оценката по справедлива стойност, са ненаблюдавани.

За активите и пасивите, които се оценяват регулярно по справедлива стойност, Групата преразглежда категоризирането им на съответното ниво от йерархията на справедливата стойност (въз основа на най-ниското ниво използвани входящи данни, които имат значително влияние при оценяването на справедливата стойност като цяло) към края на отчетния период и определя дали има необходимост от извършване на трансфер(и) от едно ниво в друго.

За целите на оповестяването на справедливата стойност, Групата определя различни класове активи и пасиви в зависимост от тяхното естество, характеристики и риск и от съответното ниво от йерархията на справедливата стойност, описана по-горе.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

2 Управление на финансовия риск (продължение)

в Справедлива стойност на финансовите активи и пасиви (продължение)

Йерархия на справедливата стойност

В таблиците по-долу е представена йерархията на справедливите стойности на активите и пасивите на Групата, оценени съответно към 31 декември 2019 г. и 31 декември 2018 г.

Количествени оповестявания на йерархията на справедлива стойност към 31 декември 2019 г.

	Общо	Котирани цени на активни пазари (Ниво 1)	Значителни наблюдавани входящи данни (Ниво 2)	Значителни ненаблюдавани входящи данни (Ниво 3)
Активи, оценявани по справедлива стойност				
Финансови активи на разположение за продажба	-	-	-	-
Финансови активи по справедлива стойност в друг всеобхватен доход	**111,625**	83,142	23,958	4,525
Предоставени заеми на клиенти:				
Физически лица	**5,439**	-	-	5,439
Деривативи	**745**	-	745	-
Активи, които не се оценяват по справедлива стойност				
Предоставени заеми на клиенти:				
Корпоративни клиенти	**116,669**	-	-	116,669
Физически лица	**474, 944**	-	-	474,944
Финансов лизинг	**10,731**	-	-	10,731
Предоставени средства на други банки	**12,879**	-	12,879	-
Пасиви, които се оценяват по справедлива стойност				
Деривативи	**1,321**	-	1,321	-
Пасиви, които не се оценяват по справедлива стойност				
Привлечени средства от клиенти	**609,583**	-	-	609,583
Привлечени средства от банки	**25,507**	-	-	25,507
Други привлечени средства	**5,856**	-	-	5,856

Поради краткосрочния характер на други активи, предоставени средства на други банки, привлечени средстава от други банки и други пасиви, ръководството на Групата счита, че справедливата им стойност е близка до тяхната балансова стойност към 31 декември 2019 г. и към 31 декември 2018 г.

Към 31 декември 2019 г. и 2018 г. ръководството счита, че няма съществена промяна в условията на пазара, на който са възникнали активите, и параметрите на сделката по възникването им отразяват приемливите нива на доходност за съответния тип финансов инструмент и риск за Групата.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

2 Управление на финансовия риск (продължение)

в Справедлива стойност на финансовите активи и пасиви (продължение)

Йерархия на справедливата стойност (продължение)

При оценката на потребителските кредити, класифицирани в Ниво 3, ръководството прави корекции на пазарно наблюдавана доходност за съответния тип финансов инструмент, за които смята, че отразяват рисковия профил на цедираните вземания.

Равнение на Ниво 3 оценка по справедлива стойност

Баланс към 1 януари 2019 г.	**11,318**
Трансфери към Ниво 3	-
Общо печалба/(загуба) за годината, включена в отчета за всеобхватния доход (през печалбата или загубата)	-
Общо печалба/(загуба) за годината, включена в отчета за всеобхватния доход (през друг всеобхватен доход)	(6,793)
Печалба/загуба от изписани активи	-
Новопридобити активи/(продажби) на активи	5,439
Баланс към 31 декември 2019 г.	**9,964**

Справедливата стойност на некотираните капиталови инструменти в ДВД се изчислява от лицензиран независим оценител, който стъпва върху: 1) метода на публично търгуваните сравними активи и 2) метода на свръхпечалбата на собствения капитал.

През 2019 г. не е имало трансфери между нивата на йерархията на справедливата стойност, както и не са правени промени в използваните техники за оценка през периода.

Описание на техниките за оценка и значителни входящи данни за определяне на справедлива стойност към 31 декември 2019 г.:

	Оценителски метод	**Значителни наблюдавани входящи данни**	**Интервал (средно-претеглено)**	**Анализ на чувствителността**
Предоставени заеми на клиенти	Метод на дисконтираните парични потоци	Статистически данни от централни банки за лихвени проценти по нов бизнес по кредити на сектори нефинансови предприятия и ипотечни кредити по оригинален матуритет	2.45% - 13.75% (6.30 %)	Увеличение (намаление) на лихвените проценти с 5% би довело до промяна в справедливата стойност
Привлечени средства от клиенти	Метод на дисконтираните парични потоци	Статистически данни от централни банки за лихвени проценти по нов бизнес по срочни депозити на сектори нефинансови предприятия и домакинства	0.1% - 5% (2.55%)	Увеличение (намаление) на лихвените проценти с 2% би довело до промяна в справедливата стойност
Други привлечени средства	Метод на дисконтираните парични потоци	Текущ лихвен процент на привличане на заеми	2%	

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

2 Управление на финансовия риск (продължение)

в Справедлива стойност на финансовите активи и пасиви (продължение)

Йерархия на справедливата стойност (продължение)

Количествени оповестявания на йерархията на справедлива стойност към 31 декември 2018 г.

	Общо	Котирани цени на активни пазари (Ниво 1)	Значителни наблюдавани входящи данни (Ниво 2)	Значителни ненаблюдавани входящи данни (Ниво 3)
Активи, оценявани по справедлива стойност				
Финансови активи по справедлива стойност в друг всеобхватен доход	**66,377**	44,343	10,716	11,318
Деривативи	**306**	306	-	-
Активи, които не се оценяват по справедлива стойност				
Предоставени заеми на клиенти:				
Корпоративни клиенти	**81,082**	-	-	81,082
Физически лица	**404,548**	-	-	404,548
Финансов лизинг	**17,220**	-	-	17,220
Предоставени средства на други банки	**17,120**	-	17,120	-
Пасиви, които се оценяват по справедлива стойност				
Деривативи	**136**	136	-	-
Пасиви, които не се оценяват по справедлива стойност				
Привлечени средства от клиенти	**527,327**	-	-	527,327
Привлечени средства от банки	**5,033**	-	-	5,033
Други привлечени средства	**112**	-	-	112

Поради краткосрочния характер на други активи, предоставени средства на други банки, привлечени средстава от други банки и други пасиви, ръководството на Групата счита, че справедливата им стойност е близка до тяхната балансова стойност към 31 декември 2018 г.

Равнение на Ниво 3 оценка по справедлива стойност

Баланс към 1 януари 2018 г.	**89**
Трансфери към Ниво 3	-
Общо печалба/(загуба) за годината, включена в отчета за всеобхватния доход (през печалбата или загубата)	-
Общо печалба/(загуба) за годината, включена в отчета за всеобхватния доход (през други всеобхватен доход)	23
Печалба/загуба от изписани активи	(20)
Новопридобити активи/(продажби) на активи	11,226
Баланс към 31 декември 2018 г.	**11,318**

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

2 Управление на финансовия риск (продължение)

в Справедлива стойност на финансовите активи и пасиви (продължение)

Йерархия на справедливата стойност (продължение)

През 2018 г. не е имало трансфери между нивата на йерархията на справедливата стойност, както и не са правени промени в използваните техники за оценка през периода.

Описание на техниките за оценка и значителни входящи данни за определяне на справедлива стойност към 31 декември 2018 г.:

	Оценител-ски метод	Значителни наблюдавани входящи данни	Интервал (средно-претеглено)	Анализ на чувствителността
Предоставени заеми на клиенти	Метод на дисконтираните парични потоци	Статистически данни от централни банки за лихвени проценти по нов бизнес по кредити на сектори нефинансови предприятия и ипотечни кредити по оригинален матуритет	3.35% - 19.3% (11.33 %)	Увеличение (намаление) на лихвените проценти с 5% би довело до промяна в справедливата стойност
Привлечени средства от клиенти	Метод на дисконтираните парични потоци	Статистически данни от централни банки за лихвени проценти по нов бизнес по срочни депозити на сектори нефинансови предприятия и домакинства	0.1% - 4.25% (2.75%)	Увеличение (намаление) на лихвените проценти с 2% би довело до промяна в справедливата стойност
Други привлечени средства	Метод на дисконтираните парични потоци	Текущ лихвен процент на привличане на заеми	2%	

г Ликвиден риск

Ликвидният риск е рискът от невъзможността наличните парични ресурси да покрият тегленията по финансови задължения в момента, в който те станат дължими, а също и невъзможността за възстановяване на разполагаеми средства при тяхното изтегляне. Последствията могат да доведат до невъзможност за посрещане на задължения по плащания към депозанти и изпълнение на ангажименти по заеми.

Процес на управление на ликвидния риск

Групата приема подходящи политики за управление на ликвидния риск, които следва да осигуряват:

- поддържането на достатъчни ликвидни активи за посрещане на задължения при тяхното възникване;
- осъществяване на финансиране на средносрочни активи със средства по средносрочни задължения в добре подбрана пропорция;
- мониторинг на ликвидната позиция на ежедневна база и в процеса на осъществяване на сделките.

Управителният съвет на Банката възлага на Комитета за управление на активите и пасивите, като първостепенно отговорно звено, да съветва ръководството за стратегията за управление на ликвидността.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

2 Управление на финансовия риск (продължение)

г Ликвиден риск (продължение)

Комитетът за управление на активите и пасивите управлява:

- активите и пасивите на Групата за осигуряване на редовно и навременно покриване на настоящи и бъдещи задължения;
- паричните входящи и изходящи потоци на Групата (ликвидни източници) и показателите между активи и пасиви;
- нивата на ликвидност, съобразно заложени показатели; и
- нивата на ликвидност, предписани от съответния регулаторен орган.

Оперативното управление на активите и пасивите на Групата и изпълнението на взетите решения от Комитета за управление на активите и пасивите се възлагат на ръководителя на отдел Финансови пазари и ликвидност.

Следващата таблица представя финансовите пасиви на Групата, задълженията към персонала и за данъци, различни от данък върху доходите, в съответните падежни групи на базата на оставащия период от датата на баланса към падежната дата на договора. Оповестените в таблицата суми са договорните недисконтирани парични потоци.

Към 31 декември 2019 г.	**Брутен изходящ поток**	**По-малко от 1 месец**	**1 -3 месеца**	**3 -12 месеца**	**1-5 години**
Деривативи	1,321	182	32	1,107	-
Привлечени средства от банки	25,507	25,507	-	-	-
Привлечени средства от клиенти	615,442	57,678	236,790	189,375	131,599
Други привлечени средства	5,922	1,023	470	1,430	2,999
от които: Лизингови задължения	*4,976*	*202*	*403*	*1,401*	*2,970*
Текущи данъчни пасиви	402	402	-	-	-
Други пасиви	41,634	22,105	17,037	933	1,559
Общо пасиви (договорни дати на падеж)	**690,228**	**106,897**	**254,329**	**192,845**	**136,157**

Към 31 декември 2018 г.	**Брутен изходящ поток**	**По-малко от 1 месец**	**1 -3 месеца**	**3 -12 месеца**	**1-5 години**
Деривативи	136	98	38	-	-
Привлечени средства от банки	5,033	5,033	-	-	-
Привлечени средства от клиенти	536,896	129,655	84,427	253,605	69,209
Други привлечени средства	112	7	-	62	43
Други пасиви	21,164	9,096	11,014	1041	13
Общо пасиви (договорни дати на падеж)	**563,341**	**143,889**	**95,479**	**254,708**	**69,265**

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

2 Управление на финансовия риск (продължение)

г Ликвиден риск (продължение)

Условни пасиви и неотменими ангажименти

Сроковете на договорените суми по условни пасиви и неотменими ангажименти, с които Групата се обвързва за удължаване на кредити на клиенти и други условия, са представени в следващата таблица.

Финансовите гаранции са представени в следващата таблица въз основа на най-ранната договорена дата на падеж.

Към 31 декември 2019	**Не по-късно от 1 година**	**1-5 години**	**Общо**
Гаранции:			
- финансови	156	-	**156**
- за добро изпълнение	520	27	**547**
Ангажименти:			
- неусвоени кредитни ангажименти	27,384	6,515	**33,899**
Общо условни пасиви и неотменими ангажименти	**28,060**	**6,542**	**34,602**

Към 31 декември 2018	**Не по-късно от 1 година**	**1-5 години**	**Общо**
Гаранции:			
- финансови	106	60	**166**
- за добро изпълнение	765	7	**772**
Ангажименти:			
- неусвоени кредитни ангажименти	25,900	3,648	**29,548**
Общо условни пасиви и неотменими ангажименти	**26,771**	**3,715**	**30,486**

Следващата таблица представя анализ на активите и пасивите на Групата по падежна структура към датата на баланса, въз основа на остатъчния срок до настъпване на договорените дати на падеж. Предоставените заеми на клиенти с остатъчен падеж над пет години са посочени в колоната „неопределен падеж".

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

2 Управление на финансовия риск (продължение)

г Ликвиден риск (продължение)

Към 31 декември 2019 г.	На виждане/ до 1 месец	1-3 месеца	3-12 месеца	1-5 години	Над 5 години	Неопре-делен	Общо
Активи							
Парични средства в каса и по сметки в централни банки	97,658	-	-	-	-	-	**97,658**
Предоставени средства на други банки	5,058	-	7,821	-	-	-	**12,879**
Деривативи	167	-	578	-	-	-	**745**
Финансови активи по справедлива стойност в друг всеобхватен доход	203	7,716	11,688	63,908	23,585	4,525	**111,625**
Предоставени заеми на клиенти	65,221	51,099	170,928	337,814	687	-	**625,749**
Финансов лизинг	4,475	284	1,866	4,144	432	-	**11,201**
Други активи	8,943	592	695	816	-	-	**11,046**
Текущи данъчни активи	223	-	-	-	-	25	**248**
Нематериални активи	-	-	-	-	-	10,833	**10,833**
Имоти и оборудване	-	-	-	-	-	18,263	**18,263**
Отсрочени данъчни активи	775	-	-	-	-	-	**775**
Придобити активи от обезпечения	1,296	-	-	-	-	6,929	**8,225**
Общо активи	**184,019**	**59,691**	**193,576**	**406,682**	**24,704**	**40,575**	**909,247**
Пасиви							
Деривативи	182	32	1,107	-	-	-	**1,321**
Привлечени средства от банки	25,507	-	-	-	-	-	**25,507**
Привлечени средства от клиенти	57,627	235,706	188,086	127,571	-	-	**608,990**
Други привлечени средства	1,019	466	1,401	2,970	-	-	**5,856**
Текущи данъчни пасиви	402	-	-	-	-	-	**402**
Други пасиви	22,105	17,037	933	1,559	-	-	**41,634**
Общо пасиви	**106,842**	**253,241**	**191,527**	**132,100**	**-**	**-**	**683,710**
Нетна разлика в ликвидността	**77,177**	**(193,550)**	**2,049**	**274,582**	**24,704**	**40,575**	**225,537**
Кумулативни парични потоци	**77,177**	**(116,373)**	**(114,324)**	**160,258**	**184,962**	**225,537**	**N/A**

На дневна база, Групата наблюдава ликвидните активи и пасиви по тип валута, стойност и лихвени проценти. По отношение на голяма част от задълженията, представляващи срочни депозити от физически и юридически лица, се предприемат съответни мерки за мотивиране на клиентите за подновяване на депозитите. Депозитите на юридически лица са предимно в големи размери и историческия опит показва, че обикновено условията се преразглеждат и договарят отново непосредствено преди техния падеж.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

2 Управление на финансовия риск (продължение)

г Ликвиден риск (продължение)

Към 31 декември 2018 г.	На виждане/ до 1 месец	1-3 месеца	3-12 месеца	1-5 години	Над 5 години	Неопре-делен	Общо
Активи							
Парични средства в каса и по сметки в централни банки	120,564	-	-	-	-	-	**120,564**
Предоставени средства на други банки	8,800	8,320	-	-	-	-	**17,120**
Деривативи	6	300	-	-	-	-	**306**
Финансови активи по справедлива стойност в друг всеобхватен доход	9,155	233	214	32,769	12,688	11,318	**66,377**
Предоставени заеми на клиенти	39,736	72,714	167,067	234,959	165	-	**514,641**
Финансов лизинг	3,520	2,823	7,371	3,130	15	-	**16,859**
Други активи	6,645	6	1,002	1,401	-	-	**9,054**
Текущи данъчни активи	2,035	-	-	-	-	-	**2,035**
Нематериални активи	-	-	-	-	-	6,449	**6,449**
Имотии оборудване	-	-	-	-	-	11,493	**11,493**
Отсрочени данъчни активи	515	-	-	-	-	-	**515**
Придобити активи от обезпечения	1,571	8,532	-	-	-	-	**10,103**
Общо активи	**192,547**	**92,928**	**175,654**	**272,259**	**12,868**	**29,260**	**775,516**
Пасиви							
Деривативи	98	38	-	-	-	-	**136**
Привлечени средства от банки	5,033	-	-	-	-	-	**5,033**
Привлечени средства от клиенти	126,668	84,402	251,558	67,305	-	-	**529,933**
Други привлечени средства	7		62	43	-	-	**112**
Текущи данъчни пасиви	1,198	-	-	-	-	-	**1,198**
Пасиви с отсрочен данък	114	-	-	-	-	-	**114**
Пасиви с отсрочен данък	21,124	11,014	1,041	13	-	-	**33,192**
Общо пасиви	**154,242**	**95,454**	**252,661**	**67,361**	**-**	**-**	**569,718**
Нетна разлика в ликвидността	**38,305**	**(2,526)**	**(77,007)**	**204,898**	**12,868**	**29,260**	**205,798**
Кумулативни парични потоци	**38,305**	**35,779**	**(41,228)**	**163,670**	**176,538**	**205,798**	**N/A**

Доверени активи на отговорно пазене

Банката е регистрирана като инвестиционен посредник и извършва операции за клиенти в съответствие с изискванията на Комисията за финансов надзор. Банката има одобрени правила и политики, в които са регламентирани действията и във връзка с доверителните операции за клиенти.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

2 Управление на финансовия риск (продължение)

д Управление на капитала

Целите на ръководството на Групата при управление на капитала, като разширено понятие в сравнение с отражението на „капитала" в баланса, се свеждат до:

- придържане към капиталовите изисквания, установени чрез регулаторните органи на банковия пазар, където Групата извършва дейност;
- гарантиране на възможността Групата да продължи дейността си като действащо предприятие, така че да осигури възвращаемост на акционерите; и
- поддържане на стабилна капиталова база, която да стои в основата на развитието на дейността на Групата.

Капиталовата адекватност и използването на собствения капитал се наблюдават от ръководството на Групата посредством прилагане на техники, базирани на насоки, разработени от Базелския комитет, както и на Директивите на ЕС, възприети от Българската народна банка (регулаторен орган) за надзорни цели. Изискваната информация се представя пред регулаторния орган на регулярна база.

Регулаторният орган изисква всяка банка или група от банки да: (а) поддържа минимално ниво на собствен капитал от 10,000 хил. лева и (б) поддържа съотношение на общата сума на регулаторния капитал към рисково претеглените активи от 14.75%, формирана на база изискване за обща капиталова адекватност от 8%, предпазен капиталов буфер от 2.5%, буфер за системен риск от 3% и антицикличен буфер от 0.5%, както и индивидуално капиталово изискване за банката от 0.75%.

Собственият капитал на Групата се разделя на две нива, съгласно определенията и изискванията на Регламент № 575 от 26 юни 2013 г. на Европейския парламент и съвет:

Съгласно определенията и изискванията на Регламент № 575 от 26 юни 2013 г. на Европейския парламент и съвет, собственият капитал на банките се разделя на две нива:

(а) Капитал от първи ред, който се образува от следните елементи:
- внесен и регистриран капитал, с изключение на привилегированите акции;
- фонд Резервен;
  - други резерви с общо предназначение, заделени от печалбата след облагането и;
  - неразпределена печалба от минали години;
  - печалбата от текущата година, намалена с дължимите данъци, очакваните плащания по дивиденти и други отчисления.

(б) Капитал от втори ред – Банката не разполага с капитал от втори ред.

Групата включва неразпределената печалба от минали години в капитала след като одитираният индивидуален финансов отчет е приет от едноличния собственик на капитала и са приспаднати сумите за изплащане на дивиденти и другите отчисления.

Веднъж включена като елемент на капитала от първи ред, неразпределената печалба от минали години може да се използва за дивиденти само с одобрението на регулаторния орган.

Печалбата от текущата година може да се включи в размера на капитала само ако са изпълнени следните условия:
- определен е максималния размер на очакваните плащания по дивиденти и други отчисления;
- печалбите и дължимите данъци са потвърдени от специализираното одиторско предприятие на Групата;

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

2 Управление на финансовия риск (продължение)

д Управление на капитала (продължение)

- изпратено е уведомление до регулаторния орган с приложени документи за обстоятелствата по задължителните условия и регулаторния орган не е възразил и/или е дал своето одобрение

Сумата на капитала от първи ред се намалява с:
- загубата за текущата и минали години;
- балансовата стойност на притежаваните от Групата собствени акции;
- стойността на нематериалните активи;
- нереализираната загуба от финансовите активи на разположение за продажба.

Групата не включва в собствения капитал:
- резерви от хеджиране на парични потоци от позиции, оценявани преди това по амортизирана стойност, и хеджиране на парични потоци, свързано с прогнозни транзакции;
- печалби и загуби от пасиви, оценявани по справедлива стойност, дължащи се на промени в оценката на кредитното качество на Групата;
- нереализираната печалба от инвестиционни имоти и от финансови активи на разположение за продажба.

Собственият капитал се намалява с балансовата стойност на инвестициите в акции или друга форма на дялово участие, когато представляват над 10% от внесения капитал на банка или кредитна институция по Закона за кредитните институции, както и инвестициите в дългосрочни дългови (хибридни) инструменти и подчинен срочен дълг в такива институции, в които Групата има участие над 10 на сто от внесения капитал, за всеки отделен случай, когато те не са консолидирани в баланса й.

Рисковопретеглените активи се измерват посредством пет класификации на рискови тегла съобразно характера на/и отразявайки оценката на кредитния, пазарния и други свързани рискове – всеки актив и контрагент и взимайки предвид всяко, отговарящо на условията обезпечение или гаранция.

Подобно третиране се прилага и по отношение на условните пасиви и неотменими ангажименти, с някои различия за осигуряване на по-голяма условност на потенциалните загуби.

Следващата таблица структурира собствения капитал и показателите на Групата към 31 декември на съответните отчетни години. През тези две години, Групата отговаря на капиталовите изисквания за кредитните институции.

	2019 г.	2018 г.
Капитал от първи ред		
Акционерен капитал	81,600	81,600
Резерви и натрупана печалба/(загуба) от минали години	81,287	73,360
Намаления:		
Нематериални активи	(10,833)	(6,449)
Други корекции на капитала от първи ред	(1,665)	4,066
Общо капитал от първи ред	**150,389**	**152,577**
Капитал от втори ред		
Подчинен срочен дълг	-	-
Общо капитал от втори ред	-	-
Общо рисковопретеглени активи	**795,924**	**679,781**
Коефициент на капиталова адекватност	**18.89%**	**22.45%**

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

2 Управление на финансовия риск (продължение)

д Управление на капитала (продължение)

е Операционен риск

По отношение на операционния риск при отчитане на капитала, Групата използва подхода на базисния индикатор за изчисляване на минимално изискуем капитал за регулаторни цели по Първи стълб, който осреднява нетния лихвен приход за последните три одитирани, годишни, счетоводни периода.

Нетен приход *2016*	Нетен приход *2017*	Нетен приход *2018*	Капиталови изисквания	Обща сума на експозицията към оперативен риск (x12.5) Към 31 декември 2019 г.
110,369	142,684	167,863	16,949	211,863

Стойността на действителните операционни загуби възникнали през януари-декември 2019 г. за Банката е 232,121 лева, от които са възстановени 40,606 лева, което представлява 17 % от операционните щети възникнали през 2019 г.

3 Счетоводни приблизителни оценки и преценки от съществено значение при прилагането на счетоводната политика

Изготвянето на финансовия отчет налага ръководството да направи преценки, приблизителни оценки и предположения, които влияят върху стойността на отчетените активи и пасиви и оповестяването на условни пасиви към отчетната дата, както и върху отчетените приходи и разходи за периода. Несигурностите, свързани с направените предположения и приблизителни оценки биха могли да доведат до фактически резултати, които да изискват съществени корекции в балансовите стойности на съответните активи или пасиви в следващи отчетни периоди.

Преценки

Групата прави приблизителни оценки и предположения, които се отразяват върху отчетените суми на активите и пасивите в рамките на следващата финансова година. Приблизителните оценки и преценки се прилагат последователно и се базират върху историческия опит и други фактори, включително очаквания за бъдещи събития, за които се счита, че са разумни предвид обстоятелствата.

При прилагането на възприетите счетоводни политики ръководството на Групата е направила следните преценки, които имат най-съществен ефект върху сумите, признати във финансовия отчет:

Обезценка на финансови активи

Групата прави преглед на своите кредитни портфейли, за да прецени необходимостта от начисляване на загуби за обезценка, минимум на месечна база. Банката разделя кредитният портфейл на две основни категории според типовете на клиента, т.е. корпоративни клиенти и клиенти физически лица. След това, Банката определя допълнителни подкатегории във всяка една основна, според вида на продукта като по този начин се формират подпортфейли със сходни кредитни характеристики. Банката включва тези подпортфейли в модела за колективна обезценка. Всички кредити, които не могат да бъдат включени в тези подпортфейли се анализират за обезценка на индивидуална база. Така извършената сегментация води до изчисляване на колективна и индивидуална обезценка за корпоративните клиенти и колективна за физическите лица. Когато определя дали загубата от обезценка следва да се отрази в отчета за всеобхватния доход, Групата прави анализ дали съществуват обективни данни, сочещи че е налице съществено намаление на очакваните бъдещи парични потоци от портфейл с кредити, преди намалението да може да бъде свързано с отделен кредит от този портфейл.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

3 Счетоводни приблизителни оценки и преценки от съществено значение при прилагането на счетоводната политика (продължение)

Тези доказателства могат да включват обективни данни, сочещи че е налице неблагоприятна промяна в способността на кредитополучателите за покриване на задълженията по кредитите в съответния портфейл или на националните или местните икономически условия, които имат връзка с неизпълнението на погасяванията по кредитите в Групата. При планирането на паричните потоци ръководството използва приблизителни оценки на базата на историческия опит за реализиране на загуби от активи с характеристики на кредитния риск и обективни доказателства за обезценка, аналогични на тези в портфейла. Методологията и предположенията, използвани за оценката на сумата и на времето на възникване на бъдещите парични потоци, се преглеждат периодично, за да се намалят всякакви разлики между приблизителните оценки за загубата и действителния опит по отношение на загубите.

Стойността на обезпеченията, представляващи недвижими имоти се определя от независими експерти-оценители, които използват общоприети оценителски техники. Тези техники включват метода на приходите и метода на дисконтираните парични потоци. В някои случаи, справедливите стойности се определят на база неотдавнашни сделки с недвижими имоти, имащи сходни характеристики и местоположение, както обезпеченията. Определянето на справедливата стойност на обезпеченията изисква използването на приблизителни оценки като например бъдещите парични потоци от активите и нормите на дисконтиране, приложими към тези активи. Тези приблизителни оценки се базират на условията на местния пазар, съществуващи към датата на оценката. Продължаващата променливост и непостоянство на световната финансова система се отразява в несигурността на пазарите на недвижими имоти. Следователно, при определянето на приблизителните оценки на стойностите на обезпеченията през 2018 г., оценителите са използвали познанията си за пазара и професионалната си преценка, а не просто са разчитали на историческите сравнителни данни за сделките. При тези обстоятелства в приблизителната оценка на стойности на обезпеченията съществува по-голяма несигурност, отколкото съществуващата в условията на по-активен пазар.

Придобитите активи, служещи като обезпечения по кредити, са класифицирани като придобити активи от обезпечения. Групата оценява придобитите обезпечения по необслужвани кредити по по-ниската от стойността при придобиване и справедливата стойност, намалена с разходи по продажбата. Определянето на справедливата стойност на обезпеченията изисква използването на приблизителни оценки като например бъдещите парични потоци от активите и нормите на дисконтиране, приложими към тези активи. Тези приблизителни оценки се базират на условията на местния пазар, съществуващи към датата на оценката. Ръководството на Групата е ангажирано с конкретни действия за реализация на придобитите активит от обезпечения чрез организиране и финализиране на тяхната продажба.

<u>Обезценка на активи придобити от обезпечения</u>

Определянето на справедливата стойност на финансовите активи изисква използването на приблизителни оценки като например бъдещите парични потоци от активите и нормите на дисконтиране, приложими към тези активи. Тези приблизителни оценки се базират на условията на местния пазар, съществуващи към датата на оценката. Същото се отнася и за определяне на разходите по продажбата.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

3 Счетоводни приблизителни оценки и преценки от съществено значение при прилагането на счетоводната политика (продължение)

Определяне на срока на лизинга за договори с опции за подновяване и прекратяване – Групата като лизингополучател

Групата определя срока на лизинга като неотменимия срок на лизинга, заедно с каквито и да било периоди, обхванати от опция за удължаването му, ако е сигурно в разумна степен, че опцията ще бъде упражнена, или каквито и да било периоди, обхванати от опция за прекратяването на лизинга, ако е сигурно в разумна степен, че опцията няма да бъде упражнена.

Групата има няколко лизингови договора, които включват опции за удължаване и прекратяване. Групата използва преценка, за да оцени дали е сигурно в разумна степен дали опцията за подновяване или прекратяване на лизинга ще бъде упражнена или не. Т.е. Групата разглежда всички съществени фактори, които създават икономически стимул за упражняването или на опцията за подновяване, или на опцията за прекратяване. След датата на влизане в сила на договора Групата преоценява срока на лизинга, ако е налице съществено събитие или промяна в обстоятелствата, което е в неговия контрол и засяга способността му да упражни или да не упражни опцията за подновяване или прекратяване (например изграждане на съществени подобрения в нает имот или съществена преработка по спецификации на лизинговия актив).

В Пояснителна бележка 23 е предоставена по-детайлна информация относно потенциалните бъдещи плащания за наеми, свързани с периоди след датата на упражняване на опциите за удължаване и прекратяване, които не са включени в срока на лизинга.

Инвестиции в акции

Основната част от инвестицията на Банката в акции на други дружества се състои от 24,826,567 акции на БРАБанк АСА (Норвегия), ISIN NO0010752231. Тези акции са деноминирани в норвежки крони (NOK) и се търгуват на фодовата борса в Осло, но ръководството на Банката е преценило, че търговията им не отговаря на изискванията за активен пазар по критериите на международните стандарти за финансово отчитане и не използва пазарните им котировки за оценка на инвестицията си. Вместо тях, Банката стъпва на модели за оценка, които се базират на публикуваната финансова информация на БРАБанк АСА. В отчета за финансовото състояние инвестицията е представена по стойност от приблизително NOK 0.9 за една акция (обща стойност от 4,434 хил. лв.), при пазарна котировка към 31.12.2019 г. от NOK 0.46 за една акция. Преоценката на инвестицията в БРАБанк АСА се отчита директно в преоценъчен резерв в друг всеобхватен доход в отчета за финансовото състояние и не се включва в печалбата за годината.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

4 Нетен лихвен доход

	2019 г.	2018 г.
Приходи от лихви по ЕЛП метод		
Предоставени заеми на клиенти	172,399	142,959
в т.ч. Обезценени заеми на клиенти	*8,084*	*12,866*
Финансов лизинг	1,506	2,489
Предоставени средства на други банки и финансови институции	126	197
Финансови активи по справедлива стойност в ДВД	2,762	1,376
Общо приходи от лихви по ЕЛП метод	**176,793**	**147,021**
Разходи за лихви по ЕЛП метод		
Привлечени средства от банки и финансови институции	1,145	762
Привлечени средства от клиенти	6,013	5,055
Други привлечени средства	378	4
Общо разходи за лихви по ЕЛП метод	**7,536**	**5,821**
Нетен лихвен доход	**169,257**	**141,200**

5 Нетен доход от такси и комисионни

	2019 г.	2018 г.
Приходи от такси и комисиони		
Агентски комисионни	33,167	28,470
Преводи и операции	3,323	1,881
Гаранции и акредитиви	48	39
Общо приходи от такси и комисиони по договори с клиенти	36,538	30,390
Други приходи от такси и комисионни	373	1,241
Общо приходи от такси и комисионни	**36,911**	**31,631**
Разходи за такси и комисионни		
Агентски комисионни	12,851	9,596
Банкови операции	3,408	2,167
Други разходи за такси и комисионни	29	452
Общо разходи за такси и комисионни	**16,288**	**12,215**
Нетен доход от такси и комисионни	**20,623**	**19,416**

Приходите от агентски комисионни са въз основа на сключен договор за застрахователно агентство. Разходите за агентски комисионни са съгласно договор за кредитно посредничество.

6 Нетни печалби/(загуби) от търговски операции

Към 31 декември 2019 г. нетните печалби и загуби от търговски операции включват резултати от суапи, форуърди и спот сделки в размер на 1,378 хил.лева (2018 г.: 1,622 хил. лева).

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

7 Други оперативни приходи/ (разходи), нетно	2019 г.	2018 г.
Нетна (загуба)/печалба от валутна преоценка	(1,780)	(215)
Нетна (загуба)/печалба от деривативи	(1,136)	(238)
Нетна загуба от отписване на други активи	(1,263)	-
Провизии (*)	(1,121)	-
Нетна загуба от отписване на кредити	(597)	929
Нетна (загуба)/печалба от продажба на финансови активи, отчитани по справедлива стойност в ДВД	-	(20)
Приходи от наеми	15	42
Нетна печалба от продажба на придобити обезпечения	17	576
Приходи от префактурирани суми към свързани лица	729	-
Отписани задължения	691	-
Други	421	158
Общо други оперативни приходи	**(4,024)**	**1,232**

(*) В позиция Провизии са включени суми, които Банката дължи за възстановяване при случаите на предсрочно прекратяване на застрахователните полици, сключени чрез посредничеството на Групата.

8 Разходи за персонала	2019 г.	2018 г.
Разходи за заплати	56,025	47,724
Разходи за социални осигуровки	4,401	3,792
вкл. Пенсионен фонд	*2,034*	*1,662*
Общо разходи за персонала	**60,426**	**51,516**

Броят на служителите на Групата към края на 2019 г. е 1,493 (2018 г.: 1,494 служители).

9 Други административни разходи	2019 г.	2018 г.
Разходи за ИТ услуги	9,842	6,171
Консултантски, правни и други професионални услуги	5,864	4,751
Разходи за реклама	4,857	4,271
Разходи за външни услуги	4,166	1,523
Годишна вноска към ФГВБ и ФПБ	2,032	1,610
Материали	1,932	1,516
Разходи за данъци	1,050	480
Наеми по оперативен лизинг	370	4,215
Други	6,122	5,552
Общо други административни разходи	**36,235**	**30,089**

В позиция Консултантски, правни и други професионални услуги се отчитат начислените за годината суми за услуги, извършени от регистрирания одитор на Групата и включват: независим финансов одит 352 хил. лева (2018 г.: 370 хил. лева), консултации 100 хил. лева (2018 г.: 122 хил.лева), други услуги, несвързани с одита 32 хил. лева (2018 г.: 38 хил.лева).

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

10 Разходи за данъци

	2019 г.	2018 г.
Разход за текущ данък върху доходите (печалбата)	6,842	4,409
Приход по отсрочени данъци, свързан с възникването и възстановяването на временни разлики	(374)	10
Разход за данък, отчетен в печалбата или загубата	**6,468**	**4,419**

Приложимата ставка на данъка върху доходите е 10% за 2019 г. и 2018 г.

Движението на вземанията за текущ данък върху доходите е както следва:

	2019 г.	2018 г.
Вземане/(задължение) на 1 януари	2,035	1,823
Текущ данък, отчетен в печалбата или загубата	(6,842)	(4,532)
Текущ данък, отчетен в другия всеобхватен доход (Бележка 28)	194	123
Възстановен данък през годината	(1,730)	(1,580)
Платени суми през годината	6,189	6,202
Вземане на 31 декември	**(154)**	**2,035**

Равнението между разхода за данък върху доходите (печалбата) и счетоводната печалба, умножена по приложимата данъчна ставка за годините, приключващи на 31 декември 2019 г. и 2018 г., е представено по-долу:

	2019 г.	2018 г.
Печалба преди данъци	51,200	32,743
Номинална данъчна ставка	*10%*	*10%*
Данък на база номинална данъчна ставка	5,120	3,274
Ефекти от различни номинални данъчни ставки в други юрисдикции	302	(905)
Данъчен ефект от приходи, нетно, непризнати за данъчни цели	778	2,654
Данъчен ефект от приходи върху, които не е дължим данък	267	(605)
Разходи за данъци		
Ефективна данъчна ставка	**6,468**	**4,419**

Изменението на отсрочените данъци е свързано със следните временни разлики:

	2019 г.	2018 г.
Увеличение на провизията за неизползвани отпуски	(8)	(7)
Увеличение на задължения за обезщетения при пенсиониране	(40)	(20)
Увеличение на провизиите по други задължения	(95)	-
Увеличение на провизията за бонуси	42	(14)
Прилагане на МСФО	(273)	(51)
Икономия по отсрочени данъци, отчетени в печалбата или загубата	(374)	(92)

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

10 Разходи за данъци (продължение)

Изменението на данъците, отчетени в друг всеобхватен доход е свързано със следните временни разлики:

Преоценка на финансови активи на раположение за продажба	(194)	(123)
Икономия от данъци, отчетени в друг всеобхватен доход	**(194)**	**(123)**

Към 31 декември 2019 г. и 2018 г., отсрочените данъци са както следва:

	2019 г.	2018 г.
Отсрочени данъчни активи		
Провизии за неизползвани отпуски	78	70
Обезщетения при пенсиониране	60	20
Провизии по други задължения	95	-
Начисления за бонуси	542	425
Общо отсрочени данъчни активи	**775**	**515**
Отсрочени данъчни пасиви		
Свързани с разлики до МСФО	-	114
Общо отсрочени данъчни пасиви	**775**	**401**

11 Парични средства в брой и по сметки в централни банки

	2019 г.	2018 г.
Парични средства в брой	11,047	9,962
Парични средства по сметки в централни банки, различни от МЗР	28,505	58,960
Парични средства и парични еквиваленти за целите на паричните потоци (Бел. 29)	**39,552**	**68,922**
Минимален задължителен резерв	58,106	51,642
Общо парични средства в брой и по сметки в централни банки	**97,658**	**120,564**

Към 31 декември 2019 г., нормативно определеният размер на задължителните минимални резерви в Българската народна банка („БНБ") е 10% (2018 г.: 10%) от депозитната база, с изключение на: 5% върху привлечени средства от чужбина и 0% върху привлечени средства от други местни банки, чрез клонове на местна банка в чужбина, чрез дългово/капиталови (хибридни) инструменти, като подчинен срочен дълг. Към 31 декември 2019 г. нормативно определеният размер на задължителните минимални резерви в Националната банка на Румъния („НБР") е 8% за привлечени средства в нови румънски леи и 8% за привлечени средства в различни от нови румънски леи валути, с изключение на привлечените средства от други местни банки и привлечените средства с остатъчен падеж не по-малък от две години, без клауза за предсрочно прекратяване. Задължителните минимални резерви не са на разположение за ползване в ежедневната дейност на Банката. БНБ може да начислява лихва в левове върху задължителните минимални резерви и свръхрезервите, като лихвата върху тях може да бъде отрицателна величина, а тези в НБР са лихвоносни с положителна величина.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

12 Предоставени средства на други банки

	2019 г.	2018 г.
Депозити в чуждестранни банки с оригинален матуритет до три месеца	382	2,338
Депозити в местни банки с оригинален матуритет до три месеца	-	10,256
Депозити в местни банки с оригинален матуритет от един до шест месеца	7,824	-
Разплащателни сметки при чуждестранни банки	3,503	4,484
Разплащателни сметки при местни банки	1,173	47
Провизии за обезценка по очаквани кредитни загуби	(3)	(5)
Включени в паричните средства и паричните еквиваленти за целите на паричните потоци (Бел. 29)	**4,676**	**8,799**
Общо предоставени средства на други банки	**12,879**	**17,120**

Към 31 декември 2019 г. в позиция Депозити в местни банки с оригинален матуритет от един до шест месеца са включени депозити, които служат за обезпечение по деривативи, както е оповестено в Пояснителна бележка 27.

13 Финансови активи по справедлива стойност в друг всеобхватен доход

	2019 г.	2018 г.
Държавни дългови ценни книжа, търгувани на официален пазар		
ДЦК Румъния	63,975	39,016
ДЦК Република Сърбия	7,566	3,500
ДЦК Хърватия	11,601	1,827
Общо държавни дългови ценни книжа, търгувани на официален пазар	**83,142**	**44,343**
Други дългови ценни книжа, търгувани на официален пазар		
Финансови институции	23,958	10,716
Общо други дългови ценни книжа, търгувани на официален пазар	**23,958**	**10,716**
Капиталови ценни книжа, нетъргувани на официален пазар	92	92
Капиталови ценни книжа, търгувани на официален пазар	4,433	11,226
Общо капиталови ценни книжа	**4,525**	**11,318**
Общо финансови активи по справедлива стойност в друг всеобхватен доход	**111,625**	**66,377**

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

13 Финансови активи по справедлива стойност в друг всеобхватен доход (продължение)

На 25 март 2019 г. Групата купува корпоративни облигации от Мого Финанс на пазарна цена от 98 EUR/100 облигации, а на 27 март 2019 г. купува корпоративни облигации от Черноморската банка за търговия и развитие на пазарна цена от 103.01 USD/100 облигации, отчетени като други дългови ценни книжа, търгувани на официален пазар.

Към 31 декември 2019 г. дълговите ценни книжа се състоят от корпоративни и държавни облигации. Държавните дълговите ценни книжа представляват шест вида облигации на Република Румъния, една облигация на Република Сърбия и една облигация на Република Хърватска. Румънските облигации са емитирани в евро: с падеж 8 декември 2026 г. и с купон 2.00%, с падеж 26 февруари 2021 г. и с купон 1.25%, с падеж 28 октомври 2024 г. и купон 2.88%, с падеж 29 октомври 2025 г. и купон 2.75%, с падеж 13 декември 2023 г. и с купон 1.00% и с падеж 19 април 2027 г. и с купон 2.38%. Натрупаната купонна лихва по тях към 31 декември 2019 г. е в размер на 150 хил. лева. Сръбските и хърватските облигации са емитирани в долари, съответно с падеж 25 февруари 2020 г. и годишен купон 4.88% и с падеж 14 юли 2020 г. и годишен купон 6.63%. Натрупаната купонна лихва по тези облигации към 31 декември 2019 г.са е в в размер съответно 57 хил.лева. и 25 хил. лева. Натрупаната лихва по сръбските облигации към 31 декември 2019 г. е в в размер на 57 хил.лева., а по хърватските облигации е 25 хил. лева.

Други дългови ценни ценни книжа представляват два вида корпоративни облигации, емитирани от 4Финанс, една облигация емитирана от Мого Финанс и една облигация от Черноморската банка за търговия и развитие. Корпоративните облигации на от 4Финанс са съответно части от емисия в щатски долари, с падеж 1 май 2022 г. и годишен купон 10.75% , вторият вид са емитирании в евро облигации с падеж 23 май 2021 г. и годишен купон 11.25%. Натрупаната купонна лихва по тях към 31 декември 2019 г. е в размер на 149 хил. лева. Корпоративната облигация на Мого Финанс е емитирана в евро с падеж 10 юли 2022 г., с купон 9.50%, с натрупана купонна лихва в размер на 178 хил. лв. Корпоративната облигация емитирана от Черноморската банка за търговия и развитие е емитирана в долари с падеж 06 май 2021 г. с купонна лихва 4.88%. Дълговите ценни книжа са отчетени по справедлива стойност на базата на котирани пазарни цени към датата на отчета.

14 Предоставени заеми на клиенти

	2019 г.	2018 г.
Кредити, предоставени от Групата на:		
Корпоративни клиенти	134,379	103,952
Физически лица	570,871	483,696
Служители	1,690	1,908
Общо предоставени заеми на клиенти	**706,940**	**589,556**
Провизии за обезценка по очаквани кредитни загуби (Бел. 16)	(81,191)	(74,915)
Общо нетни предоставени заеми на клиенти	**625,749**	**514,641**

Предоставените заеми на клиенти се отчитат по амортизирана стойност, с изключение на сумата от 6,191 хил. лева към 31 декември 2019 г. (2018 г. – няма) предоставени заеми на физически лица, които се отчитат по справедлива стойност през печалбата и загубата. Преоценката до справедлива стойност по последните към 31 декември 2019 г. възлиза на 752 хил. лева (2018 г.: няма).

Предоставените заеми на клиенти включват начислени лихви за 16,133 хил. лева (2018 г.: 14,934 хил. лева). Предоставените заеми на клиенти с плаващи лихвени проценти са на стойност 113,357 хил. лева (2018 г.: 101,539 хил. лева), а тези с фиксирани лихвени проценти – на стойност 593,583 хил. лева (2018 г.: 505,886 хил. лева).

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

15 Финансов лизинг

	2019 г.	2018 г.
До 1 година	8,183	15,578
От 1 до 5 години	5,137	6,099
Над 5 години	460	15
Брутна инвестиция в лизингови договори	**13,780**	**21,692**
Нереализиран финансов доход	(1,625)	(3,823)
Брутна стойност преди провизии	**12,155**	**17,869**
Намалена с: провизии за обезценка по очаквани кредитни загуби	(954)	(1,010)
Нетна стойност на лизингови плащания	**11,201**	**16,859**

Към 31 декември 2019 г. Групата няма отменими подлизингови договори.

16 Провизии за загуби от обезценка

В таблицата по-долу провизиите за загуби от обезценка на кредити на клиенти към 31 декември 2019 г. са представени по фази и тип на клиента:

Провизии за загуби от обезценка (по очаквани кредитни загуби) на предоставени кредити и лизинг	Салдо към 01.01.2019 г.	Провизии по придобити кредити	Промени в начислената кредитна обезценка	Кредити, отписани срещу провизия	Курсови разлики	Салдо към 31.12.2019 г.
Фаза 1	**(16,186)**	**(284)**	**(1,568)**	**1,382**	**388**	**(16,268)**
Корпоративни клиенти	(798)	-	(208)	-	290	(716)
Физически лица	(15,388)	(284)	(1,360)	1,382	98	(15,552)
Колективно оценени	(16,126)	(284)	(1,578)	1,382	392	(16,215)
Индивидуално оценени	(60)	-	11	-	(3)	(53)
Фаза 2	**(8,779)**	**(333)**	**437**	**(215)**	**714**	**(8,176)**
Корпоративни клиенти	(430)	-	(848)	-	694	(583)
Физически лица	(8,349)	(333)	1,285	(215)	20	(7,593)
Колективно оценени	(8,715)	(333)	447	(215)	709	(8,107)
Индивидуално оценени	(64)	-	(10)	-	6	(68)
Фаза 3	**(50,961)**	**(1,239)**	**(37,288)**	**31,921**	**(134)**	**(57,701)**
Корпоративни клиенти	(5,096)	-	(1,201)	247	(816)	(6,866)
Физически лица	(45,865)	(1,239)	(36,088)	31,675	682	(50,835)
Колективно оценени	(46,758)	(1,239)	(36,603)	31,638	(140)	(53,103)
Индивидуално оценени	(4,202)	-	(686)	284	6	(4,598)
Общо провизии за загуби от обезценка (по очаквани кредитни загуби) на предоставени кредити	**(75,926)**	**(1,856)**	**(38,421)**	**33,089**	**968**	**(82,145)**

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

16 Провизии за загуби от обезценка (продължение)

Загуби от обезценка на финансови активи 2019 г.	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Общо
Финансови активи по справедлива стойност в друг всеобхватен доход	(89)	-	-	**(89)**
Предоставени средства на други банки	3	-	-	**3**
Предоставени кредити на клиенти и лизинг	(1,568)	437	(29,367)	**(30,498)**
от които: приходи от продажба на кредити	-	-	7,923	7,923
Общо загуби от обезценка на финансови активи	**(1,654)**	**437**	**(29,366)**	**(30,584)**

Провизии за загуби от обезценка – (по очаквани кредитни загуби) на предоставени кредити	Салдо към 01.01.2018 г.	Промени в начислената кредитна обезценка	Кредити, отписани срещу провизия	Курсови разлики	Салдо към 31.12.2018 г.
Фаза 1	**(10,950)**	**(5,715)**	**442**	**37**	**(16,186)**
Корпоративни клиенти	(498)	(311)	-	12	(797)
Физически лица	(10,453)	(5,403)	442	25	(15,389)
Колективно оценени	(10,837)	(5,797)	442	65	(16,126)
Индивидуално оценени	(114)	83	-	(29)	(60)
Фаза 2	**(6,618)**	**(2,389)**	**-**	**227**	**(8,779)**
Корпоративни клиенти	(175)	(481)	-	227	(430)
Физически лица	(6,442)	(1,908)	-	0	(8,350)
Колективно оценени	(6,558)	(2,265)	-	108	(8,715)
Индивидуално оценени	(60)	(124)	-	119	(64)
Фаза 3	**(30,239)**	**(45,667)**	**24,976**	**(31)**	**(50,961)**
Корпоративни клиенти	(5,351)	(302)	543	14	(5,096)
Физически лица	(24,888)	(45,365)	24,433	(45)	(45,865)
Колективно оценени	(25,220)	(46,010)	24,433	38	(46,759)
Индивидуално оценени	(5,019)	343	543	(69)	(4,202)
Общо провизии за загуби от обезценка (по очаквани кредитни загуби) на предоставени кредити	**(47,807)**	**(53,770)**	**25,419**	**233**	**(75,926)**

Загуби от обезценка на финансови активи 2018 г.	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Общо
Финансови активи по справедлива стойност в друг всеобхватен доход	(52)	-	-	**(52)**
Предоставени средства на други банки	(5)	-	-	**(5)**
Предоставени заеми на клиенти	(5,715)	(2,389)	(35,402)	**(43,506)**
от които: приходи от продажба на кредити	-	-	10,265	**10,265**
Общо загуби от обезценка на финансови активи	**(5,772)**	**(2,389)**	**(35,402)**	**(43,563)**

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

17 Структурата на кредитния портфейл по отрасли на икономиката

Структурата на кредитния портфейл по отрасли на икономиката е, както следва:

	2019 г.	2019 г.	2018 г.	2018 г.
Строителство и недвижими имоти	64,202	9.08%	25,553	4.33%
Услуги	21,852	3.09%	38,927	6.60%
Търговия	16,147	2.28%	14,524	2.46%
Туризъм	12,702	1.80%	8,893	1.51%
Селско стопанство	10,078	1.43%	10,115	1.72%
Производство	8,813	1.25%	5,829	0.99%
Други финансови институции	585	0.08%	111	0.02%
Физически лица	570,871	80.75%	483,696	82.04%
Служители	1,690	0.24%	1,908	0.32%
Общо предоставени кредити на клиенти	**706,940**	**100.00%**	**589,556**	**100.00%**

Към 31 декември 2019 г. десетте най-големи кредити на клиенти представляват 6.03% от портфейла на Групата нетно от провизии (2018 г.: 6.27%).

18 Придобити активи от обезпечения

	2019 г.	2018 г.
Придобити активи от длъжници, вкл.:		
Отчетна стойност	9,719	10,981
Натрупана обезценка	(1,494)	(878)
Общо придобити активи от обезпечения	**8,225**	**10,103**

Към 31 декември 2019 г. иззетите от Групата активи по прекратени или просрочени договори за кредити са в размер на 8,225 хил. лева, нетно от обезценка (2018 г.: 10,103 хил. лева). Групата е начислила обезценка в размер на 1,494 хил. лева към 31 декември 2019 г. (2018 г.: 878 хил. лева), като позицията иззети активи е представена нетно от извършената обезценка.

През 2019 г. чрез продажба Групата е реализирала активи, отчитани в тази категория, на стойност 1,146 хил. лева (2018 г.: 5,272 хил. лева). Отписаната обезценка по тези активи е 95 хил. лева (2018 г. няма). През 2019 г. и 2018 г. Групата не е придобивала активи, които да класифицира като придобити активи от обезпечения.

Групата има намерение да реализира придобитите активи от обезпечение чрез продажба в рамките на следващи отчетени периоди, в зависимост от възможностите на пазара и при постигане на най-добра цена.

Движението в обезценката на придобити активи от обезпечения е, както следва:

Към 1 януари 2018 г.	**899**
Начислена обезценка	-
Отписана обезценка	(21)
Към 31 декември 2018 г.	**878**
Начислена обезценка	711
Отписана обезценка	(99)
Курсова разлика	4
Към 31 декември 2019 г.	**1,494**

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

19 Нематериални активи

	Софтуер	Други	Общо
Салдо на 1 януари 2018 г.			
Отчетна стойност	7,710	363	8,073
Натрупана амортизация	(5,342)	-	(5,342)
Балансова стойност	**2,368**	**363**	**2,731**
Година, завършваща на 31 декември 2018 г.			
Балансова стойност в началото на годината	2,368	363	2,731
Новопридобити активи	1,088	2,855	3,943
Трансфери	-	-	-
Курсови разлики	-	-	-
Разходи за амортизация	(1,034)	-	(1,034)
Балансова стойност в края на годината	**2,422**	**3,218**	**5,640**
Към 31 декември 2018 г.			
Отчетна стойност	8,573	3,217	11,790
Натрупана амортизация	(5,342)	-	(5,342)
Балансова стойност в края на годината	**3,232**	**3,217**	**6,449**
Година, завършваща на 31 декември 2019 г.			
Балансова стойност в началото на годината	3,232	3,217	6,449
	173	36	209
Новопридобити активи	2,111	3,515	5,626
Отписани активи	-	(29)	(29)
Трансфери	20	(20)	-
Курсови разлики	(24)	-	(24)
Разходи за амортизация	(1,392)	(5)	(1,397)
Балансова стойност в края на годината	**4,119**	**6,714**	**10,833**
Към 31 декември 2019 г.			
Отчетна стойност	10,830	6,728	17,558
Натрупана амортизация	(6,711)	(14)	(6,725)
Балансова стойност в края на годината	**4,119**	**6,714**	**10,833**

Към края на 2019 г. отчетната стойност на нематериалните активи, които са напълно амортизирани, но все още са в експлоатация е 4,440 хил. лева (2018 г.: 3,518 хил. лева).

20 Имоти и оборудване	Сгради	Оборудване	Автомобили	Подобрения на наети активи	Активи с право на ползане		Общо
					Сгради	Други активи	
Към 1 януари 2018 г.							
Отчетна стойност	10,661	7,777	1,620	613	-	-	20,670
Натрупана амортизация	(1,444)	(5,893)	(1,426)	(432)	-	-	(9,195)
Балансова стойност	**9,217**	**1,884**	**194**	**181**	**-**	**-**	**11,475**
Година, завършваща на 31 декември 2018 г.							
Балансова стойност в началото на годината	9,217	1,884	194	181	-	-	11,476
Новопридобити активи	193	936	20	171	-	-	1,320
Отписани активи	-	-	(20)	-	-	-	(20)
Обезценка	-	-	-	-	-	-	-
Курсови разлики	(7)	(3)	(1)	-	-	-	(11)
Разходи за амортизация	(328)	(765)	(62)	(118)	-	-	(1,273)
Балансова стойност в края на годината	**9,075**	**2,052**	**131**	**234**	**-**	**-**	**11,493**
Към 31 декември 2018 г.							
Отчетна стойност	10,796	8,548	1,546	785	-	-	21,675
Натрупана амортизация	(1,721)	(6,496)	(1,414)	(551)	-	-	(10,182)
Балансова стойност	**9,075**	**2,052**	**132**	**234**	**-**	**-**	**11,493**
Година завършваща на 31 декември 2019 г.							
Балансова стойност в началото на годината	9,075	2,052	132	234	-	-	11,493
Първоначално прилагане на МСФО 16	-	-	-	-	6,028	806	6,834
Придобиване на дъщерно дружество	-	33	37	-	371	19	460
Новопридобити активи	151	2,636	-	537	451	-	3,776
Отписани активи	-	(71)	-	-		-	(71)
Трансфери	(72)	180	(19)	(108)	-	-	(19)
Обезценка	-	-	-	-	-	-	-
Курсови разлики	(180)	(13)	(3)	(6)	(82)	-	(285)
Разходи за амортизация	(293)	(734)	(78)	(119)	(2,402)	(299)	(3,925)
Балансова стойност в края на годината	**8,681**	**4,083**	**69**	**538**	**4,366**	**526**	**18,263**
Към 31 декември 2019 г.							
Отчетна стойност	10,693	11,523	1,492	1,215	9,888	1,404	36,215
Натрупана амортизация	(2,012)	(7,440)	(1,423)	(677)	(5,522)	(878)	(17,952)
Балансова стойност	**8,681**	**4,083**	**69**	**538**	**4,366**	**526**	**18,263**

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

20 Имоти и оборудване (продължение)

През 2019 г. са отписани автомобили с отчетна стойност 20 хил. лева и натрупана амортизация по тях 20 хил. лева. През 2018 г. са отписани автомобили с отчетна стойност 259 хил. лева и натрупана амортизация по тях 259 хил. лева.

Към края на 2018 г. отчетната стойност на имотите и оборудването, които са напълно амортизирани, но все още са в експлоатация е 4,755 хил. лева (2018 г.: 5,891 хил. лева).

21 Други активи

	2019 г.	2018 г.
Разходи за бъдещи периоди	3,864	2,460
Други вземания	2,438	1,861
Вземания от доставчици	2,332	1,754
Други данъци и държавни агенции	1,272	928
Обезпечение MasterCard	905	884
Депозити за наем	165	331
Вземания по цесии	38	-
Съдебни такси	32	-
Вземания по застраховки	-	627
ДДС за възстановяване	-	209
Общо други активи	**11,046**	**9,054**

Към 31 декември 2019 г. и 31 декември 2018 г. другите вземания не са просрочени, нито са обезценени, като са класифицирани във Фаза 1. Другите финансови активи включват месечни вземания по договори за цесии на финансови активи по амортизирана стойност.

22 Привлечени средства от банки

	2019 г.	2018 г.
Депозити от банки	25,507	5,033
Общо привлечени средства от банки	**25,507**	**5,033**

Привлечените средства от банки към 31 декември 2019 г. включват срочни депозити на междубанков паричен пазар с остатъчен матуритет до 1 месец.

23 Привлечени средства от клиенти

	2019 г.	2018 г.
Корпоративни клиенти		
- текущи/разплащателни сметки	34,211	34,377
- срочни депозити	25,547	57,274
Физически лица		
- текущи/разплащателни сметки	52,364	41,734
- срочни депозити	496,868	396,548
Общо привлечени средства от клиенти	**608,990**	**529,933**

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

23 Привлечени средства от клиенти (продължение)

Към края на 2019 г. привлечените средства от клиенти включват начислени задължения по лихви за 3,616 хил. лева (2018 г.: 2,313 хил. лева), със среден лихвен процент 1.54% (2018 г.: 1.8%)

24 Други привлечени средства

	2019 г.	2018 г.
ДФ "Земеделие"	10	112
Лизингови задължения	4,976	-
Получен заем	870	-
Общо други привлечени средства	**5,856**	**112**

В края на 2019 г. в други привлечени средства са включени лизингови задължения от приемането на МСФО 16 в размер на 4,976 хил.лева, ДФ „Земеделие" в размер на 10 хил. лева, получен заем от 4Финанс С.А., Люксембург предназначен да финансира оперативна дейност в размер на 870 хил. лева. Начислени лихви по ДФ „Земеделие" за 0.01 хил. лева (2018 г.: 0.07 хил. лева). Привлечените средства от ДФ „Земеделие" са с 0% приложим фиксиран лихвен процент.

Ефект от приемането на МСФО 16 към 1 януари 2019 г.	**6,897**
Новопридобити активи	841
Натрупани лихви	71
Плащания	(2,833)
Към 31 декември 2019 г.	**4,976**

Към 31 декември 2019 г. разходите за лихви свързани с лизинговите задължения са в размер на 90 хил. лв.

25 Други пасиви

	2019 г.	2018 г.
Задължения към търговци и доставчици	17,490	11,864
Предплатени погасителни вноски по кредити, отпуснати на физически лица	13,337	13,427
Задължения към персонал	5,395	4,104
Провизии	1,121	-
Други задължения	1,226	885
Провизии за неизползвани отпуски	836	1,285
Провизии за дефинирани доходи на персонала	1,354	196
Задължения за данъци, различни от данък върху доходите	738	792
Преводи за изпълнение	137	639
Общо други пасиви	**41,634**	**33,192**

Предплатените погасителни вноски по кредити, отпуснати на физически лица, представляват вноски, за които не е настъпил падеж. При поискване от клиента, Групата е длъжна да върне сумите на съответния кредитополучател. Към 31 декември 2019 г. начислените провизии по съдебни искове са в размер на 54 хил. лева (2018 г.:няма).

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

26 Условни пасиви и неотменими ангажименти

Условните пасиви на Групата са свързани с поети от нея ангажименти по кредити, кредитни линии, акредитиви и гаранции, предназначени да посрещнат изискванията на клиентите.

Условните пасиви по предоставяне на кредити и кредитни линии от Групата са договорени задължения в определен срок определена сума да се предоставя безотказно на клиента, съгласно уговорките в частта за усвояване на договора за кредит, както и задължение непрекъснато да поддържа наличности до размери уговорени в договорите за кредитни линии. С изтичането на фиксираната крайна дата на задължението, независимо от това дали те са усвоени или не, отпада и условният ангажимент на Групата.

Гаранциите и акредитивите задължават Групата при необходимост да направи плащане от името на клиента – в случай на невъзможност от негова страна да изпълни задълженията си в срока на договора. Тогава Групата признава провизията във финансовите си отчети за периода, през който е настъпила промяната.

Условните пасиви и неотменими ангажименти на Групата към 31 декември 2019 г. и 31 декември 2018 г. са както следва:

	2019 г.	2018 г.
Гаранции		
Корпоративни клиенти	703	938
Неусвоени кредитни ангажименти		
Корпоративни клиенти	7,608	6,428
Физически лица	26,291	23,120
Общо условни пасиви и неотменими ангажименти	**34,602**	**30,486**

27 Заложени активи

Към 31 декември 2019 г. Групата е заложила като обезпечение предоставени депозити в чужди банки в размер на 382 хил. лева (2018 г.: 2,338 хил. лева) и в местни банки в размер на 7,821 хил. лева (2018 г.: 5,983 хил. лева) срещу сключените деривативи (валутни суапове), представляващи сделки за икономически хедж на открития валутен риск. Групата не може да се разпорежда с предоставените като обезпечение депозити преди изтичане на срока на договора за икономически хедж. Резултатът от хеджирането на валутния риск към 31 декември 2019 г. и 31 декември 2018 г. е показан в Пояснителна бележка 26. Другите активи представляват гаранционен депозит в полза на Мастъркард в размер на 688 хил. лева (2018 г.: 884 хил. лева).

	2019 г.	2018 г.
Предоставени средства в чуждестранни банки	382	2,338
Предоставени средства в местни банки	7,821	5,983
Други активи	688	884
Общо заложени активи	**8,891**	**9,205**

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

28 Собствен капитал

Към 31 декември 2019 г. общият регистриран брой обикновени безналични акции е 81,600,000 (2018 г.: 81,600,000), всяка от които е с номинална стойност от 1 лев. Всички акции са изцяло платени и с равни права на глас.

Ръководството на Групата не е променяло своята методология за управление на капитала спрямо 2018 г.

Основен капитал
Следващата таблица представя основните акционери в Групата към края на 2019 г. и 2018 г.:

	31 декември 2019 г.		31 декември 2018 г.	
	лв.	%	лв.	%
ТИ БИ АЙ ЕФ Файненшъл Сървисиз Б.В.	81,600,000	100.00%	81,600,000	100.00%
Общо	**81,600,000**	**100.00%**	**81,600,000**	**100.00%**

Резерв от преизчисление на отчети на чуждестранни дейности

Резервът от преизчисление на отчети на чуждестранни дейности към 31 декември 2019 г. е на стойност (1,004) хил.лв, (2018 г.: (810) хил. лева). Този резерв съдържа преоценката на дейността на клона на Групата в Румъния от функционалната му валута – нова румънска лея до валутата на представяне на Групата – български лева.

Преоценъчен резерв

Преоценъчният резерв от финансови активи по справедлива стойност в друг всеобхватен доход включва нереализираните печалби и загуби от изменението на справедливата стойност на инструментите, като годишното изменение се включва в отчета за всеобхватния доход. Към 31 декември 2019 г. натрупаният преоценъчен резерв е с негативна стойност (6,549) хил. лева (2018 г.: с негативна стойност 715 хил. лева).

Законови резерви

Съгласно Търговския закон, Групата е длъжна да образува фонд Резервен в размер не по-малък от 1/10 от печалбата, която се отделя, докато средствата във фонда стигнат 1/10 или по-голяма част от капитала, определена от устава.

В случай, че сумата във фонд Резервен спадне под минимума, Групата трябва да попълни разликата така, че да възстанови минималното ниво в рамките на две години. Съгласно разпоредбите на банковото законодателство, банките не могат да изплащат дивиденти преди да направят необходимите вноски. Към 31 декември 2019 г. фонд Резервен е в размер на 8,392 хил. лева (2018 г.: 8,392 хил. лева).

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

29 Парични средства и парични еквиваленти

	2019 г.	2018 г.
Парични средства по сметки в централни банки, различни от МЗР (Бел. 11)	39,552	68,922
Предоставени средства на други банки (Бел. 12)	4,676	8,799
Общо парични средства и парични еквиваленти	**44,228**	**77,721**

Предоставените депозити в чуждестранни банки, които Групата е предоставила като обезпечение не са включени в парични средства и парични еквиваленти, както е оповестено в Пояснителна бележка 27.

Следващата таблица обобщава промените в пасивите, произтичащи от финансова дейност, в това число както промени, свързани с парични потоци, така и непарични промени, като съдържа равнение между началните и крайните салда в отчета за финансовото състояние на пасивите, произтичащи от финансова дейност за годината, завършваща на 31 декември 2019 г.

	1 януари 2019 г.	Входящи парични потоци	Изходящи парични потоци	Ефект от промените във валутни курсове	Начисления по метода на ефективен лихвен процент	Нови договори	Други	31 декември 2019 г.
Текущи лихвоносни заеми и привлечени средства	112	-	2,058	-	-	2,826	-	880
Лизингови задължения	6,897	-	2,833	-	71	841	-	4,976
Платени дивиденти	-	-	15,647	-	-	-	-	-
Общо пасиви от финансова дейност	**6,994**	**-**	**20,538**	**-**	**86**	**3,667**	**-**	**5,856**

	1 януари 2018 г.	Входящи парични потоци	Изходящи парични потоци	Ефект от промените във валутни курсове	Начисления по метода на ефективен лихвен процент	Нови лизингови договори	Други	31 декември 2018 г.
Текущи лихвоносни заеми и привлечени средства	**502**	-	390	-	-	-	-	**112**
Общо пасиви от финансова дейност	**502**	**-**	**390**	**-**	**-**	**-**	**-**	**112**

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

30 Сделки със свързани лица

Сделките и операциите със свързани лица се извършват в нормалния ход на бизнес дейността на Групата на принципа на равнопоставеност и независимост на страните и се извършват по договорени цени. Те включват основно кредити и депозити, както и закупуване на вземания с цел инвестиране на свободните средства на Групата. Към 31 декември 2019 г., Групата не е заделяла провизии за просрочени вземания, свързани със суми, предоставени на свързани лица (2018 г.: няма). Такава оценка се извършва всяка година чрез анализ на финансовото състояние и пазара, на който оперират свързаните лица.

Други свързани лица
Други свързани лица на Банката са 4finance Oy, Finland , AS 4Finance, Latvia, Credit Service UA, Sia Vivus, Sia Ondo, 4Finance Spain Financial Services SA, 4Finance Holding S.A., Luxembourg;, 4Finance Group S.A., Luxembourg, 4Finance S A, 4финанс Нект ЕООД, 4Finance AB, Sweden и Zaplo SP Z O O, Poland, тъй като са под общ контрол на крайната компания-майка.

Компания-майка
Към 31 декември 2019 г. Групата се контролира от ТИ БИ АЙ ЕФ Файненшъл Сервисиз Б.В. (регистрирано в Холандия), което притежава 100 % от обикновените безналични акции на Банката.

Крайна компания-майка
Крайната компания майка е Тирона Лимитед, Кипър.

Отворените салда и сделките със свързани лица от Групата Ти Би Ай Еф, както и свързаните приходи и разходи са, както следва:

31 декември 2019 г.	Дружество майка	Други свързани лица	Общо
Дългови ценни книжа	-	10,546	10,546
Предоставени кредити	-	5	5
Привлечени средства	981	9,311	10,292
Покупка на дружество	5,253		5,253
Покупка на вземания	-	7,550	7,550
Приходи от лихви	-	1,181	1,181
Приходи от такси и комисионни	4	1,055	1,059
Други оперативни приходи	-	729	729
Други оперативни разходи	-	11	11

31 декември 2018 г.	Дружество майка	Други свързани лица	Общо
Дългови ценни книжа	-	10,716	10,716
Предоставени кредити		49	49
Привлечени средства	60	1,798	1,858
Покупка на вземания	-	7,550	7,550
Приходи от лихви	-	1,048	1,048
Приходи от такси и комисионни	1	610	611

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

30 Сделки със свързани лица (продължение)

Транзакциите със свързани лица се извършват в нормалния ход на бизнес дейността на Групата.

За 2019 г. общата сума, изплатена като възнаграждение на ключовия управленски персонал е 2,507 хил. лева (2018 г.: 2,561 хил. лева). Ключовият управленски персонал включва членовете на управителния и надзорния съвет на Банката и дъщерните и дружества. Към 31 декември 2019 г. начислени, но неизплатени възнаграждения на директорите и ключовия управленски персонал възлизат на 1,858 хил. лева (2018 г.: 1,369 хил. лева) и са краткосрочни по своя характер. Не са изплащани други придобивки на ръководството вкл. пенсионни планове, плащания базирани на акции и други.

Придобиване на 4Финанс ЕООД

През 2019 г. управителният съвет на Банката взе решение за закупуване на всички дружествени дялове в капитала на 4Финанс ЕООД, а именно 8,100,000 (осем милиона и сто хиляди) дружествени дялове, представляващи 100% (сто процента) от капитала на 4Финанс ЕООД. Пазарната стойност е определена чрез външен независим оценител. Съгласно оценката справедливата пазарна стойност на дружествените дялове е в размер на 2,686,000 (два милиона шестотин осемдесет и шест хиляди) евро. Активите и пасивите на дружеството към първоначалния момент на консолидация (1 януари 2019 г.) са представени по-долу.

Тъй като 4Финанс ЕООД е под общ контрол с ТИ БИ АЙ Банк ЕАД преди сделката, то ръководството на Банката е прценило, че подходящият метод за отчитане на тази операция е по метода на обединяване на интереси (виж Пояснителна бележка 1аа).

	1 януари 2019 г.
АКТИВИ	
Парични средства в каса и парични еквиваленти	1,139
Предоставени заеми на клиенти	4,945
Други активи	286
Нематериални активи	209
Имоти, оборудване и активи с право на ползване	70
Отсрочени данъчни активи	157
Общо активи	**6,806**
ПАСИВИ	
Други привлечени средства	2,861
Други пасиви	1,947
Общо пасиви	**4,808**
СОБСТВЕН КАПИТАЛ	
Основен капитал	8,100
Натрупана печалба (загуба)	(6,102)
Общо собствен капитал	**1,998**
Общо пасиви и собствен капитал	**6,806**

31 Оповестяване по чл. 70 от ЗКИ

Предоставените данни са към 31 декември 2019 г. и не включват консолидационни елиминации:

Наименование:	Описание на дейността:	Седалище:	Размер на оборота *:	Брой служители:	Печалба преди данъци:	Начислен данък:	Доходност на активите:
България:							
ТИ БИ АЙ Банк ЕАД България	Корпоративно и потребителско кредитиране, публично привличане на влогове и други възстановими средства, посредник по инвестиционна дейност, платежни услуги, търгуване за собствена сметка или за сметка на клиенти с чуждестранна валута и благородни метали, гаранционни сделки, други подобни дейности, определени с наредба на Българската народна банка	София	166,357	977	44,335	4,500	5%
4 ФИНАНС ЕООД България	Потребителско кредитиране	София	11,986	62	1,341	133	17%
Румъния:							
ТИ БИ АЙ Банк - клон Румъния	Корпоративно и потребителско кредитиране, публично привличане на влогове и други възстановими средства, платежни услуги, търгуване за собствена сметка или за сметка на клиенти с чуждестранна валута и благородни метали, гаранционни сделки, други подобни дейности, определени с наредба на Национална Банка на Румъния	Букурещ	15,262	135	(1,975)	0	(1%)
ТИ БИ АЙ Кредит ИФН С.А. Румъния	Потребителско кредитиране	Букурещ	52,545	526	3,710	1,623	4%
ТИ БИ АЙ ЛИЗИНГ АЙ ЕФ ЕН С.А. Румъния	Предоставяне на активи на финансов лизинг	Букурещ	2,613	73	1,044	212	10%

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

31 Оповестяване по чл. 70 от ЗКИ (продължение)

Предоставените данни са към 31 декември 2018 г. и не включват консолидационни елиминации:

Наименова-ние:	Описание на дейността:	Седалище:	Размер на оборота*:	Брой служители:	Печалба преди данъци:	Начис лен данък:	Доходност на активите:
България:							
ТИ БИ АЙ Банк ЕАД, България	Корпоративно и потребителско кредитиране, публично привличане на влогове и други възстановими средства, посредник по инвестиционна дейност, платежни услуги, търгуване за собствена сметка или за сметка на клиенти с чуждестранна валута и благородни метали, гаранционни сделки, други подобни дейности, определени с наредба на Българската народна банка	София	139,333	859	32,178	2,711	5%
Румъния:							
ТИ БИ АЙ Банк - клон Румъния	Корпоративно и потребителско кредитиране, публично привличане на влогове и други възстановими средства, платежни услуги, търгуване за собствена сметка или за сметка на клиенти с чуждестранна валута и благородни метали, гаранционни сделки, други подобни дейности, определени с наредба на Национална Банка на Румъния	Букурещ	13,463	134	(4,032)	0	(2%)
ТИ БИ АЙ Кредит ИФН С.А., Румъния	Потребителско кредитиране	Букурещ	44,800		(3,552)	1,583	(14%)
ТИ БИ АЙ Лизинг ИФН С.А., Румъния	Предоставяне на активи на финансов лизинг	Букурещ	2,240	616	791	125	9%

32 Събития след датата на баланса

Коронавирус (COVID-19) пандемия

Пандемията от коронавирус (COVID-19) беше потвърдена от Световната здравна организация в началото на 2020 г. и се разпространи от Китай из целия свят, причинявайки нарушения на обичайната дейност на бизнеса. На 8 март 2020 г. бяха оповестени първите положителни проби на COVID-19 в България. На 13 март 2020 г. Народното събрание на Република България обяви извънредно положение в страната заради коронавируса и бяха въведени засилени противоепидемични мерки и ограничения.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

32 Събития след датата на баланса (продължение)

В съответствие с мерките, предприети от правителството на страната и насоките на управителния съвет на Българската народна банка, ръководството на Групата е започнало и вече е осъществило редица действия за ограничаване на потенциалните бъдещи негативни последици и ефекти, като основните от тях са:

- активиран е план за работа в извънредни условия;
- определени са критичните функции и обхвата на служителите по тях за осигуряване на тяхната непрекъсваемост;
- осигурена е защитена среда и дистанционен режим на работа;
- провежда се активно наблюдение и управление на входящите и изходящите потоци, като приоритетно се осъществява дистанционна ежедневно комуникация с кредитополучатели;
- извършва се извънреден мониторинг и оценка на евентуалните затруднения в хоризонт 3 до 6 месеца на всички кредитополучатели със значими експозиции;
- предприети са редица превантивни мерки за защита на персонала – Банката е закупила и предоставила на служителите си средства за лична хигиена и превенция;
- разпространени са до всички служители указания за поведение, относно организиране и участие в служебни срещи, командировки, посещения на масови събития, пътувания в чужбина, ползване на отпуск;
- изготвен е план за организация на работата с клиенти

Ръководството поддържа готовност за разработване на мерки за ограничение на ефекти от рискове, породени от пандемията, върху нейните активи и операции.

Разпространението на COVID-19 вече се оценява като събитие със значително влияние върху глобалното търсене и предлагане на стопански и финансови ресурси, като съществува значителна несигурност в икономическата активност на множество бизнеси и стопански субекти. За целите на консолидирания финансов отчет за 2019 г., ръководството го оценява като некоригиращо събитие, настъпило след датата на баланса. На този етап на разпространение на коронавируса и динамиката, с която се развива, практически е невъзможно да се направи надеждна преценка и измерване на възможните ефекти на пандемията върху дейността, в частност върху кредитната дейност и върху качеството на кредитния портфейл, активите и икономическото развитие на Банката и нейните дъщерни дружества.

С изключение на гореописаното, няма съществени събития след датата на баланса, които да изискват корекции или оповестяване във финансовия отчет към 31 декември 2019 г.